

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Grupy CIECH za 2018 rok

Grupa CIECH – WYBRANE DANE FINANSOWE

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	12 miesięcy zakończonych 31.12.2018	12 miesięcy zakończonych 31.12.2017	12 miesięcy zakończonych 31.12.2018	12 miesięcy zakończonych 31.12.2017
Przychody netto ze sprzedaży	3 672 658	3 579 393	860 732	843 262
Zysk/(strata) na działalności operacyjnej	379 200	588 808	88 870	138 716
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	311 138	515 745	72 919	121 503
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	183 491	393 975	43 004	92 815
Zysk/(strata) netto właścicieli jednostki dominującej	183 032	393 413	42 896	92 683
Zysk/(strata) netto udziałów niekontrolujących	459	562	108	132
Inne całkowite dochody netto	864	27 178	202	6 403
Całkowite dochody ogółem	184 355	421 153	43 206	99 218
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	453 938	628 832	106 386	148 145
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(626 669)	(389 137)	(146 868)	(91 676)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	(125 101)	(165 773)	(29 319)	(39 054)
Przepływy pieniężne netto razem	(297 832)	73 922	(69 801)	17 415
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	3,47	7,47	0,81	1,76
	stan na dzień 31.12.2018	stan na dzień 31.12.2017	stan na dzień 31.12.2018	stan na dzień 31.12.2017
Aktywa razem	4 831 303	4 643 511	1 123 558	1 113 311
Zobowiązania długoterminowe razem	1 627 589	1 369 282	378 509	328 294
Zobowiązania krótkoterminowe razem	1 233 599	1 089 584	286 883	261 235
Kapitał własny razem	1 970 115	2 184 645	458 166	523 782
Kapitał własny właścicieli jednostki dominującej	1 969 827	2 187 596	458 099	524 490
Udziały niekontrolujące	288	(2 951)	67	(708)
Kapitał akcyjny	287 614	287 614	66 887	68 957

Powyższe wybrane dane finansowe zostały przeliczone na PLN według następujących zasad:

- pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono stosując średni kurs określony przez Narodowy Bank Polski na dzień kończący okres sprawozdawczy,
- pozycje skonsolidowanego sprawozdania z zysków lub strat, skonsolidowanego sprawozdania z innych całkowitych dochodów oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów określonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego okresu sprawozdawczego.

na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2017	okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2018	okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2017
1 EUR = 4,3000 PLN	1 EUR = 4,1709 PLN	1 EUR = 4,2669 PLN	1 EUR = 4,2447 PLN

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT GRUPY CIECH	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW GRUPY CIECH	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ GRUPY CIECH.....	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH GRUPY CIECH.....	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM GRUPY CIECH.....	10
1. INFORMACJE OGÓLNE	11
1.1. INFORMACJE O DZIAŁALNOŚCI	11
1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA ORAZ ZASADY RACHUNKOWOŚCI	11
1.2.1. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU	11
1.2.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA	12
1.3. WALUTA FUNKCJONALNA I PREZENTACYJNA	12
1.4. ZASADY POLITYKI RACHUNKOWOŚCI	13
1.5. ZMIANY STOSOWANYCH ZASAD POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ZAKRES UJAWNIENÍ	14
2. SPRAWOZDAWCZOŚĆ WEDŁUG SEGMENTÓW	22
3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT ORAZ INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	29
3.1. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	29
3.2. KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	29
3.3. UKŁAD RODZAJOWY KOSZTÓW	30
3.4. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	30
3.5. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	33
3.6. SKŁADNIKI INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	33
4. PODATEK DOCHODOWY, AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZCZONEGO	35
4.1. PODSTAWOWE SKŁADNIKI OBCIĄŻENIA PODATKOWEGO	35
4.2. EFEKTYWNA STOPA PODATKOWA	35
4.3. ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY	36
5. NOTY OBJAŚNIAJĄCE POZYCJE AKTYWÓW W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	40
5.1. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	40
5.2. PRAWO WIECZYSTEGO UŻYTKOWANIA GRUNTÓW	43
5.3. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	44
5.4. BADANIE UTRATY WARTOŚCI W ODNIESIENIU DO WARTOŚCI FIRMY	48
5.5. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	49
5.6. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE	50
5.7. DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	50
5.8. UDZIAŁY WE WSPÓLNYM PRZEDSIĘWZIĘCIU / INWESTYCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	51
5.9. ZAPASY	51
5.10. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE	52
5.11. KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	54
5.12. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	55

5.13. DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA ORAZ AKTYWA TRWAŁE I ZOBOWIĄZANIA ZWIĄZANE Z AKTYWAMI TRWAŁYMI PRZEZNACZONYMI DO SPRZEDAŻY	56
6. KAPITAŁY	57
6.1. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	57
6.2. SKONSOLIDOWANE KAPITAŁY	57
6.3. DYWIDENDY WYPŁACONE I ZAPROPONOWANE DO WYPŁATY	59
6.4. POŁĄCZENIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I NABYCIE UDZIAŁÓW NIEKONTROLUJĄCYCH	60
6.5. ISTOTNE JEDNOSTKI ZALEŻNE, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ UDZIAŁY NIEKONTROLUJĄCE	63
6.6. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCIĘ	64
7. ZOBOWIĄZANIA, REZERWY, ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	65
7.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE ISTOTNYCH ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	65
7.2. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	66
7.3. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE HANDLOWE I POZOSTAŁE	66
7.4. LEASING FINANSOWY	67
7.5. LEASING OPERACYJNY	68
7.6. REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	69
7.7. POZOSTAŁE REZERWY	70
8. INSTRUMENTY FINANSOWE, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM I UTRATA WARTOŚCI	72
8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE	72
8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE WYZNACZONE DO RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ	76
8.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	79
8.4. USTALENIE WARTOŚCI GODZIWEJ	85
9. POZOSTAŁE NOTY	88
9.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	88
9.2. INFORMACJA O ZMIANACH ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH ORAZ INNE ZAGADNIENIA	89
9.3. INFORMACJE O TRANSAKcjACH Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	92
9.3.1. ŁĄCZNE KWOTY TRANSAKcjI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	95
9.3.2. INFORMACJE O TRANSAKcjACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKI LUB JEDNOSTKI ZALEŻNE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI NA WARUNKACH INNYCH NIŻ RYNKOWE	95
9.3.3. OPIS ISTOTNYCH NIERUTYNOWYCH TRANSAKcjI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	96
9.3.4. TRANSAKcjE Z UDZIAŁEM KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO	96
9.4. INFORMACJA O ZAWARTYCH UMOWACH Z PODMIOTEM UPRAWNIIONYM DO BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY CIECH	97
9.5. SKŁAD GRUPY	97
9.6. ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU BILANSOWYM	100
OŚWIADCZENIE ZARZĄDU	101

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT GRUPY CIECH

	Nota	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA			
Przychody netto ze sprzedaży	3.1	3 672 658	3 579 393
Koszt własny sprzedaży	3.2	(2 909 242)	(2 662 729)
Zysk/(strata) brutto na sprzedaży		763 416	916 664
Pozostałe przychody operacyjne	3.4	89 040	116 560
Koszty sprzedaży	3.2	(271 734)	(263 481)
Koszty ogólnego zarządu	3.2	(144 997)	(141 402)
Pozostałe koszty operacyjne	3.4	(56 525)	(39 533)
Zysk/(strata) na działalności operacyjnej		379 200	588 808
Przychody finansowe	3.5	19 159	13 499
Koszty finansowe	3.5	(87 737)	(86 787)
Przychody / (koszty) finansowe netto		(68 578)	(73 288)
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	5.8	516	225
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem		311 138	515 745
Podatek dochodowy	4.1	(127 647)	(121 770)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		183 491	393 975
DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA			
Zysk/(strata) netto z działalności zaniechanej	5.13	-	-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		183 491	393 975
w tym:			
Zysk/(strata) netto właścicieli jednostki dominującej		183 032	393 413
Zysk/(strata) netto udziałów niekontrolujących	6.5	459	562
Zysk/(strata) na jedną akcję (w złotych):			
Podstawowy	6.6	3,47	7,47
Rozwodniony	6.6	3,47	7,47

Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat Grupy CIECH należy analizować łącznie z dodatkowymi informacjami i objaśnieniami, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW GRUPY CIECH

	Nota	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		183 491	393 975
Zysk/(strata) netto z działalności zaniechanej		-	-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		183 491	393 975
Inne całkowite dochody brutto, które mogą zostać przeniesione do sprawozdania z zysków lub strat	3.6	(3 063)	45 106
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		8 808	(24 121)
Rezerwa z tytułu kosztów zabezpieczenia		615	-
Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych		(12 489)	69 226
Pozostałe składniki innych całkowitych dochodów		3	1
Inne całkowite dochody brutto, które nie mogą zostać przeniesione do sprawozdania z zysków lub strat	3.6	(235)	(834)
Wycena rezerw aktuarialnych		(235)	(834)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów		4 162	(17 094)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów, które mogą zostać przeniesione do sprawozdania z zysków lub strat	4.1.	4 119	(17 250)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów, które nie mogą zostać przeniesione do sprawozdania z zysków lub strat	4.1.	43	156
Inne całkowite dochody netto		864	27 178
CAŁKOWITE DOCHODY OGÓŁEM		184 355	421 153
Całkowite dochody, w tym przypadające:		184 355	421 153
Właścicielom jednostki dominującej		183 761	420 769
Udziałom niekontrolującym		594	384

Skonsolidowane sprawozdanie z innych całkowitych dochodów Grupy CIECH należy analizować łącznie z dodatkowymi informacjami i objaśnieniami, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ GRUPY CIECH

	Nota	31.12.2018	31.12.2017
AKTYWA			
Rzeczowe aktywa trwałe	5.1	2 857 199	2 712 252
Prawo wieczystego użytkowania	5.2	29 646	30 069
Wartości niematerialne, w tym:	5.3	458 158	169 758
- wartość firmy	5.4	140 713	61 373
Nieruchomości inwestycyjne	5.5	37 766	44 268
Należności długoterminowe	5.6	64 603	81 678
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych wycenianych metodą praw własności	5.8	5 556	5 095
Długoterminowe aktywa finansowe	5.7	28 774	54 432
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4.3	77 043	107 411
Aktywa trwałe razem		3 558 745	3 204 963
Zapasy	5.9	438 518	364 517
Krótkoterminowe aktywa finansowe	5.11	29 832	57 979
Należności z tytułu podatku dochodowego		16 116	13 244
Należności handlowe i pozostałe	5.10	595 163	509 824
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5.12	192 139	489 754
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	5.13	790	3 230
Aktywa obrotowe razem		1 272 558	1 438 548
Aktywa razem		4 831 303	4 643 511
PASYWA			
Kapitał akcyjny	6.2	287 614	287 614
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		470 846	470 846
Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych	8.2	3 115	10 021
Rezerwa z tytułu kosztów zabezpieczenia		(4 625)	-
Kapitał z wyceny aktuarialnej		119	311
Pozostałe kapitały rezerwowe	6.2	78 521	78 521
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		(63 242)	(73 630)
Zyski zatrzymane		1 197 479	1 413 913
Kapitał własny właścicieli jednostki dominującej		1 969 827	2 187 596
Udziały niekontrolujące	6.4	288	(2 951)
Kapitał własny razem		1 970 115	2 184 645
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek oraz innych instrumentów dłużnych	7.1	1 340 742	1 130 482
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7.4	17 623	20 145
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	7.2	112 631	103 567
Rezerwy na świadczenia pracownicze	7.6	11 851	10 789
Pozostałe rezerwy	7.7	79 080	71 812
Rezerwa na podatek odroczonego	4.3	65 662	32 487
Zobowiązania długoterminowe razem		1 627 589	1 369 282
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek oraz innych instrumentów dłużnych	7.1	291 924	199 437
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7.4	5 917	4 743
Zobowiązania handlowe i pozostałe	7.3	761 467	758 581
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		53 041	47 959
Rezerwy na świadczenia pracownicze	7.6	877	968
Pozostałe rezerwy	7.7	120 373	77 896
Zobowiązania krótkoterminowe razem		1 233 599	1 089 584
Zobowiązania razem		2 861 188	2 458 866
Pasywa razem		4 831 303	4 643 511

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy CIECH należy analizować łącznie z dodatkowymi informacjami i objaśnieniami, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH GRUPY CIECH

	nota	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk / (strata) netto za okres		183 491	393 975
Korekty			
Amortyzacja		275 203	244 388
Utworzenie / (odwrócenie) odpisów aktualizujących		4 137	1 166
(Zyski) / straty z tytułu różnic kursowych		2 012	16 687
Zmiana wyceny nieruchomości inwestycyjnych		1 165	(12 884)
(Zyski) / straty z tytułu działalności inwestycyjnej		(17 309)	(47)
(Zyski) / straty ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		(3 169)	(813)
Dywidendy i odsetki		39 181	32 429
Podatek dochodowy naliczony		127 647	121 770
(Zyski) / straty z rozliczenia umów o usługę budowlaną (kawerny)		1 963	(6 902)
(Zysk) / strata z udziałów w spółkach wycenianych metodą praw własności		(516)	(225)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu prowizji aranżacyjnej		(1 702)	2 614
Wycena instrumentów finansowych		15 267	2 248
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń		2 132	(1 287)
Pozostałe korekty		(7 027)	(6 460)
Wynik operacyjny przed zmianą kapitału obrotowego oraz rezerw		622 475	786 659
Zmiana stanu należności	9.1	(74 056)	(45 989)
Zmiana stanu zapasów	9.1	(49 228)	(68 065)
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych	9.1	7 387	66 159
Zmiana stanu rezerw i świadczeń pracowniczych	9.1	18 832	(18 007)
Środki pieniężne netto wygenerowane na działalności operacyjnej		525 410	720 757
Odsetki zapłacone		(40 399)	(49 954)
Przepływy z umów o usługę budowlaną (kawerny)		19 534	18 868
Podatek dochodowy (zapłacony)/zwrócony		(39 797)	(48 643)
Wydatki na prace badawcze		(10 810)	(12 196)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		453 938	628 832
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Zbycie spółki zależnej		69	454
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		7 762	8 070
Zbycie aktywów finansowych		60	-
Zbycie nieruchomości inwestycyjnych		14 380	-
Dywidendy otrzymane		594	1 163
Odsetki otrzymane		6 236	3 940
Otrzymane dotacje		2 005	1 091
Wpływy ze spłaty pożyczek		20 887	7 072
Nabycie spółki zależnej (po potrąceniu przejętych środków pieniężnych)		(156 157)	-
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(435 148)	(373 893)
Nabycie aktywów finansowych		(8 116)	-
Wydatki na rozwój		(25 900)	(9 709)
Wydatki na zakup certyfikatów CO ₂		(53 298)	(27 318)
Pozostałe wydatki inwestycyjne		(43)	(7)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(626 669)	(389 137)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Wpływy z zaciągniętych kredytów i pożyczek	595 448	-
Pozostałe wpływy finansowe	3 534	1 352
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	(395 249)	-
Wydatki na spłatę kredytów i pożyczek	(321 640)	(438)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-	(160 000)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(7 194)	(6 687)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(125 101)	(165 773)
Przepływy pieniężne netto razem	(297 832)	73 922
Środki pieniężne na początek okresu	489 754	414 369
<i>Wpływ zmian z tytułu różnic kursowych</i>	217	1 463
Środki pieniężne na koniec okresu	5.12 192 139	489 754

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych Grupy CIECH należy analizować łącznie z dodatkowymi informacjami i objaśnieniami, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM GRUPY CIECH

	Kapitał akcyjny	Przypisane akcjonariuszom jednostki dominującej					Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane	Kapitał własny właścicieli jednostki dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny razem
		Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Rezerwa z tytułu kosztów zabezpieczenia	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał z wyceny aktuarialnej					
<i>Nota</i>	6.2		8.2			6.2					
31.12.2017	287 614	470 846	10 021	-	78 521	311	(73 630)	1 413 913	2 187 596	(2 951)	2 184 645
Zmiany zasad rachunkowości	-	-	2 408	(5 240)	-	-	-	(1 356)	(4 188)	-	(4 188)
01.01.2018	287 614	470 846	12 429	(5 240)	78 521	311	(73 630)	1 412 557	2 183 408	(2 951)	2 180 457
Transakcje z właścicielami	-	-	-	-	-	-	771	(398 113)	(397 342)	2 645	(394 697)
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	(395 249)	(395 249)	-	(395 249)
Zmiana składu Grupy	-	-	-	-	-	-	771	(2 864)	(2 093)	2 645	552
Całkowite dochody ogółem za okres	-	-	(9 314)	615	-	(192)	9 617	183 035	183 761	594	184 355
Zysk / (strata) netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	183 032	183 032	459	183 491
Inne całkowite dochody	-	-	(9 314)	615	-	(192)	9 617	3	729	135	864
31.12.2018	287 614	470 846	3 115	(4 625)	78 521	119	(63 242)	1 197 479	1 969 827	288	1 970 115
01.01.2017	287 614	470 846	(45 306)	-	78 521	989	(46 336)	1 020 499	1 766 827	(3 335)	1 763 492
Całkowite dochody ogółem za okres	-	-	55 327	-	-	(678)	(27 294)	393 414	420 769	384	421 153
Zysk / (strata) netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	393 413	393 413	562	393 975
Inne całkowite dochody	-	-	55 327	-	-	(678)	(27 294)	1	27 356	(178)	27 178
31.12.2017	287 614	470 846	10 021	-	78 521	311	(73 630)	1 413 913	2 187 596	(2 951)	2 184 645

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Grupy CIECH należy analizować łącznie z dodatkowymi informacjami i objaśnieniami, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

1

INFORMACJE OGÓLNE

1.1. INFORMACJE O DZIAŁALNOŚCI

Jednostka dominująca	CIECH Spółka Akcyjna
Siedziba	Warszawa
Adres	ul. Wspólna 62, 00-684 Warszawa
KRS	000011687 (Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego)
Numer klasyfikacji statystycznej (REGON)	011179878
Numer klasyfikacji podatkowej (NIP)	118-00-19-377
Numer Rejestrowy BDO	000015168
Strona www	www.ciechgroup.com
Posiadane oddziały	Oddział CIECH S.A. w Rumunii Oddział CIECH S.A. w Niemczech
Jednostka dominująca wyższego szczebla	KI Chemistry s. à r. l (jednostka zależna od Kulczyk Investments)

Grupa CIECH to międzynarodowa grupa o ugruntowanej pozycji lidera w branży chemicznej w Europie Środkowej i Wschodniej. Wytwarza produkty, z których powstają artykuły niezbędne w codziennym życiu ludzi na całym świecie - nowoczesne wyroby o najwyższej, światowej jakości. Korzystając ze wsparcia wiarygodnego inwestora strategicznego - Kulczyk Investments - realizuje strategię globalnego rozwoju.

Jednostką dominującą Grupy jest CIECH S.A. To spółka holdingowa zarządzająca należącymi do Grupy krajowymi i zagranicznymi spółkami produkcyjnymi, handlowymi i usługowymi. CIECH S.A. świadczy także usługi wsparcia dla kluczowych spółek zależnych. Do głównych produktów Grupy CIECH należy zaliczyć: sodę kalcynowaną i oczyszczoną, sól warzoną, żywice epoksydowe i poliestrowe, produkty agrochemiczne, pianki poliuretanowe, lampiony i słoje, krzemiany sodu i potasu.

Najważniejszym rynkiem zbytu dla produktów Grupy CIECH jest Unia Europejska, w tym głównie Polska i Niemcy oraz kraje Europy Środkowo-Wschodniej. Produkty Grupy CIECH trafiają również na rynki zamorskie, znajdując swoich odbiorców głównie w Indiach, Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie.

Szczegółowy opis podmiotów wchodzących w skład Grupy CIECH został przedstawiony w nocie 9.5 niniejszego sprawozdania.

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA ORAZ ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1.2.1. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy CIECH za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku, wraz z danymi porównywalnymi, zostało zatwierdzone przez Zarząd CIECH S.A. 26 marca 2019 roku.

Zarząd CIECH S.A. oświadcza, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy CIECH za prezentowany okres oraz za okres porównywalny zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej oraz związanymi z nimi Interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (MSSF).

Zarząd CIECH S.A. oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz, że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy CIECH oraz jej wynik finansowy. Ponadto Zarząd

CIECH S.A. oświadcza, że Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy CIECH oraz CIECH S.A. za 2018 rok zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyk.

Zarząd CIECH S.A. oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania prezentowanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa i jest nim: PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. z siedzibą w Warszawie posiadająca wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 144 rejestru. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniają warunki do wydania bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

1.2.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny do wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych oraz aktywów i zobowiązań finansowych (instrumentów pochodnych) wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Podstawę sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowiły sprawozdania jednostkowe podmiotu dominującego i jednostek/grup zależnych Grupy CIECH, sporządzone w oparciu o księgi rachunkowe prowadzone zgodnie z obowiązującym w danym kraju prawem bilansowym. Dla potrzeb skonsolidowanego sprawozdania finansowego dane sprawozdań jednostkowych/sprawozdań grup niższego szczebla doprowadzono do zasad rachunkowości według MSSF.

Jednostka dominująca CIECH S.A. od roku 2007 sporządza raporty jednostkowe zgodnie z zasadami MSSF.

W przypadku nowo nabytego podmiotu, tj. spółki Proplan Plant Protection Company, S.L. zastosowano dozwolone przez MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” początkowe rozliczenie ustalone prowizorycznie. Spółka ta została włączona do konsolidacji na dzień 26 lipca 2018 roku na podstawie wartości księgowych ich aktywów oraz zobowiązań.

Następnie, po ostatecznym zakończeniu wyceny do wartości godziwej poszczególnych, możliwych do zidentyfikowania składników aktywów, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych tej spółki wszelkie korekty wynikające z zakończenia rozliczenia zostały wprowadzone począwszy od dnia przejęcia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na następne dni bilansowe, w tym na prezentowane w niniejszym sprawozdaniu dane za 2018 rok. Szczegółowy opis dotyczący połączenia jednostki znajduje się w punkcie 6.4.1 niniejszego sprawozdania.

Główne zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały wymienione w nocie 1.4. Zasady te były stosowane we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły za wyjątkiem zmian opisanych w sprawozdaniu.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej Grupy CIECH w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności przez Grupę.

Wszystkie podmioty z Grupy CIECH mają rok obrotowy zgodny z rokiem kalendarzowym, za wyjątkiem Cerium Sp. z o.o., której rok obrotowy kończy się z dniem 30 września.

Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat Grupy CIECH sporządzane jest w wersji kalkulacyjnej. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych Grupy CIECH sporządzane jest metodą pośrednią.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania własnych ocen oraz użycia pewnych założeń i szacunków księgowych w ramach stosowania przyjętych przez Grupę zasad rachunkowości. Zagadnienia, które wymagają dokonania istotnych ocen, bądź obszary, w przypadku których poczynione założenia i szacunki mają istotny wpływ na prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe opisane zostały w nocie 1.4.

1.3. WALUTA FUNKCJONALNA I PREZENTACYJNA

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej CIECH S.A. oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały zaprezentowane w tysiącach złotych polskich (tys. zł), o ile nie jest to wskazane inaczej.

Dla istotnych zagranicznych podmiotów zależnych walutami funkcjonalnymi są odpowiednio: Grupa SDC, Ciech Group Financing AB oraz Proplan Plant Protection Company, S.L. – EUR, CIECH Soda Romania S.A. – RON. Na potrzeby przeliczenia na PLN dla celów konsolidacji zastosowano następujące kursy walut obcych ustalone na podstawie notowań ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski („NBP”):

Kurs NBP na dzień kończący okres sprawozdawczy	31.12.2018 ¹	31.12.2017 ²
EUR	4,3000	4,1709
RON	0,9229	0,8953
Średni kurs NBP za okres sprawozdawczy	12 miesięcy zakończone 31.12.2018 ³	12 miesięcy zakończone 31.12.2017 ⁴
EUR	4,2669	4,2447
RON	0,9165	0,9282

¹ Tabela kursów średnich NBP obowiązująca na dzień 31 grudnia 2018 roku.

² Tabela kursów średnich NBP obowiązująca na dzień 31 grudnia 2017 roku.

³ Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku.

⁴ Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017 roku.

1.4. ZASADY POLITYKI RACHUNKOWOŚCI

Dla czytelniejszego odbioru i lepszego zrozumienia informacji przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym istotne zasady polityki rachunkowości obowiązujące w Grupie CIECH oraz dokonane osądy i oszacowania zostały przedstawione w poszczególnych notach.

Nota	Tytuł	Zasady rachunkowości	Dokonane osądy i oszacowania
3.1	Przychody ze sprzedaży	x	
3.2	Koszt własny sprzedaży	x	
3.4;3.5	Pozostałe przychody i koszty	x	x
4.1	Podatek dochodowy	x	
4.3	Aktywa i rezerwa z podatku odroczonego	x	x
5.1	Rzeczowe aktywa trwałe	x	x
5.2	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	x	
5.3	Wartości niematerialne	x	x
5.5	Nieruchomości inwestycyjne	x	x
5.6	Należności długoterminowe	x	
5.7	Długoterminowe aktywa finansowe	x	x
5.8	Udziały we wspólnym przedsięwzięciu/ Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	x	
5.9	Zapasy	x	x
5.10	Należności krótkoterminowe	x	x
5.11	Krótkoterminowe aktywa finansowe	x	x
5.12	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	x	x
5.13	Działalność zaniechana oraz aktywa trwałe i zobowiązania związane z aktywami trwałymi przeznaczonymi do sprzedaży	x	x
6.2	Kapitały	x	
6.4	Połączenia przedsięwzięć i nabycie udziałów niekontrolujących	x	
6.6	Zysk przypadający na jedną akcję	x	
7.1	Informacja dotycząca zobowiązań finansowych	x	
7.2	Pozostałe zobowiązania długoterminowe	x	
7.3	Zobowiązania krótkoterminowe handlowe i pozostałe	x	x
7.4	Leasing finansowy	x	
7.5	Leasing operacyjny	x	
7.6	Rezerwy na świadczenia pracownicze	x	x
7.7	Pozostałe rezerwy	x	x
8.1	Instrumenty finansowe	x	x
8.2	Rachunkowość zabezpieczeń	x	x
9.2	Aktywa i zobowiązania warunkowe	x	x
9.5	Skład Grupy	x	

1.5. ZMIANY STOSOWANYCH ZASAD POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ZAKRES UJAWNIEŃ

Dwie zmiany w MSSF, jakie weszły w życie od dnia 1 stycznia 2018 roku dotyczące zastosowania MSSF 9 i MSSF 15 miały wpływ na prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy CIECH. Poniżej przedstawione te oraz pozostałe zmiany do MSR/MSSF:

Zastosowane nowe i zmienione standardy i interpretacje:		
Zatwierdzone przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2018 roku	Wpływ na sprawozdanie finansowe	Rok obowiązywania w UE
MSSF 9 „Instrumenty finansowe”	Wpływ na sprawozdanie opisany w punkcie 1.5.1	2018
MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”	Wpływ na sprawozdanie opisany w punkcie 1.5.2	2018
Objaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
Zmiany do MSSF 2 „Płatności oparte na akcjach” – klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
Roczny program poprawek 2014-2016	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – usunięcie krótkoterminowych zwolnień	Brak wpływu	2018
Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” - wycena jednostek stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięć do wartości godziwej	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe”	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” odnośnie reklasyfikacji nieruchomości inwestycyjnych	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2018
Zatwierdzone przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2019 roku	Wpływ na sprawozdanie finansowe	Rok obowiązywania w UE
MSSF 16 „Leasing”	Wpływ na sprawozdanie opisany w punkcie 1.5.3	2019
Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” – prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2019
Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” - wycena inwestycji długoterminowych	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2019
Roczny program poprawek 2015-2017	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2019
Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiany do programu określonych świadczeń	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2019
KIMSF 23 „Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego”	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2019
Zatwierdzone przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2020 roku	Wpływ na sprawozdanie finansowe	Rok obowiązywania w UE
Zmiany w zakresie referencji do Założeń Konceptyjnych w MSSF	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2020
Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – definicja przedsięwzięcia	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2020
Zmiany do MSR 1 oraz MSR 8 – definicja terminu „istotny”	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2020
Zatwierdzone przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2020 roku	Wpływ na sprawozdanie finansowe	Rok obowiązywania w UE
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Szacowany brak istotnego wpływu na sprawozdanie	2021

1.5.1 MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Grupa CIECH przyjęła od 1 stycznia 2018 roku do stosowania nowy standard sprawozdawczości finansowej MSSF 9 Instrumenty Finansowe.

Wdrożenie MSSF 9

Na potrzeby pierwszego zastosowania MSSF 9 Grupa CIECH nie przekształcała danych dotyczących wcześniejszych okresów sprawozdawczych. Wszelkie różnice między wcześniejszą wartością bilansową aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, a ich wartością bilansową na początku rocznego okresu sprawozdawczego, w którym przypada dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, Grupa ujęła w saldzie początkowym zysków zatrzymanych w rocznym okresie sprawozdawczym, w którym przypada dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, czyli na 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 9 wprowadził nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej”, zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych), jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

Zgodnie z MSSF 9, aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia kwalifikuje się do następujących kategorii wyceny:

1. aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
2. aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
3. aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Klasyfikacja aktywa finansowego do jednej z powyższych kategorii wyceny odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia w bilansie na podstawie modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych.

W momencie początkowego ujęcia instrumentów kapitałowych nieprzeznaczonych do obrotu (lub na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9), Grupa mogła podjąć nieodwołalną decyzję o wyznaczeniu pojedynczych inwestycji w instrumenty kapitałowe do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Pozostałe instrumenty kapitałowe są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W momencie początkowego ujęcia przeprowadzono analizę, czy dany instrument zawiera w sobie wbudowany instrument pochodny. Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowę zasadniczą stanowi składnik aktywów finansowych objęty zakresem MSSF 9, nie jest wydzielany, a cały kontrakt hybrydowy jest ujmowany zgodnie z wymogami MSSF 9 dotyczącymi klasyfikacji aktywów finansowych. Natomiast, instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowa zasadnicza nie jest składnikiem aktywów finansowych objętych zakresem MSSF 9, podlega ocenie pod kątem konieczności jego wydzielenia.

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Na podstawie przeglądu posiadanych składników aktywów finansowych, które znajdowały się w posiadaniu Grupy po 31 grudnia 2017 roku Grupa CIECH:

1. określiła oraz przypisała grupy składników aktywów finansowych do odpowiedniego modelu biznesowego na podstawie oceny przyjętego sposobu zarządzania portfelami aktywów finansowych dokonywanej poprzez m.in.:
  - a) przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych jakościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (w szczególności przyczyny dokonanych w przeszłości sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli),
  - b) przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych ilościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: wartość sprzedaży aktywów finansowych dokonanych w ramach danych portfeli dokonanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych (o ile sprzedaże wystąpiły) oraz częstotliwość dokonanych sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli (o ile sprzedaże wystąpiły));
  - c) analizę oczekiwań, co do planowanych przyszłych wartości sprzedaży aktywów finansowych oraz ich częstotliwości w ramach danych portfeli;
2. określiła, poprzez identyfikację i analizę zapisów kontraktowych składnika aktywów finansowych o ekonomicznej charakterystyce instrumentu dłużnego mogących mieć wpływ na niespełnienie przez dany składnik aktywów finansowych kryterium SPPI, czy warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, tj. czy spełniono kryterium SPPI (ang. *solely payments of principal and interest*).

Aktywa finansowe o charakterze instrumentu dłużnego

Po przeprowadzonej analizie Grupa uznała, że wdrożenie MSSF 9 nie spowoduje zmiany sposobu klasyfikacji i wyceny posiadanych aktywów finansowych o ekonomicznej charakterystyce instrumentu dłużnego. Wyjątek mogłyby stanowić należności z tytułu dostaw i usług oczekujące na przeniesienie do faktora w ramach faktoringu bez regresu. Należności te utrzymywane są przez Grupę w celu przeniesienia na faktora całości salda należności handlowych uzgodnionych z faktorem. Grupa zarządza należnościami z tytułu dostaw i usług wyznaczonymi do przeniesienia do faktora w ramach faktoringu bez regresu w celu realizowania przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż aktywów – uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy nie jest integralną częścią celu modelu biznesowego. Stąd, zgodnie z MSSF 9, Grupa zaklasyfikowała te należności jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przy czym, z uwagi na relatywnie krótki termin utrzymywania należności oczekujących na przeniesienie do faktora w bilansie, wpływ zmiany ich klasyfikacji na sytuację finansową Grupy uznano za nieistotny.

Instrumenty kapitałowe

Grupa posiada instrumenty kapitałowe (akcje i udziały), które stanowią aktywa finansowe w rozumieniu MSR 39 oraz MSSF 9. Zgodnie z MSR 39, Grupa wyceniała posiadane instrumenty kapitałowe w ich cenie nabycia skorygowanej o utratę wartości. Bieżąca wartość bilansowa netto tych instrumentów jest zbliżona do zera.

Zgodnie z MSSF 9, Grupa CIECH zakwalifikowała posiadane instrumenty kapitałowe (udziały i akcje) do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jednakże na dzień wdrożenia MSSF 9 oszacowana wartość godziwa posiadanych instrumentów kapitałowych była zbliżona do zera. W związku z tym wpływ zmiany ich klasyfikacji na sytuację finansową Grupy uznano za nieistotny.

Poniżej zaprezentowano porównanie kluczowych zmian w zakresie klasyfikacji aktywów finansowych wynikających z wdrożenia MSSF 9.

Klasy aktywów finansowych	Kategorie aktywów finansowych oraz metoda wyceny wg MSR 39	Model biznesowy wg MSSF 9	Kryterium SPPI	Przekwalifikowanie	Kategorie aktywów finansowych oraz metoda wyceny wg MSSF 9
Środki pieniężne i ekwiwalenty	Pożyczki i należności – wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych	Spełnione	Brak	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Lokaty bankowe (wartość zawarta jest w pozycji środków pieniężnych i ekwiwalentów)	Pożyczki i należności – wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych	Spełnione	Brak	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Udzielone pożyczki	Pożyczki i należności – wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych	Spełnione	Brak	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki i należności – wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych	Spełnione	Brak	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Należności z tytułu faktoringu (przekazane do faktora)	Pożyczki i należności – wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych	Spełnione	Brak	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Instrumenty pochodne	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Inny model biznesowy	Nie dotyczy	Brak	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	Instrumenty zabezpieczające	Inny model biznesowy	Nie dotyczy	Brak	Instrumenty zabezpieczające

Utrata wartości aktywów finansowych

Standard MSSF 9 w odróżnieniu od MSR 39, nie wymaga zidentyfikowania przesłanek utraty wartości w celu oszacowania strat. W zamian za to, jednostki są zobowiązane do oszacowania wysokości strat kredytowych od momentu rozpoznania danego aktywa, do momentu usunięcia go z bilansu.

Na moment nabycia lub udzielenia składnika aktywów finansowych Grupa jest zobowiązana do utrzymywania odpisu w wysokości 12-miesięcznego ECL (expected credit losses – oczekiwane straty kredytowe). W przypadku znacznego zwiększenia ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu rozpoznania aktywa w bilansie, występuje konieczność liczenia strat w horyzoncie dożywotnym (tzw. koszyk 2). Takie podejście powoduje, że oczekiwane straty kredytowe zostaną wcześniej rozpoznane, co przełoży się ostatecznie na zwiększenie wysokości odpisów i tym samym docelowo wpłynie na wynik finansowy.

Wyjątkiem od powyższej zasady są należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów wynikających z transakcji, które są objęte zakresem MSSF 15 (ang. *contract assets*). Dla tych kategorii składników aktywów Grupa wybrała uproszczone podejście, w ramach którego odpisy są szacowane w horyzoncie dożywotnym już od momentu początkowego ujęcia ekspozycji w księgach.

Grupa CIECH w wyniku przeprowadzonej analizy posiadanych instrumentów finansowych, wyliczyła odpisy aktualizujące w oparciu o model oczekiwanych strat kredytowych dla poniższych klas instrumentów finansowych:

1. Należności z tytułu dostaw i usług,
2. Należności z tytułu faktoringu,
3. Aktywa z tytułu umów wynikających z transakcji, które są objęte zakresem MSSF 15 (ang. *contract assets*),
4. Udzielone pożyczki,
5. Lokaty terminowe, środki pieniężne.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa CIECH zdecydowała o przejściu na MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń od 1 stycznia 2018 roku. Grupa skorzystała z możliwości, jaką daje MSSF 9, i zastosowała podejście prospektywne, od dnia pierwszego zastosowania MSSF 9. MSSF 9 wymaga aby Grupa zapewniła spójność stosownych powiązań zabezpieczających ze stosowaną strategią zarządzania ryzykiem oraz jej celami. MSSF 9 wprowadza nowe postanowienia w zakresie, m.in. oceny efektywności powiązania zabezpieczającego oraz mechanizmu przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego (ponownego bilansowania powiązania zabezpieczającego), jak również znosi możliwość zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wyniku subiektywnej decyzji Grupy (tzn. przy braku przesłanek do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, określonych w Standardzie).

W odniesieniu do powiązań zabezpieczających stosowanych przez Grupę, MSSF 9 wpłynął istotnie na dwie poniższe kwestie:

1. Wartość czasowa opcji na zakup gazu, która zgodnie z MSR 39 została przez Grupę pozostawiona poza rachunkowością zabezpieczeń, została w okresie życia opcji ujęta w oddzielnym składniku kapitału własnego jako koszt zabezpieczenia – (reklasyfikacja z pozycji zysków zatrzymanych na pozycję: rezerwa z tytułu kosztów zabezpieczenia).
2. Grupa zastosowała nowe podejście do basis spreadu walutowego dla transakcji CIRS, wyłączyła go z rachunkowości zabezpieczeń i ujęła w oddzielnym składniku kapitału własnego jako koszt zabezpieczenia.

1.5.2 MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Grupa CIECH zdecydowała się na zastosowanie MSSF 15 retrospektywnie z ujęciem łącznego efektem pierwszego zastosowania niniejszego MSSF jako korekty salda początkowego zysków zatrzymanych roku 2018. Standard wprowadza jednolite wymogi dla wszystkich jednostek w zakresie ujmowania przychodów z umów z klientami w oparciu o tzw. model 5 kroków:

1. identyfikacja umowy,
2. identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia,
3. ustalenie ceny transakcyjnej,
4. przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia,
5. spełnienie zobowiązań do wykonania świadczenia.

Standard ten wymaga, aby jednostki oceniły umowy z klientami i wyodrębniły w nich elementy stanowiące odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia w rozumieniu definicji zawartej w MSSF 15. W przypadku umów zawierających więcej niż jedno takie zobowiązanie, w kolejnych krokach modelu do każdego z nich zostanie przypisane oczekiwane wynagrodzenie, a przychód zostanie ujęty w momencie (lub w trakcie) jego spełnienia. Obowiązek identyfikacji zobowiązań do wykonania świadczenia dotyczy również umów, w przypadku których w rozliczeniu z klientem przyjmuje się, że na umowę składa się tylko jeden element (np. sprzedaż produktu).

Na podstawie przeprowadzonej analizy wpływu MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie Grupy CIECH zidentyfikowano obszary opisane poniżej, które dostosowano celem wdrożenia tego standardu. Ze względu na niematerialność pozostałych korekt, tylko wartość wynagrodzenia niegotówkowego została skorygowana na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Wynagrodzenie niegotówkowe

W ramach umów na usługi budowlane poza wynagrodzeniem w formie pieniężnej Grupa otrzymuje od klienta wydobyte surowce podczas realizacji prac budowlanych, które następnie są wykorzystywane przez Grupę w procesie produkcyjnym w celu wytworzenia produktów. Do końca 2017 roku przychody z tytułu nieodpłatnego używania surowca nie były ujmowane w sprawozdaniu.

Zgodnie z MSSF 15 w przypadku umów, w których klient zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w formie innej niż pieniężna, wynagrodzenie niegotówkowe ujmuje się w cenie transakcyjnej. Grupa wycenia wynagrodzenie niepieniężne w wartości godziwej. W konsekwencji przychody, które zostaną rozpoznane z realizacji danej umowy będą wyższe o wartość godziwą wynagrodzenia niegotówkowego. Wymogi co do ujęcia otrzymanych aktywów pozostają niezmienione.

Otrzymane aktywa są początkowo ujmowane w księgach w kwocie i w momencie wyznaczonym zgodnie z standardem właściwym dla danego rodzaju aktywa, czyli zapasów.

Wg stanu na 1 stycznia 2018 roku wartość przychodów z tytułu wynagrodzenia niegotówkowego wyniosła 2 156 tys. zł (wpływ na kapitał własny po uwzględnieniu podatku odroczonego wyniósł 1 489 tys. zł).

Magazyny konsygnacyjne

Grupa zawiera z klientami umowy, na podstawie których zobowiązuje się dostarczyć produkty do magazynów klienta. Na mocy umowy do klientów dostarczane są surowce z przeznaczeniem ich wykorzystania w produkcji. Produkty znajdujące się w składzie surowcowym pozostają własnością Grupy do momentu pobrania ich do produkcji przez klienta. Jednak, wszelkie ryzyka związane z możliwością utraty lub uszkodzenia surowców przechodzą na klienta w momencie dostarczenia surowców do składu surowcowego. Grupa zobowiązuje się do stawiania na składzie surowcowym odpowiednich ilości surowca, zgodnie z zamówieniem klienta, a klient kontroluje stan ilościowy surowca znajdującego się w składzie surowcowym w zakresie częstotliwości i wielkości dostaw.

Nowe wytyczne MSSF 15 dotyczące wyznaczenia momentu rozpoznania przychodu, tj. przekazania kontroli skutkowałą zmianą momentu rozpoznania przychodów z tytułu sprzedaży produktów przekazywanych do składów surowcowych. Kontrola nad surowcami przechodzi na Klienta w momencie ich przyjęcia do składowania i w tym momencie rozpoznany jest przychód.

Ze względu na niematerialność korekt związanych z magazynami konsygnacyjnymi, Grupa nie zdecydowała się na wprowadzenie ich pod datą 1 stycznia 2018 roku; przychody z tytułu sprzedaży produktów przekazywanych do składów surowcowych zostały rozpoznane zgodnie z wymogami MSSF 15 w pierwszym kwartale 2018 roku.

Produkcja na wyłączność

W ramach segmentu krzemiany i szkło część umów sprzedaży dotyczy produktów specyficznych produkowanych na wyłączność danego klienta. Klient deklaruje częstotliwość oraz ilość odbieranych produktów jednak nie może odmówić przyjęcia wysłanej partii produktów. Jeżeli Klient nie odbierze produktów w określonym terminie, ponosi koszty magazynowania. Zgodnie z MSSF 15, Grupa rozpoznaje przychody ze sprzedaży produkcji na wyłączność zanim Klient fizycznie otrzyma dane produkty, podczas gdy zgodnie z MSR 18 przychód rozpoznawany był w momencie przekazania produktów do Klienta.

Ze względu na niematerialność korekt z tytułu produkcji na wyłączność, Grupa nie zdecydowała się na wprowadzenie ich pod datą 1 stycznia 2018 roku; przychody z tytułu sprzedaży produkcji na wyłączność zostały rozpoznane zgodnie z wymogami MSSF 15 w pierwszym kwartale 2018 roku.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 oraz MSSF 15 na sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy CIECH na dzień 1 stycznia 2018 roku

	Na dzień 31.12.2017 przed przekształceniem	Wpływ zmian MSSF 9	Wpływ zmian MSSF 15	Na dzień 01.01.2018 (dane przekształcone niebadane)
AKTYWA				
Należności długoterminowe	81 678	(1 531)	2 156	82 303
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	107 411	1 568	-	108 979
Aktywa trwałe razem	3 204 963	37	2 156	3 207 156
Należności handlowe i pozostałe	509 824	(5 143)	-	504 681
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	489 754	(571)	-	489 183
Aktywa obrotowe razem	1 438 548	(5 714)	-	1 432 834
Aktywa razem	4 643 511	(5 677)	2 156	4 639 990
PASYWA				
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	10 021	2 408	-	12 429
Kapitał z tytułu kosztów zabezpieczenia	-	(5 240)	-	(5 240)
Zyski zatrzymane	1 413 913	(2 845)	1 489	1 412 557
Kapitał własny właścicieli jednostki dominującej	2 187 596	(5 677)	1 489	2 183 408
Udziały niekontrolujące	(2 951)	-	-	(2 951)
Kapitał własny razem	2 184 645	(5 677)	1 489	2 180 457
Rezerwa na podatek odroczonego	32 487	-	667	33 154
Zobowiązania długoterminowe razem	1 369 282	-	667	1 369 949
Zobowiązania razem	2 458 866	-	667	2 459 533
Pasywa razem	4 643 511	(5 677)	2 156	4 639 990

Poniższe tabele podsumowują wpływ zastosowania MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres kończący się 31 grudnia 2018 roku. W celu zapewnienia porównywalności danych finansowych zaprezentowanych w różnych okresach Grupa przedstawiła poniżej uzgodnienie danych sporządzonych zgodnie z MSSF 15 z danymi, które zostałyby sporządzone, gdyby MSR 11 oraz MSR 18 obowiązywały w 2018 roku.

	01.01.-31.12.2018 wg MSSF 15	Wynagrodzenie niegotówkowe	Produkcja na wyłączność	Magazyny konsygnacyjne	01.01.-31.12.2018 wg MSR 18/MSR 11
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA					
Przychody netto ze sprzedaży	3 672 658	(2 786)	(2 013)	(7 574)	3 660 285
Koszt własny sprzedaży	(2 909 242)	2 027	1 448	6 279	(2 899 488)
Zysk/(strata) brutto na sprzedaży	763 416	(759)	(565)	(1 295)	760 797
Pozostałe przychody operacyjne	89 040	-	-	-	89 040
Koszty sprzedaży	(271 734)	-	171	-	(271 563)
Koszty ogólnego zarządu	(144 997)	-	-	-	(144 997)
Pozostałe koszty operacyjne	(56 525)	-	-	-	(56 525)
Zysk/(strata) na działalności operacyjnej	379 200	(759)	(394)	(1 295)	376 752
Przychody finansowe	19 159	-	-	-	19 159
Koszty finansowe	(87 737)	-	-	-	(87 737)
Przychody / (koszty) finansowe netto	(68 578)	-	-	-	(68 578)
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	516	-	-	-	516
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	311 138	(759)	(394)	(1 295)	308 690
Podatek dochodowy	(127 647)	209	75	207	(127 156)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	183 491	(550)	(319)	(1 088)	181 534

	31.12.2018 wg MSSF 15	Wynagrodzenie niegotówkowe	Produkcja na wyłącznie	Magazyny konsygnacyjne	31.12.2018 wg MSR 18/MSR 11
AKTYWA					
Należności długoterminowe	64 603	(2 926)	-	-	61 677
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	77 043	-	-	203	77 246
Aktywa trwałe razem	3 558 745	(2 926)	-	203	3 556 022
Zapasy	438 518	-	1 448	6 279	446 245
Należności handlowe i pozostałe	595 163	-	(2 013)	(7 574)	585 576
Aktywa obrotowe razem	1 272 558	-	(565)	(1 295)	1 270 698
Aktywa razem	4 831 303	(2 926)	(565)	(1 092)	4 826 720
PASYWA					
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	(63 242)	(9)	-	-	(63 251)
Zyski zatrzymane	1 197 479	(2 039)	(319)	(1 088)	1 194 033
Kapitał własny właścicieli jednostki dominującej	1 969 827	(2 048)	(319)	(1 088)	1 966 372
Udziały niekontrolujące	288	-	-	-	288
Kapitał własny razem	1 970 115	(2 048)	(319)	(1 088)	1 966 660
Rezerwa na podatek odroczonego	65 662	(878)	(75)	(4)	64 705
Zobowiązania długoterminowe razem	1 627 589	(878)	(75)	(4)	1 626 632
Zobowiązania handlowe i pozostałe	761 467	-	(171)	-	761 296
Zobowiązania krótkoterminowe razem	1 233 599	-	(171)	-	1 233 428
Zobowiązania razem	2 861 188	(878)	(246)	(4)	2 860 060
Pasywa razem	4 831 303	(2 926)	(565)	(1 092)	4 826 720

1.5.3 MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Grupa CIECH nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie standardu i przyjęła go do stosowania od 1 stycznia 2019 roku.

Standard wprowadza nową definicję leasingu. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Umowa przekazuje prawo sprawowania kontroli nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez dany okres, jeżeli przez cały okres użytkowania klient dysponuje łącznie prawem do uzyskiwania zasadniczo wszystkich korzyści z jego użytkowania oraz prawem do kierowania jego użytkowaniem. Jako praktyczne rozwiązanie jednostki nie są zobowiązane do ponownej oceny tego, czy umowa jest leasingiem w dniu pierwszego zastosowania standardu. Zamiast tego istnieje możliwość niestosowania nowej definicji do umów, które wcześniej zostały ocenione pod kątem leasingu zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4. Stosując wskazane uproszczenie w zakresie identyfikacji czy umowa jest leasingiem, nowa definicja leasingu miałyby zastosowanie tylko do umów zawartych po 1 stycznia 2019 roku.

W przypadku umowy, która jest lub zawiera leasing, jednostka ujmuje każdy element leasingowy jako leasing odrębnie od elementów nieleasingowych, chyba że ma możliwość zastosowania praktycznego rozwiązania. Jako praktyczne rozwiązanie leasingobiorca może wybrać, aby nie wyodrębnić elementów nieleasingowych i zamiast tego ujmować całą umowę jako pojedynczy element leasingowy.

MSSF 16 u leasingobiorców odchodzi od klasyfikacji leasingu na operacyjny i finansowy i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego, zasadniczo odpowiadający dotychczasowemu modelowi księgowemu stosowanemu dla leasingów finansowych. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dany składnik aktywów jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego składnika aktywów odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z zysków lub strat. Dla leasingodawców MSSF 16 w znaczącej części powtarza dotychczasowe regulacje z MSR 17. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację umów leasingu w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowo.

W Grupie CIECH, po zastosowaniu nowego standardu, leasingi operacyjne zostaną wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, co w konsekwencji wpłynie na wzrost sumy bilansowej (poprzez ujęcie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

środków trwałych jako prawa do użytkowania składników aktywów, a drugostronnie jako zobowiązania z tytułu leasingu) oraz zmieniona zostanie klasyfikację kosztów w sprawozdaniu z zysków lub strat (gdzie wydatki z tytułu najmu zostaną zastąpione kosztami amortyzacji i kosztem odsetek). Aktywa z tytułu prawa do użytkowania będą amortyzowane liniowo, a zobowiązania z tytułu leasingu rozliczane odpowiednią stopą procentową.

Wartość bieżąca opłaty leasingowej ustalona zostanie w oparciu o krańcową stopę pożyczkową. Przy kalkulacji stóp procentowych uwzględnione zostało ryzyko kredytowe (odzwierciedlone w założonej marży), warunki ekonomiczne w jakich nastąpiły transakcje (kraj, waluta umowy) oraz czas trwania umowy (sporządzenie kalkulacji dla odpowiednich okresów w ramach których Grupa posiada umowy leasingowe. Wysokość stóp kształtuje się pomiędzy 0,81% a 7,69% (dla PLN 3,39%-5,74%; dla EUR 0,81%-5,73% dla USD 4,92%-7,12%; dla RON 5,37%-7,69%).

Ponadto, okres przyjętych projekcji płatności leasingowych odnosił się do tej pory wyłącznie do nieodwołalnego okresu leasingu, podczas gdy zgodnie z MSSF 16 okres leasingu, zgodnie z którym ujmuje się zobowiązanie leasingowe, uwzględnia również ewentualne okresy wynikające z przedłużenia czy wcześniejszego wypowiedzenia umowy, jeżeli któryś z powyższych scenariuszy w ocenie jednostki jest wystarczająco pewny. W przypadku umów z opcją przedłużenia, zobowiązanie leasingowe byłoby odpowiednio wyższe, podczas gdy opcje wypowiedzenia mogą wpłynąć na obniżenie kwoty zobowiązania.

Dodatkowo, spółki z Grupy wykazywały jako leasing operacyjny prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnych. W rozumieniu MSSF 16 prawo wieczystego użytkowania gruntów zostało potraktowane jako leasing, a ujęcie posiadanych przez Grupę składników aktywów z tego tytułu ma istotny wpływ, przede wszystkim na sumę bilansową.

Grupa skorzystała z przewidzianych w standardzie uproszczeń dla leasingów krótkoterminowych i leasingów aktywów niskocennych. Przyjmuje się, że aktywa niskocenne to takie, których wartość jednostkowa nie przekracza ok. 15 tys. zł, co odpowiada w przybliżeniu 5 tys. dolarów amerykańskich. Leasingi krótkoterminowe to takie, których okres leasingu wynosi poniżej 12 miesięcy.

Wejście w życie standardu MSSF 16 ma wpływ również na kalkulację wskaźnika obliczanego w związku z umową kredytową (wskaźnik dźwigni finansowej netto). W takim przypadku Grupa CIECH będzie dążyć do aktualizacji definicji w umowie kredytowej, tak aby zmiana prezentacji nie miała negatywnego wpływu na poziom obliczanych wskaźników.

Wpływ w implementacji MSSF 16 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy CIECH na 1 stycznia 2019 roku przedstawia się następująco (kwoty odnoszą się do nowo rozpoznanych aktywów):

	01.01.2019
Rozpoznane prawa do użytkowania składników aktywa	117 685
Rozpoznane zobowiązania z tytułu leasingu	117 685

2

SPRAWOZDAWCZOŚĆ WEDŁUG SEGMENTÓW

W Grupie CIECH segmenty operacyjne zostały wyznaczone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących elementów składowych Grupy, podlegających regularnemu przeglądowi przez Zarząd, który jest odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych celem alokacji zasobów na poszczególne segmenty oraz oceny osiągniętych przez nie wyników.

Z produktowego punktu widzenia w Grupie CIECH wyodrębniono następujące segmenty operacyjne:

Segment sodowy - do najważniejszych produktów wytwarzanych w obrębie segmentu sodowego należą: soda kalcynowana lekka i ciężka, sól warzona, soda oczyszczona i chlorek wapnia. Produkty tego segmentu sprzedawane są głównie przez jednostkę dominującą CIECH S.A. Produkcja wyrobów segmentu sodowego wytwarzanych przez Grupę CIECH realizowana jest w spółce CIECH Soda Polska S.A., rumuńskiej spółce CIECH Soda Romania S.A. oraz w niemieckiej spółce CIECH Soda Deutschland GmbH&Co. KG. (spółka niemiecka również samodzielnie realizuje sprzedaż swoich produktów). Wyroby segmentu sodowego znajdują zastosowanie m.in. w przemyśle szklarskim, spożywczym, detergentowym i farmaceutycznym.

Segment organiczny - Grupa CIECH jest producentem wielu organicznych związków chemicznych wytwarzanych przez spółki: CIECH Sarzyna S.A. i CIECH Pianki Sp. z o.o. W 2018 roku produkowano m.in. pianki poliuretanowe, żywice epoksydowe oraz żywice poliestrowe. Produkty te używane są w przemysłach: meblarskim, motoryzacyjnym, farbiarskim oraz elektronicznym. Grupa produkuje również środki ochrony roślin stosowane w rolnictwie – w tym poprzez zakupioną w lipcu 2018 roku hiszpańska spółkę Proplan Plant Protection Company, S.L.

Segment krzemiany i szkło obejmuje przede wszystkim produkty spółki CIECH Vitrosilicon S.A. oraz CIECH Soda Romania S.A. W przypadku produkcji CIECH Soda Romania S.A. sprzedaż odbywa się poprzez CIECH S.A. W ramach segmentu krzemiany i szkło wytwarzane są szkło i szklisko sodowe oraz opakowania szklane (lampiony i słoje). Wyroby ze szkła wykorzystywane są w budownictwie, przemyśle spożywczym i do produkcji zniczy.

Segment transportowy skupia się w spółce CIECH Cargo Sp. z o.o., świadczącej usługi transportu kolejowego w kraju, w zakresie: wynajmu wagonów kolejowych, kolejowych przewozów towarowych oraz obsługi eksploatacyjnej bocznic. Segment obejmuje również prowadzoną przez CIECH S.A. działalność spedycyjną na rzecz spółek zależnych tj. CIECH Pianki Sp. z o.o., CIECH Sarzyna S.A., CIECH Vitrosilicon S.A., CIECH Soda Polska S.A., CIECH Trading S.A.

Segment pozostała działalność obejmuje świadczone poza Grupę usługi oraz towary sprzedawane głównie przez CIECH S.A. i CIECH Trading S.A.

Do poszczególnych segmentów operacyjnych może być także zaliczana sprzedaż produktów i towarów stanowiących kluczowy asortyment innych segmentów. Wartości te nie są jednak istotne z punktu widzenia raportowania kontrolingowego poszczególnych segmentów.

Finansowanie Grupy jest zarządzane (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi z wyjątkiem odsetek oraz różnic kursowych od należności i zobowiązań handlowych), a podatek dochodowy obliczany na poziomie Grupy i nie są one alokowane do poszczególnych segmentów.

Z geograficznego punktu widzenia w Grupie CIECH wyodrębniono następujące obszary: Polska, Unia Europejska, Pozostała Europa, Afryka, Azja, Pozostałe regiony. Informacje o obszarach geograficznych Grupy ustalone są w oparciu o lokalizację jej aktywów.

Segmenty sprawozdawcze są tożsame z segmentami operacyjnymi. Przychody i koszty, aktywa i zobowiązania segmentów są ujmowane i wyceniane w sposób spójny ze sposobem zastosowanym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wyniki segmentów operacyjnych oceniane są przez Zarząd CIECH S.A. na podstawie poziomu przychodów ze sprzedaży, zysku na działalności operacyjnej, poziomu EBITDA oraz poziomu EBITDA znormalizowana.

EBITDA należy postrzegać jako dodatek, a nie zastępstwo dla wyników działalności przedstawionych zgodnie z MSSF. EBITDA jest użytecznym wskaźnikiem zdolności zaciągania i obsługi zadłużenia. Poziom EBITDA i EBITDA znormalizowana nie są zdefiniowane przez MSSF i mogą być wyliczane inaczej przez inne podmioty. Poniżej przedstawiono uzgodnienie i definicje, jakie stosuje Grupa CIECH przy ustalaniu tych mierników.

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	183 491	393 975
Podatek dochodowy	127 647	121 770
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	(516)	(225)
Koszty finansowe	87 737	86 787
Przychody finansowe	(19 159)	(13 499)
Amortyzacja	275 203	244 388
EBITDA na działalności kontynuowanej	654 403	833 196

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
EBITDA na działalności kontynuowanej	654 403	833 196
Zdarzenia jednorazowe, w tym:	(20 910)	(25 059)
Odpisy z tytułu utraty wartości (a)	2 203	1 238
Pozycje gotówkowe (b)	(16 654)	(2 017)
Pozycje bezgotówkowe (z wyłączeniem odpisów z tytułu utraty wartości) (c)	(6 459)	(24 280)
EBITDA znormalizowana na działalności kontynuowanej	633 493	808 137

(a) Odpisy z tytułu utraty wartości związane są z utworzeniem / rozwiązaniem odpisów aktualizujących wartość aktywów.

(b) Pozycje gotówkowe zawierają m.in. zysk/stratę ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz pozycje pozostałe (w tym koszty związane z zaniechaną działalnością, otrzymane lub zapłacone kary i odszkodowania).

(c) Pozycje bezgotówkowe zawierają m. in: wycenę nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej, koszty likwidacji zapasów i rzeczowych aktywów trwałych, koszty wstrzymanych inwestycji, rezerwy środowiskowe, rezerwy na zobowiązania i odszkodowania, koszty niewykorzystania mocy produkcyjnych oraz inne pozycje (włączając w to koszty nadzwyczajne oraz inne rezerwy).

SEGMENTY OPERACYJNE GRUPY CIECH

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i kosztów oraz aktywów i pasywów poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy CIECH za prezentowane w sprawozdaniu okresy:

SEGMENTY OPERACYJNE 01.01.-31.12.2018	Segment sodowy	Segment organiczny	Segment krzemiany i szkło	Segment transportowy	Pozostała działalność	Funkcje Korporacyjne (pozycje nieprzypisane do innych segmentów)	Eliminacje (korekty konsolidacyjne)	RAZEM
Przychody od podmiotów zewnętrznych	2 366 114	885 344	248 887	16 772	155 541	-	-	3 672 658
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	56 454	355	82	130 408	34 006	-	(221 305)	-
Przychody ze sprzedaży razem	2 422 568	885 699	248 969	147 180	189 547	-	(221 305)	3 672 658
Koszt własny sprzedaży	(1 819 703)	(729 278)	(196 656)	(129 196)	(154 454)	-	120 045	(2 909 242)
Zysk /(strata) brutto na sprzedaży	602 865	156 421	52 313	17 984	35 093	-	(101 260)	763 416
Koszty sprzedaży	(247 197)	(79 086)	(32 157)	(3 753)	(11 084)	(223)	101 766	(271 734)
Koszty ogólnego zarządu	(59 253)	(21 776)	(4 506)	(4 361)	(5 627)	(53 636)	4 162	(144 997)
Wynik na zarządzaniu należnościami	(1 149)	(1 059)	(13)	(129)	(1 988)	-	-	(4 338)
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	35 353	(12 080)	(1 179)	3 897	15 267	(589)	(3 816)	36 853
Zysk /(strata) na działalności operacyjnej	330 619	42 420	14 458	13 638	31 661	(54 448)	852	379 200
Saldo różnic kursowych i odsetek od rozrachunków handlowych	(7 182)	(18 810)	179	(380)	(586)	-	-	(26 779)
Koszty finansowania Grupy	-	-	-	-	-	(60 390)	-	(60 390)
Wynik na działalności finansowej (nieprzypisane do segmentów)	-	-	-	-	-	18 591	-	18 591
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	516	-	-	-	-	-	-	516
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem	323 953	23 610	14 637	13 258	31 075	(96 247)	852	311 138
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	-	(127 647)
Zysk /(strata) netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	183 491
Amortyzacja	209 234	33 961	19 964	5 747	1 103	5 194	-	275 203
EBITDA	539 853	76 381	34 422	19 385	32 764	(49 254)	852	654 403
EBITDA znormalizowana*	536 856	75 983	34 603	15 333	19 560	(49 693)	851	633 493

*EBITDA znormalizowana za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2018 roku liczona jest jako EBITDA skorygowana o nietypowe zdarzenia jednorazowe: wycenę nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej: -1 mln zł; zmianę stanu rezerw: 13,3 mln zł; wynik na zbyciu niefinansowych aktywów trwałych: 17,8 mln zł; zmiana odpisów z tytułu utraty wartości aktywów: -2,2 mln zł; rozliczenie kontraktu na budowę kawern: -5,4 mln; pozostałe: -1,6 mln zł.

SEGMENTY OPERACYJNE 01.01.-31.12.2017	Segment sodowy	Segment organiczny	Segment krzemiany i szkło	Segment transportowy	Pozostała działalność	Funkcje Korporacyjne (pozycje nieprzypisane do innych segmentów)	Eliminacje (korekty konsolidacyjne)	RAZEM
Przychody od podmiotów zewnętrznych	2 381 486	869 189	229 336	11 097	88 285	-	-	3 579 393
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	48 434	2 368	9	113 357	34 507	-	(198 675)	-
Przychody ze sprzedaży razem	2 429 920	871 557	229 345	124 454	122 792	-	(198 675)	3 579 393
Koszt własny sprzedaży	(1 673 847)	(718 489)	(176 945)	(107 599)	(94 694)	-	108 845	(2 662 729)
Zysk /(strata) brutto na sprzedaży	756 073	153 068	52 400	16 855	28 098	-	(89 830)	916 664
Koszty sprzedaży	(242 522)	(62 046)	(30 019)	(2 966)	(11 165)	(1 119)	86 356	(263 481)
Koszty ogólnego zarządu	(59 905)	(19 688)	(5 058)	(3 644)	(5 580)	(49 586)	2 059	(141 402)
Wynik na zarządzaniu należnościami	8 227	1 823	83	-	(197)	-	-	9 936
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	61 162	(6 283)	(219)	(481)	12 701	807	(596)	67 091
Zysk /(strata) na działalności operacyjnej	523 035	66 874	17 187	9 764	23 857	(49 898)	(2 011)	588 808
Saldo różnic kursowych i odsetek od rozrachunków handlowych	(16 322)	(11 621)	(279)	(137)	432	-	-	(27 927)
Koszty finansowania Grupy	-	-	-	-	-	(38 352)	-	(38 352)
Wynik na działalności finansowej (nieprzypisane do segmentów)	-	-	-	-	-	(7 009)	-	(7 009)
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	225	-	-	-	-	-	-	225
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem	506 938	55 253	16 908	9 627	24 289	(95 259)	(2 011)	515 745
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	-	-	(121 770)
Zysk /(strata) netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	393 975
Amortyzacja	181 335	29 894	19 657	5 846	2 443	5 213	-	244 388
EBITDA	704 370	96 768	36 844	15 610	26 300	(44 685)	(2 011)	833 196
EBITDA znormalizowana*	690 667	96 517	36 768	16 064	14 858	(44 727)	(2 010)	808 137

*EBITDA znormalizowana za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2017 roku liczona jest jako EBITDA skorygowana o nietypowe zdarzenia jednorazowe: wycenę nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej: 11,5 mln zł; zmianę stanu rezerw: 10,4 mln zł; wynik na zbyciu niefinansowych aktywów trwałych: 2,9 mln zł; zmiana odpisów z tytułu utraty wartości aktywów: -1,2 mln zł, pozostałe: 1,5 mln zł.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY – SEGMENTY BRANŻOWE

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	Zmiana 2018/2017	Zmiana %
Segment sodowy, w tym:	2 422 568	2 429 920	(7 352)	(0,3%)
Soda kalcynowana ciężka	1 308 146	1 371 834	(63 688)	(4,6%)
Soda kalcynowana lekka	498 849	490 220	8 629	1,8%
Sól	184 819	169 909	14 910	8,8%
Soda oczyszczona	159 978	158 309	1 669	1,1%
Energia	143 154	97 645	45 509	46,6%
Gaz*	3 367	7 645	(4 278)	(56,0%)
Chlorek wapnia	26 815	25 614	1 201	4,7%
Pozostałe produkty	40 986	60 310	(19 324)	(32,0%)
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	56 454	48 434	8 020	16,6%
Segment organiczny, w tym:	885 699	871 557	14 142	1,6%
Żywice	326 518	316 452	10 066	3,2%
Pianki PUR	317 222	314 174	3 048	1,0%
Środki ochrony roślin	240 488	224 032	16 456	7,3%
Pozostałe produkty	1 116	14 531	(13 415)	(92,3%)
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	355	2 368	(2 013)	(85,0%)
Segment Krzemiany i Szkło, w tym:	248 969	229 345	19 624	8,6%
Krzemiany sodowe	167 896	144 291	23 605	16,4%
Krzemiany potasowe	6 305	5 696	609	10,7%
Szkło opakowaniowe	73 270	78 578	(5 308)	(6,8%)
Pozostałe produkty	1 416	771	645	83,7%
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	82	9	73	811,1%
Segment transportowy, w tym:	147 180	124 454	22 726	18,3%
Usługi transportowe	16 772	11 097	5 675	51,1%
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	130 408	113 357	17 051	15,0%
Segment pozostała działalność	189 547	122 792	66 755	54,4%
Przychody od podmiotów zewnętrznych	155 541	88 285	67 256	76,2%
Przychody z transakcji pomiędzy segmentami	34 006	34 507	(501)	(1,5%)
Wyłączenia konsolidacyjne	(221 305)	(198 675)	(22 630)	(11,4%)
RAZEM	3 672 658	3 579 393	93 265	2,6%

* Odsprzedaż nadwyżek zakupionego gazu.

W Grupie CIECH przychody ze sprzedaży rozpoznawane są w momencie wykonania usługi, dostarczenia produktów lub towarów.

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE

	AKTYWA		ZOBOWIĄZANIA	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Segment sodowy	2 952 682	2 686 089	279 805	229 225
Segment organiczny	906 909	577 815	145 097	122 413
Segment krzemiany i szkło	154 512	162 562	25 211	31 021
Segment transportowy	69 314	61 345	12 319	12 070
Pozostała działalność	50 298	110 002	30 272	25 026
Funkcje Korporacyjne (pozycje nieprzypisane do innych segmentów)	741 469	1 080 556	2 413 317	2 071 535
Eliminacje (korekty konsolidacyjne)	(43 881)	(34 858)	(44 833)	(32 424)
RAZEM	4 831 303	4 643 511	2 861 188	2 458 866

INFORMACJA O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

Informacje o obszarach geograficznych Grupy CIECH ustalone są w oparciu o lokalizację aktywów Grupy.

AKTYWA W PODZIALE NA OBSZARY GEOGRAFICZNE	Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe	Aktywa z tytułu podatku odroczonego	Pozostałe aktywa	Aktywa razem
31.12.2018				
Polska	2 221 115	77 043	829 814	3 127 972
Unia Europejska (poza Polską)	1 244 721	-	338 863	1 583 584
Pozostała Europa	-	-	44 549	44 549
Afryka	-	-	12 699	12 699
Azja	-	-	62 142	62 142
Pozostałe regiony	-	-	357	357
RAZEM	3 465 836	77 043	1 288 424	4 831 303
31.12.2017				
Polska	2 178 433	107 411	1 067 014	3 352 858
Unia Europejska (poza Polską)	875 457	-	321 984	1 197 441
Pozostała Europa	-	-	35 286	35 286
Afryka	-	-	3 779	3 779
Azja	-	-	53 590	53 590
Pozostałe regiony	-	-	557	557
RAZEM	3 053 890	107 411	1 482 210	4 643 511

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY – STRUKTURA GEOGRAFICZNA RYNKÓW ZBYTU

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	Dynamika 2018/2017
Polska	1 492 186	1 500 408	(0,5%)
Unia Europejska (poza Polską)	1 556 532	1 526 253	2,0%
Niemcy	647 055	621 853	4,1%
Rumunia	134 716	149 126	(9,7%)
Czechy	146 935	154 711	(5,0%)
Włochy	79 330	82 034	(3,3%)
Holandia	118 111	114 798	2,9%
Finlandia	66 238	57 896	14,4%
Szwecja	58 443	74 214	(21,3%)
Belgia	28 128	35 641	(21,1%)
Wielka Brytania	45 522	48 762	(6,6%)
Dania	25 548	24 314	5,1%
Francja	17 886	41 566	(57,0%)
Luksemburg	21 812	15 613	39,7%
Litwa	15 391	17 744	(13,3%)
Pozostałe kraje UE	151 417	87 981	72,1%
Pozostała Europa	264 229	242 049	9,2%
Szwajcaria	118 566	100 014	18,5%
Norwegia	37 008	39 831	(7,1%)
Rosja	23 073	22 039	4,7%
Pozostałe kraje pozostałej Europy	85 582	80 165	6,8%
Afryka	63 977	54 532	17,3%
Azja	239 295	187 875	27,4%
Indie	124 986	126 855	(1,5%)

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	Dynamika 2018/2017
Singapur	11 397	16 560	(31,2%)
Bangladesz	16 172	3 666	341,1%
Hongkong	25 078	9 784	156,3%
Turcja	25 837	15 640	65,2%
Pozostałe kraje azjatyckie	35 825	15 370	133,1%
Pozostałe regiony	31 243	33 719	(7,3%)
Korekta związana z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń	25 196	34 557	(27,1%)
RAZEM	3 672 658	3 579 393	2,6%

3

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT ORAZ INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

3.1. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

Polityka rachunkowości

Grupa ujmuje przychody w oparciu o tzw. model 5 kroków, w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyska kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Po spełnieniu (lub w trakcie spełnienia) zobowiązania do wykonania świadczenia Grupa ujmuje przychód jako kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Obowiązek identyfikacji zobowiązań do wykonania świadczenia dotyczy również umów, w przypadku których w rozliczeniu z klientem przyjmuje się, że na umowę składa się tylko jeden element (np. sprzedaż produktu).

Przypisanie wynagrodzenia zmiennego

Wynagrodzenie zmienne, które jest określone w umowie, można przypisać do całej lub określonej części umowy. Przypisanie do całej umowy następuje poprzez odniesienie do indywidualnych cen sprzedaży wszystkich zobowiązań do wykonania świadczenia.

Przychody ze sprzedaży produktów oraz towarów w walutach rozpoznawane są w sprawozdaniu z zysków lub strat wg średniego kursu Narodowego Banku Polskiego z dnia poprzedzającego dzień wystawienia faktury, gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z ich własności zostały przeniesione na kupującego.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	3 473 482	3 467 900
- produktów	3 431 092	3 439 511
- usług	42 390	28 389
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	199 176	111 493
- towarów	192 094	108 552
- materiałów	7 082	2 941
Przychody netto ze sprzedaży	3 672 658	3 579 393

3.2. KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY

Polityka rachunkowości

Koszty stanowią prawdopodobne zmniejszenie korzyści ekonomicznych w wyniku zmniejszenia wartości aktywów lub zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw.

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów.

W skład kosztów sprzedaży wchodzi m.in. koszty pośrednictwa sprzedaży, koszty reklamy, promocji, dystrybucji.

Koszty ogólnego zarządu stanowią koszty utrzymania zarządu jednostki gospodarczej oraz komórek ogólnej obsługi.

KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	(2 728 686)	(2 569 707)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(178 214)	(92 402)
Rozwiązanie odpisów na zapasy	7 794	6 922
Utworzenie odpisów na zapasy	(10 136)	(7 542)
RAZEM	(2 909 242)	(2 662 729)

3.3. UKŁAD RODZAJOWY KOSZTÓW

WYBRANE KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Amortyzacja	(275 102)	(243 885)
Zużycie materiałów i energii	(1 968 642)	(1 819 018)
Świadczenia pracownicze, w tym:	(336 602)	(338 857)
- wynagrodzenia	(277 483)	(273 670)
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	(57 300)	(63 288)
- wydatki na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne (w tym zwiększenie rezerw z tego tytułu)	(675)	(781)
- wydatki na programy emerytalne o określonych świadczeniach	(401)	(402)
- inne	(743)	(716)
Usługi obce	(458 968)	(395 324)

3.4. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

Polityka rachunkowości

Na wynik okresu sprawozdawczego wpływają również pozostałe przychody i koszty operacyjne pośrednio związane z działalnością podstawową prowadzoną przez Grupę. Najistotniejsze pozycje stanowią:

- ✓ zyski/straty ze zbycia i likwidacji niefinansowych aktywów trwałych,
- ✓ zyski/straty ze sprzedaży praw do emisji gazów cieplarnianych,
- ✓ utworzenia/ rozwiązania odpisów aktualizujących (w tym na należności) i utworzenie/rozwiązanie rezerw,
- ✓ przychody z tytułu najmu - przychody z tytułu najmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat metodą liniową przez okres trwania umowy. Przyznane rabaty stanowią integralną część sumy przychodów z tytułu najmu,
- ✓ przychody/koszty z wyceny nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej,
- ✓ niewykorzystane moce produkcyjne.

Dotacje

Dotacje rządowe są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki. Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

Dotacje rządowe do aktywów łącznie z niepieniężnymi dotacjami wskazywanymi w wartości godziwej prezentuje się w bilansie jako przychody przyszłych okresów. Jest ona ujmowana jako przychód na przestrzeni okresu użytkowania składnika aktywów. Spłaty dotacji do przychodu rozlicza się w pierwszej kolejności z niezamortyzowanymi rozliczeniami międzyokresowymi ujętymi w związku z dotacją. W stopniu, w jakim spłata przewyższa rozliczenia międzyokresowe lub jeżeli rozliczenia międzyokresowe nie występują, spłatę taką bezzwłocznie ujmuje się w zysku lub stracie. Spłatę dotacji do aktywów ujmuje się w formie zmniejszenia salda przychodu przyszłych okresów o kwotę podlegającą spłacie.

Dokonane osądy i oszacowania

Utrata wartości aktywów niefinansowych

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych spółki innych niż zapasy oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego poddawana jest analizie na każdy dzień sprawozdawczy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek spółka dokonuje szacunku wartości odzyskiwalnej poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne.

Wartość odzyskiwalna aktywów o nieokreślonym terminie użyteczności oraz wartości niematerialnych, które nie są jeszcze zdadne do użycia jest szacowana na każdy dzień sprawozdawczy niezależnie od wystąpienia przesłanek.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od wpływów generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne

są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Odpis z tytułu utraty wartości rozpoznawany jest w momencie, kiedy wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka generującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Utrata wartości ośrodka generującego środki pieniężne jest w pierwszej kolejności ujmowana jako zmniejszenie wartości firmy przypisanej do tego ośrodka (grupy ośrodków), a następnie jako zmniejszenie wartości bilansowej pozostałych aktywów tego ośrodka (grupy ośrodków) na zasadzie proporcjonalnej. Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznawane są w sprawozdaniu z zysków lub strat. Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości składników majątkowych ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Dotacje	10 858	11 481
Prawo do emisji gazów cieplarnianych	7 303	24 920
Przychody z tytułu najmu/czynszów	3 183	2 904
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	17 852	579
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności	3 381	11 445
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	580	1 727
Rozwiązanie rezerw na świadczenia pracownicze	670	1 262
Rozwiązanie rezerwy na odszkodowania - zmiana bazy	204	5 035
Rozwiązanie rezerwy na ochronę środowiska- zmiana bazy	3 030	464
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązania - zmiana bazy	5 789	9 941
Rozwiązanie innych rezerw- zmiana bazy	12 356	4 607
Otrzymane kary i odszkodowania	1 152	1 777
Zwrot podatków i opłat	4 319	4 156
Przychody z kawern	-	6 902
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	-	11 515
Pozostałe usługi	3 579	3 427
Pozostałe	14 784	14 418
RAZEM	89 040	116 560

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa CIECH przeprowadziła ocenę przesłanek, pochodzących zarówno z zewnętrznych, jak i wewnętrznych źródeł informacji, pod kątem ewentualnej utraty wartości aktywów. W wyniku tych analiz nie stwierdzono konieczności dokonywania szacunków wartości odzyskiwanej.

Dotacje

W sprawozdaniu z zysków lub strat rozpoznano wartość dotacji w wysokości 10 858 tys. zł (w okresie porównywalnym 11 481 tys. zł) rozliczaną w czasie proporcjonalnie do amortyzacji zakończonych i przyjętych do eksploatacji aktywów trwałych. Stan dotacji ujętych w zobowiązaniach na 31 grudnia 2018 roku wynosił 74 848 tys. zł (na 31 grudnia 2017 roku 82 604 tys. zł). Spółki Grupy CIECH otrzymują dotacje na prowadzenie prac badawczo – rozwojowych, na zakup rzeczowych aktywów trwałych oraz na dostosowanie prowadzonych projektów inwestycyjnych do wymogów środowiskowych. Dotacje otrzymane przez spółki Grupy CIECH pochodzą głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Najistotniejsze pozycje dotacji stanowią:

ISTOTNE DOTACJE OTRZYMANE PRZEZ:	CIECH Soda Polska S.A.	CIECH Sarżyna S.A.	CIECH R&D Sp. z o.o.
„Budowa instalacji odsiarczania spalin w Elektrociepłowni Janikowo”	15 904		
„Rozbudowa wężła dekantacji i filtracji szlamów podestylacyjnych w Zakładzie w Inowrocławiu”	10 930		
Redukcja emisji pyłu w Elektrociepłowni Inowrocław poprzez modernizację elektrofiltrów kotłów OP 110 Nr 1,2,3,4	5 727		
„Opracowanie i przetestowanie w skali demonstracyjnej innowacyjnej w skali świata grupy preparatów agrochemicznych o unikalnym składzie i formulacji”		14 645	
Utworzenie Centrum Badawczo-Rozwojowego Ciech R&D Sp. z o.o.			6 031

Inne formy pomocy publicznej

Prowadzona działalność B+R jest istotnym narzędziem w rozwoju Grupy CIECH przyczyniającym się do budowania wartości firmy poprzez wzrost innowacyjności i rozwijania portfela nowoczesnych, zaawansowanych produktów zapewniających wysoką rentowność prowadzonej działalności. Rozwój produktów możliwy jest przede wszystkim dzięki realizacji własnych badań, w tym w ramach dofinansowanych projektów. Spółki Grupy CIECH, realizujące projekty badawczo-rozwojowe w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój otrzymały w 2018 roku kwotę ok. 2 mln zł tytułem refundacji na podstawie zawartych umów o dofinansowanie.

W 2018 roku pierwsze dofinansowanie w swojej historii pozyskała spółka CIECH Cargo Sp. z o.o. Spółka może skorzystać z dofinansowania w wysokości 14,2 mln zł na zakup taboru kolejowego służącego do przewozów intermodalnych, co pozwoli na poszerzenie portfolio oferowanych usług transportowych.

Spółki Grupy CIECH działające poza Polską także wykorzystują dostępne źródła pomocy publicznej. CIECH Soda Romania S.A., prowadząca działalność w Rumunii otrzymała 918 tys. RON (200 tys. EUR) na realizację projektu, którego celem jest budowa inteligentnego systemu monitorowania energii.

Odsalanie kawern

Grupa SDC na podstawie *MSSF 15 Przychody z umów z klientami* przypisuje przychody i koszty związane z umowami dotyczącymi odsalania kawern do poszczególnych okresów, w których wykonywano prace.

Projekt 2 (Projekt 1 został zakończony) – umowa obejmuje sprzedaż praw górniczych, terenów i przygotowanie czterech kawern gazowych (S113 do S116). Stan zaawansowania realizacji umowy ustalany jest jako proporcja kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych, łącznych kosztów umowy.

Przychody ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat zostały określone jako wartość planowanych do uzyskania przychodów ze sprzedaży pomnożona przez procent wykonania prac wynikających z umowy w okresie rozrachunkowym.

W 2018 roku Grupa nie zrealizowała przychodu z tytułu umowy odsalania kawern, w okresie porównywalnym wynosił 6 902 tys. zł (1 626 tys. EUR). Kwota należności z tytułu umów dotyczących odsalania kawern (Projekt 2) ujęta w aktywach jako należności długoterminowe wyniosła na koniec 2018 roku 64 517 tys. zł (15 004 tys. EUR). Na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 81 552 tys. zł (19 553 tys. EUR). Łączna kwota poniesionych kosztów i ujętych zysków (pomniejszonych o straty) z tytułu realizowanych umów za okres obowiązywania tychże umów wyniosła 151 394 tys. zł (w okresie porównywalnym 143 704 tys. zł).

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Koszty dotyczące nieruchomości inwestycyjnych	(1 803)	(1 648)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	(7 719)	(1 509)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(2 783)	(2 965)
Utworzenie rezerw na świadczenia pracownicze	(1 914)	(1 279)
Utworzone rezerwy na odszkodowania - zmiana bazy	(876)	(884)
Utworzone rezerwy na ochronę środowiska - zmiana bazy	(2 539)	(50)
Utworzone rezerwy na zobowiązania - zmiana bazy	(3 321)	(2 686)
Utworzenie rezerwy na przewidywane straty - zmiana bazy	(90)	(1 677)
Utworzenie innych rezerw - zmiana bazy	-	(1 455)
Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	(183)	(362)
Koszty likwidacji materiałów	(544)	(1 622)
Amortyzacja	(101)	(503)
Koszty związane z niewykorzystaniem majątku i zdolności produkcyjnych	(18 990)	(11 053)
Koszty usunięcia skutków zdarzeń losowych	(2 003)	(797)
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	(1 040)	-
Spisane należności	(68)	(3 759)
Zapłacone kary i odszkodowania	(1 883)	(1 129)
Pozostałe	(10 668)	(6 155)
RAZEM	(56 525)	(39 533)

Łączna kwota nakładów na prace badawcze, ujętych jako koszt w okresie, gdyż nie spełniały kryteriów kapitalizacji, wyniosła 2 245 tys. zł (w porównywalnym okresie 1 464 tys. zł).

3.5. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

Polityka rachunkowości

Przychody i koszty finansowe związane są z działalnością finansową prowadzoną w przedsiębiorstwie, m.in. sprzedaż/kupno papierów wartościowych, udziałów i akcji, zaciąganie kredytów i pożyczek, emisja dłużnych papierów wartościowych. Stąd najważniejsze pozycje działalności finansowej stanowią:

- ✓ odsetki płatne z tytułu zadłużenia ustalone w oparciu o efektywną stopę procentową,
- ✓ odsetki należne z tytułu zainwestowanych przez Grupę środków pieniężnych (od lokat i rachunków bankowych, udzielonych pożyczek, należności) - wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat na zasadzie memoriałowej, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej,
- ✓ przychody z dywidend - ujmuje się je w sprawozdaniu z zysków lub strat w momencie, kiedy Grupa nabywa prawa do jej otrzymania,
- ✓ odpisy aktualizujące wartość inwestycji,
- ✓ nadwyżka dodatnich lub ujemnych różnic kursowych,
- ✓ zyski/straty ze sprzedaży aktywów finansowych,
- ✓ nieefektywność rachunkowości zabezpieczeń.

PRZYCHODY FINANSOWE	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Odsetki	6 852	6 158
Dywidendy i udziały w zyskach	379	737
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	6 241	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	622	968
Zmniejszenie rezerw z tytułu zmiany dyskonta	-	3 031
Przychody z likwidowanych spółek	72	454
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń	-	1 287
Wycena bilansowa pochodnych instrumentów finansowych	112	-
Rozwiązanie rezerwy z tytułu zobowiązań finansowych - zmiana bazy	35	748
Pozostałe	4 846	116
RAZEM	19 159	13 499

KOSZTY FINANSOWE	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Odsetki	(63 518)	(41 059)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	-	(32 603)
Utworzenie pozostałych odpisów aktualizujących	(3 497)	(989)
Prowizje z tytułu faktoringu	(4 032)	(3 996)
Prowizje i opłaty bankowe	(3 574)	(3 523)
Utworzone rezerwy	(1 347)	(1 321)
Zwiększenie rezerw z tytułu zmiany dyskonta	(6 016)	(513)
Koszty z tytułu dyskonta zobowiązań	(1 181)	-
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń	(2 132)	-
Pozostałe	(2 440)	(2 783)
RAZEM	(87 737)	(86 787)

3.6. SKŁADNIKI INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

Efekt podatkowy każdego ze składników innych całkowitych dochodów Grupy CIECH

Efekt podatkowy każdego ze składników innych całkowitych dochodów	01.01.-31.12.2018			01.01.-31.12.2017		
	Przed podatkiem	Podatek	Po podatku	Przed podatkiem	Podatek	Po podatku
Różnice kursowe z przewalutowania spółek zagranicznych	8 808	945	9 753	(24 121)	(3 351)	(27 472)
Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(12 489)	3 174	(9 315)	69 226	(13 899)	55 327
Rezerwa z tytułu kosztów zabezpieczenia	615	-	615	-	-	-
Wycena rezerw aktuarialnych	(235)	43	(192)	(834)	156	(678)
Pozostałe składniki innych całkowitych dochodów	3	-	3	1	-	1
RAZEM	(3 298)	4 162	864	44 272	(17 094)	27 178

Korekty podatku dochodowego i korekty z przeniesienia w innych całkowitych dochodach

Pozostałe inne całkowite dochody brutto	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Różnice kursowe z przewalutowania spółek zagranicznych	8 808	(24 121)
wycena za okres bieżący	8 808	(24 121)
Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(12 489)	69 226
wycena do wartości godziwej w okresie	(7 971)	80 207
korekta reklasifikacyjna do rachunku zysków i strat	(4 518)	(10 981)
Rezerwa z tytułu kosztów zabezpieczenia	615	-
wycena do wartości godziwej w okresie	615	-
korekta reklasifikacyjna do rachunku zysków i strat	-	-
Wycena rezerw aktuarialnych	(235)	(834)
wycena za okres bieżący	(235)	(834)
korekta reklasifikacyjna do rachunku zysków i strat	-	-
Pozostałe składniki innych całkowitych dochodów	3	1
wycena za okres bieżący	3	1
korekta reklasifikacyjna do rachunku zysków i strat	-	-
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	4 162	(17 094)
naliczony za okres bieżący	3 322	(19 353)
korekta reklasifikacyjna do rachunku zysków i strat	840	2 259
Inne całkowite dochody netto	864	27 178

4

PODATEK DOCHODOWY, AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZCZONEGO

4.1. PODSTAWOWE SKŁADNIKI OBCIĄŻENIA PODATKOWEGO

Polityka rachunkowości

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień sprawozdawczy.

Główne składniki obciążenia podatkowego przedstawiają się następująco:

PODSTAWOWE SKŁADNIKI OBCIĄŻENIA PODATKOWEGO (PRZYCHODU PODATKOWEGO)	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Podatek dochodowy bieżący	(86 013)	(49 605)
Podatek dochodowy za okres sprawozdawczy	(45 251)	(43 131)
Korekta podatku za lata poprzednie	(40 762)	(6 474)
Podatek odroczony	(41 634)	(72 165)
Powstanie / odwrócenie różnic przejściowych	(61 693)	(37 813)
Nierozpoznane aktywa z tytułu odroczonego podatku	20 059	(34 352)
PODATEK DOCHODOWY WYKAZANY W SPRAWOZDANIU Z ZYSKÓW LUB STRAT	(127 647)	(121 770)

W pozycji podatek dochodowy bieżący zaprezentowano mi.in. utworzoną rezerwę na poczet potencjalnego zobowiązania podatkowego w wysokości 43 700 tys. zł. Szczegółowy opis sprawy znajduje się w nocie 9.2 niniejszego sprawozdania.

PODATEK DOCHODOWY ROZPOZNANY W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Różnice kursowe z przewalutowania spółek zagranicznych	945	(3 351)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	3 174	(13 899)
Wycena rezerw aktuarialnych	43	156
RAZEM	4 162	(17 094)

4.2. EFEKTYWNA STOPA PODATKOWA

Uzgodnienie podatku dochodowego liczonego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy, za prezentowane w sprawozdaniu okresy, przedstawia się następująco:

EFEKTYWNA STOPA PODATKOWA	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	311 138	515 745
Podatek obliczony według obowiązującej stawki podatkowej	(59 116)	(97 992)
Różnica wynikająca z zastosowania stóp podatkowych obowiązujących w innych krajach	(3 749)	(7 871)
Niezrealizowany podatek u źródła	(58)	(386)
Efekt podatkowy przychodów korygujących zysk (stratę) przed opodatkowaniem (różnica trwała)	7 288	6 162
Efekt udziału w jednostkach wycenianych metodą praw własności	64	132
Efekt podatkowy kosztów korygujących zysk (stratę) przed opodatkowaniem (różnica trwała)	(23 501)	(11 347)
Korekta bieżącego podatku dochodowego za lata ubiegłe	(44 619)	(4 028)
Rozwiązanie aktywa z tytułu odroczonego podatku od strat podatkowych z lat ubiegłych	(8 396)	-
Straty podatkowe za okres sprawozdawczy, od których aktywo na podatek odroczony nie zostało ujęte	-	(13)

EFEKTYWNA STOPA PODATKOWA	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Specjalna strefa ekonomiczna	4 165	10 457
Ulgi podatkowe	187	(145)
Rozliczenie aktywa na podatek odroczony	(1 048)	(14 717)
Pozostałe	1 136	(2 022)
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z zysków lub strat	(127 647)	(121 770)
EFEKTYWNA STOPA PODATKOWA	41,0%	23,6%

4.3. ODROZONY PODATEK DOCHODOWY

Polityka rachunkowości

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- ✓ z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów, bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- ✓ z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu, w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- ✓ z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- ✓ w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień sprawozdawczy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza sprawozdanie z zysków lub strat jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach, dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Dokonane osądy i oszacowania**Podatek odroczony**

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane jest w oparciu o założenie, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Przy ustalaniu wysokości aktywa z tytułu odroczonego podatku spółki z Grupy CIECH opierają się na szacunkach związanych z terminem osiągnięcia oraz wysokością przyszłych zysków podatkowych.

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO ORAZ REZERWA NA PODATEK ODROZONY	31.12.2018			31.12.2017		
	Razem aktywa	Razem rezerwa	Wartość netto	Razem aktywa	Razem rezerwa	Wartość netto
Rzeczowe aktywa trwałe	1 664	151 728	(150 064)	2 199	140 234	(138 035)
Wartości niematerialne	8 005	25 334	(17 329)	12 258	333	11 925
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	-	5 003	(5 003)	-	5 074	(5 074)
Nieruchomości inwestycyjne	1 043	1 555	(512)	2 003	1 761	242
Aktywa finansowe	646	13 899	(13 253)	700	16 983	(16 283)
Zapasy	2 645	1 916	729	2 123	2 077	46
Należności handlowe i pozostałe	4 869	23 445	(18 576)	2 448	30 172	(27 724)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	2 455	3	2 452	2 673	31	2 642
Pozostałe rezerwy	17 067	-	17 067	20 007	-	20 007
Straty podatkowe podlegające odliczeniu w przyszłych okresach	43 521	-	43 521	84 999	-	84 999
Różnice kursowe	2 492	281	2 211	3 664	20	3 644
Zobowiązania	52 921	62	52 859	46 927	810	46 117
Specjalna strefa ekonomiczna	131 278	-	131 278	132 535	-	132 535
Pozostałe	161	12 003	(11 842)	2 952	752	2 200
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	103	-	103	-	-	-
Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego	268 870	235 229	33 641	315 488	198 247	117 241
Kompensata aktywów/rezerw z tytułu podatku odroczonego	(169 567)	(169 567)	-	(165 760)	(165 760)	-
Nierozpoznana wartość aktywa na podatek odroczony	(22 260)	-	(22 260)	(42 317)	-	(42 317)
Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego wykazane w bilansie	77 043	65 662	11 381	107 411	32 487	74 924

Grupa szacuje, że w terminie powyżej 12 miesięcy od okresu za jaki jest prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe nastąpi realizacja aktywa z tytułu podatku odroczonego w wysokości 160 094 tys. zł. W tym samym okresie szacowana kwota realizacji rezerwy z tytułu podatku odroczonego wyniesie 202 503 tys. zł.

ZMIANA RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH W OKRESIE	01.01.2018	Korekta bilansu otwarcia	Stan na początek okresu po korektach	Zmiana różnic przejściowych rozpoznana w sprawozdaniu z zysków lub strat	Zmiana różnic przejściowych rozpoznana w kapitale własnym	Różnice kursowe	Zmiana składu grupy	31.12.2018
Rzeczowe aktywa trwałe	(638 940)	-	(638 940)	(53 553)	-	(5 094)	-	(697 587)
Wartości niematerialne	39 239	-	39 239	(16 696)	-	(320)	(103 639)	(81 416)
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(26 703)	-	(26 703)	371	-	-	-	(26 332)
Nieruchomości inwestycyjne	13 629	-	13 629	(5 320)	-	-	-	8 309
Należności długoterminowe	-	625	625	(625)	-	-	-	-
Aktywa finansowe	(155 748)	-	(155 748)	39 012	(18 442)	(489)	-	(135 667)
Zapasy	322	-	322	3 594	-	-	-	3 916
Należności handlowe i pozostałe	(89 488)	5 143	(84 345)	32 054	-	(1 481)	-	(53 772)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	13 837	-	13 837	(1 256)	236	142	-	12 959
Pozostałe rezerwy	63 892	-	63 892	(3 059)	-	1 770	-	62 603
Straty podatkowe podlegające odliczeniu w przyszłych okresach	447 860	-	447 860	(214 620)	-	-	-	233 240
Różnice kursowe	25 540	-	25 540	(10 379)	2 827	-	-	17 988
Zobowiązania	165 899	-	165 899	45 006	-	2 599	-	213 504
Pozostałe	11 068	-	11 068	(72 902)	-	-	-	(61 834)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	112	112	(10)	-	-	-	102
RAZEM	(129 593)	5 880	(123 713)	(258 383)	(15 379)	(2 873)	(103 639)	(503 987)

ZMIANA RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH W OKRESIE	01.01.2017	Zmiana różnic przejściowych rozpoznana w sprawozdaniu z zysków lub strat	Zmiana różnic przejściowych rozpoznana w kapitale własnym	Różnice kursowe	31.12.2017
Rzeczowe aktywa trwałe	(609 996)	(39 458)	-	10 514	(638 940)
Wartości niematerialne	142 488	(102 222)	-	(1 027)	39 239
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	(27 089)	386	-	-	(26 703)
Nieruchomości inwestycyjne	14 091	(462)	-	-	13 629
Aktywa finansowe	(123 503)	(27 937)	(5 770)	1 462	(155 748)
Zapasy	8 237	(7 917)	-	2	322
Należności handlowe i pozostałe	(96 151)	577	-	6 086	(89 488)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	16 705	(3 228)	834	(474)	13 837
Pozostałe rezerwy	72 270	(4 719)	-	(3 659)	63 892
Straty podatkowe podlegające odliczeniu w przyszłych okresach	733 710	(285 844)	-	(6)	447 860
Różnice kursowe	24 584	17 301	(16 345)	-	25 540
Zobowiązania	239 057	(67 387)	-	(5 771)	165 899
Pozostałe	(8 764)	19 833	-	(1)	11 068
RAZEM	385 639	(501 077)	(21 281)	7 126	(129 593)

Powyższa tabela nie zawiera różnic przejściowych od aktywa na podatek odroczony z tytułu specjalnej strefy ekonomicznej, ponieważ zgodnie z zasadami wyżej wymieniona ulga jest odliczana od podatku, a nie od dochodu.

Wypłata przez Grupę CIECH dywidend na rzecz jej akcjonariuszy nie powoduje żadnych skutków w zakresie odroczonego podatku dochodowego.

Spółki Grupy CIECH, które utworzyły aktywo na podatek odroczony z tytułu straty podatkowej na podstawie budżetów podatkowych przewidują, że w okresie możliwym do wykorzystania straty wystąpi dochód podatkowy gwarantujący realizację aktywa z tytułu podatku odroczonego. W jednej ze spółek Grupy rozwiązano aktywo na podatek odroczony z tytułu straty podatkowej do wysokości możliwej do wykorzystania na podstawie budżetów podatkowych.

W sierpniu 2016 roku został spełniony warunek zatrudnienia zgodnie z Zezwoleniem Strefowym nr 126/PSSE z dnia 23 maja 2014 roku na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Niniejszym CIECH Soda Polska S.A. spełniła wszystkie warunki Zezwolenia i z dniem 1 września 2016 roku rozpoczęła korzystanie ze zwolnienia podatkowego w podatku dochodowym od osób prawnych z tytułu prowadzenia działalności w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. W związku z powyższym CIECH Soda Polska S.A. w 2016 roku rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 95 422 tys. zł. W roku 2017 w wyniku uzyskania za pośrednictwem UOKiK wyjaśnień Komisji Europejskiej w zakresie definicji i wyliczenia wartości jednostkowego projektu inwestycyjnego zwiększyła się ustalona dla Spółki wartość dostępnej pomocy publicznej o wartość 44 911 tys. zł. Spółka ostrożnościowo przeprowadziła analizę możliwości wykorzystania dostępnej pomocy publicznej przeliczając wysokość zwolnienia zgodnie z przyjętą w tym zakresie metodologią i zdecydowała się rozpoznać w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok kwotę 10 457 tys. zł, za 2018 rok dodatkową kwotę aktywa z tytułu podatku odroczonego z tytułu prowadzenia działalności na terenie specjalnej strefy ekonomicznej o wartości 20 939 tys. zł. oraz nie ujmować aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na kwotę 13 515 tys. zł. Na koniec 2018 roku, po uwzględnieniu aktualizacji, aktywo z tytułu prowadzenia działalności na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej wynosi 117 763 tys. zł.

W świetle obowiązujących od 15 lipca 2016 roku postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom („GAAR”), która ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce, Zarząd CIECH S.A. rozważył wpływ transakcji, które mogłyby być potencjalnie objęte przepisami GAAR, na podatek odroczony, wartość podatkową aktywów oraz rezerwy na ryzyko podatkowe. W ocenie Zarządu przeprowadzona analiza nie wykazała konieczności dokonania korekty wykazanych pozycji bieżącego i odroczonego podatku dochodowego, niemniej jednak w ocenie Zarządu, w przypadku przepisów GAAR występuje nieodłączna niepewność, że władze skarbowe dokonają innej interpretacji tych przepisów, będą zmieniały swoje podejście co do ich interpretacji lub same przepisy ulegną zmianie, co może wpłynąć na możliwość realizacji aktywów z tytułu podatku odroczonego w przyszłych okresach oraz ewentualną zapłatę dodatkowego podatku za okresy przeszłe.

5

NOTY OBJAŚNIAJĄCE POZYCJE AKTYWÓW W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ

5.1. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Polityka rachunkowości**Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych**

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania.

Składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego

Umowy leasingowe, w ramach których Grupa ponosi praktycznie całość ryzyka oraz czerpie praktycznie wszystkie korzyści wynikające z posiadania składników rzeczowych aktywów trwałych sklasyfikowano jako umowy leasingu finansowego. Rzeczowe aktywa trwałe nabyte w drodze leasingu finansowego są wykazane początkowo w wartości godziwej lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa, a następnie pomniejszane o odpisy amortyzacyjne oraz straty z tytułu utraty wartości.

W przypadku rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego, jeżeli nie ma pewności nabycia własności rzeczowego aktywa trwałego przed zakończeniem umowy, to wartość rzeczowych aktywów trwałych jest w pełni amortyzowana w krótszym z dwóch okresów:

- ✓ trwania umowy leasingu,
- ✓ czasu użytkowania.

W przypadku klasyfikacji umowy jako leasingu finansowego przedmiot umowy zalicza się do rzeczowych aktywów trwałych Grupy (leasingobiorcy) i dokonuje się odpisów amortyzacyjnych zgodnie z zasadami określonymi poniżej. Płatności z tytułu zawartych przez podmioty Grupy umów leasingu operacyjnego ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat w okresie trwania leasingu.

Późniejsze wydatki

Aktywowaniu podlegają poniesione w późniejszym okresie koszty mające na celu wymianę ujmowanych odrębnie części składnika rzeczowych aktywów trwałych. Inne koszty są kapitalizowane jedynie, gdy można je wiarygodnie zmierzyć i zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątku rzeczowego. Pozostałe wydatki są rozpoznawane na bieżąco w sprawozdaniu z zysków lub strat jako koszty.

Odrębna część rzeczowego aktywa trwałego, która wymaga wymiany w regularnych odstępach czasu, jest amortyzowana zgodnie z jej ekonomicznym okresem użytkowania.

Grupa zwiększa wartość rzeczowych aktywów trwałych o wartość nakładów poniesionych podczas regularnych remontów generalnych, które są niezbędne do dalszego funkcjonowania środka trwałego. Nakłady te traktuje się jako oddzielny składnik rzeczowych aktywów trwałych i amortyzuje przez oczekiwany okres do następnego planowanego remontu generalnego. W momencie kapitalizacji nowych kosztów remontów generalnych nieumorzona wartość poprzednich remontów zostaje spisana w ciężar kosztów operacyjnych.

W momencie nabycia lub wytworzenia składników rzeczowych aktywów trwałych Grupa wyodrębnia z ceny nabycia lub kosztu wytworzenia wartość równą nakładom koniecznym do poniesienia podczas następnego remontu generalnego, który dotyczy danego składnika rzeczowych aktywów trwałych i amortyzuje ją przez oczekiwany okres pozostały do następnego planowanego remontu generalnego.

Amortyzacja

Składniki rzeczowego majątku trwałego, względnie ich istotne i odrębne części składowe amortyzowane są metodą liniową przez okres ekonomicznej użyteczności. Grunty nie są amortyzowane. Grupa zakłada poniższe okresy ekonomicznej użyteczności dla niżej wymienionych kategorii środków trwałych:

Budynki	20-50 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	2-20 lat
Środki transportu	2-20 lat
Pozostałe	1-15 lat

Koszty finansowania zewnętrznego

W przypadku dostosowywanych składników aktywów, koszty finansowania zewnętrznego którego można byłoby uniknąć, gdyby jednostka nie ponosiła wydatków związanych z nabyciem, budową lub dostosowaniem danego składnika aktywów aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, która może być aktywowana, określa się jako odpowiednią wartość odsetek od kredytów, kosztów aranżacji finansowania oraz różnic kursowych od kredytów walutowych w stopniu, w jakim uznawane są za korektę kosztów odsetek.

Dokonane osądy i oszacowania

Stawki amortyzacyjne. Ustalane są na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego i podlegają corocznej weryfikacji. Wszelkie, wynikające z przeprowadzonej weryfikacji zmiany ujmują się jako zmianę wielkości szacunkowych, czyli prospektywnie.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych – szczegółowe zasady dotyczące szacowania odpisów zostały opisane w zasadach rachunkowości w nocie 3.4.

01.01.-31.12.2018	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	RAZEM
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	79 737	1 154 203	2 919 663	107 552	46 055	342 673	4 649 883
Nabycie	-	18 268	25 260	8 526	3 966	379 217	435 237
Reklasyfikacje	-	82 706	184 243	(898)	5 260	(326 820)	(55 509)
Aktywowane koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	-	5 884	5 884
Różnice kursowe	2 427	7 273	28 758	557	345	4 366	43 726
Sprzedaż	-	(2 585)	(1 798)	(238)	(6)	-	(4 627)
Likwidacja	-	(2 671)	(14 395)	(455)	(1 679)	(4 865)	(24 065)
Zmiana struktury Grupy	-	-	323	340	34	-	697
Pozostałe	-	894	(10 179)	-	-	-	(9 285)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	82 164	1 258 088	3 131 875	115 384	53 975	400 455	5 041 941
Umorzenie na początek okresu	(10 977)	(480 434)	(1 348 495)	(59 136)	(31 608)	-	(1 930 650)
Roczny odpis amortyzacyjny	-	(57 348)	(195 572)	(7 350)	(5 510)	-	(265 780)
Sprzedaż	-	1 377	1 794	209	6	-	3 386
Likwidacja	-	2 322	13 999	433	1 649	-	18 403
Zmiana struktury Grupy	-	-	(228)	(95)	(34)	-	(357)
Różnice kursowe	(340)	(3 710)	(15 013)	(335)	(274)	-	(19 672)
Reklasyfikacje	-	-	(539)	539	-	-	-
Pozostałe	-	88	13 147	-	83	-	13 318
Umorzenie na koniec okresu	(11 317)	(537 705)	(1 530 907)	(65 735)	(35 688)	-	(2 181 352)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(1 744)	(787)	(1)	95	(4 544)	(6 981)
Utworzenie	-	(179)	-	-	-	(1 263)	(1 442)
Odwrócenie	-	580	-	-	-	-	580
Likwidacja	-	-	-	-	-	4 524	4 524
Różnice kursowe	-	(52)	(23)	1	3	-	(71)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(1 395)	(810)	-	98	(1 283)	(3 390)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	68 760	672 025	1 570 381	48 415	14 542	338 129	2 712 252
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	70 847	718 988	1 600 158	49 649	18 385	399 172	2 857 199

01.01.-31.12.2017	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	RAZEM
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	84 579	1 083 972	2 717 796	101 559	46 304	340 585	4 374 795
Nabycie	318	2 018	37 778	5 321	2 740	364 413	412 588
Reklasyfikacje	-	84 903	228 583	200	5 673	(367 534)	(48 175)
Aktywowane koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	-	10 593	10 593
Różnice kursowe	(5 160)	(15 740)	(61 221)	(1 315)	(730)	(4 696)	(88 862)
Sprzedaż	-	(295)	(382)	(167)	(32)	(616)	(1 492)
Likwidacja	-	(659)	(4 899)	(143)	(7 902)	(77)	(13 680)
Pozostałe	-	4	2 008	2 097	2	5	4 116
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	79 737	1 154 203	2 919 663	107 552	46 055	342 673	4 649 883
Umorzenie na początek okresu	(10 855)	(438 511)	(1 207 530)	(53 934)	(34 372)	-	(1 745 202)
Roczny odpis amortyzacyjny	(756)	(50 062)	(175 100)	(7 024)	(5 169)	-	(238 111)
Sprzedaż	-	295	382	154	32	-	863
Likwidacja	-	374	4 400	141	7 899	-	12 814
Różnice kursowe	634	7 470	29 812	820	611	-	39 347
Reklasyfikacje	-	-	615	(6)	(609)	-	-
Pozostałe	-	-	(1 074)	713	-	-	(361)
Umorzenie na koniec okresu	(10 977)	(480 434)	(1 348 495)	(59 136)	(31 608)	-	(1 930 650)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(978)	(411)	-	-	(4 544)	(5 933)
Utworzenie	-	(1 798)	(1 151)	(3)	(13)	-	(2 965)
Odwrócenie	-	921	581	2	111	-	1 615
Likwidacja	-	-	154	-	-	-	154
Różnice kursowe	-	111	40	-	(3)	-	148
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(1 744)	(787)	(1)	95	(4 544)	(6 981)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	73 724	644 483	1 509 855	47 625	11 932	336 041	2 623 660
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	68 760	672 025	1 570 381	48 415	14 542	338 129	2 712 252

W 2018 roku stopa kapitalizacji zastosowana do określenia kwoty kosztów finansowania zewnętrznego podlegających kapitalizacji wyniosła około 4%, a w 2017 roku około 8%.

W 2018 i 2017 roku nie wystąpiły istotne odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych.

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych została ujęta w poniższych pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z zysków lub strat:

ODPISY AMORTYZACYJNE RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Koszt własny sprzedaży	(257 344)	(230 656)
Koszty ogólnego zarządu	(8 315)	(7 322)
Pozostałe koszty operacyjne	(121)	(133)
RAZEM	(265 780)	(238 111)
RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE BILANSOWE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	31.12.2018	31.12.2017
Własne	2 812 902	2 669 789
Leasing finansowy	44 297	42 463
RAZEM	2 857 199	2 712 252

W prezentowanym okresie Grupa CIECH otrzymała odszkodowania od osób trzecich z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 1 421 tys. zł (w porównywalnym okresie 1 830 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wszystkie aktywa rzeczowe w CIECH S.A. stanowiły zabezpieczenie zobowiązań finansowych z tytułu zaciągniętego kredytu terminowego, kredytu odnawialnego oraz kredytów overdraft.

Kwota przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów dotyczących nabycia składników rzeczowych aktywów trwałych wyniosła w 2018 roku 76 173 tys. zł (w okresie porównywalnym 79 908 tys. zł).

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W EWIDENCJI POZABILANSOWEJ	31.12.2018	31.12.2017
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	127 357	133 612
Wartość gruntów użytkowanych wieczyście	51 049	51 135
Umowa leasingu operacyjnego	4 678	6 372
Umowa najmu	-	899
Umowa dzierżawy	71 630	75 206

CIECH S.A. jest dzierżawcą powierzchni biurowej. Największą pozycję (około 2 tys. m²) stanowi biuro w Warszawie przy ul. Wspólnej, gdzie znajduje się siedziba Spółki. Umowa zawarta jest na okres do 2028 roku. Spółka nie dysponuje wyceną najmowanej nieruchomości i w jej ocenie koszt jej przygotowania byłby wyższy niż wartość informacyjna. Wartość poniesionych opłat związanych z przedmiotem leasingu oraz łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingu operacyjnego została przedstawiona w nocie 7.5 niniejszego raportu. Istotną pozycję stanowią również umowy dzierżawy lokomotyw i wagonów w CIECH Cargo Sp. z o.o.

5.2. PRAWO WIECZYSTEGO UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Polityka rachunkowości

Nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów jest prezentowane w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej. Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane na podstawie decyzji administracyjnej jest prezentowane w ewidencji pozabilansowej (traktowane jako leasing operacyjny). Prawo wieczystego użytkowania gruntów amortyzowane jest metodą liniową przez okres trwania umowy.

Poniższa tabela przedstawia wartość prawa wieczystego użytkowania gruntu uzyskanego przez Grupę CIECH odpłatnie.

PRAWO WIECZYSTEGO UŻYTKOWANIA GRUNTÓW	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Wartość brutto na początek okresu	39 250	38 977
Nabycie	-	273
Wartość brutto na koniec okresu	39 250	39 250
Amortyzacja na początek okresu	(9 181)	(8 758)
Amortyzacja za okres	(423)	(423)
Amortyzacja na koniec okresu	(9 604)	(9 181)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	-
Wartość netto na początek okresu	30 069	30 219
Wartość netto na koniec okresu	29 646	30 069

5.3. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

Polityka rachunkowości

Wartość firmy

Wartość firmy powstaje w momencie połączenia oddzielnych jednostek lub działalności w jedną jednostkę sporządzającą sprawozdania finansowe. W szczególności ma to miejsce w przypadku nabycia udziałów w jednostkach zależnych, stowarzyszonych lub współzależnych. Wszelkie łączenia jednostek niepowiązanych są ujmowane metodą nabycia.

Na dzień przejęcia, jednostka przejmująca ujmuje wartość firmy wycenioną jako różnica między łączną wartością:

- ✓ wartości godziwej na dzień przejęcia przekazanej zapłaty,
- ✓ wartości udziałów niekontrolujących wycenionych w wartości godziwej lub w wartości ich proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki przejmowanej,
- ✓ w przypadku połączenia jednostek realizowanych etapami, wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów jednostki przejmującej w jednostce przejmowanej na dzień przejęcia,

a wartością netto ustalonej na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych do wartości godziwej.

Niekiedy Grupa dokonuje okazynego nabycia. Jest to połączenie jednostek, w ramach którego kwota netto ustalonej na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych do wartości godziwej przewyższa łączną wartość wartości godziwej na dzień przejęcia przekazanej zapłaty, wartości udziałów niekontrolujących wycenionych w wartości godziwej lub w wartości ich proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki przejmowanej, i w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów jednostki przejmującej w jednostce przejmowanej na dzień przejęcia. W tej sytuacji należy ponownie ocenić, czy prawidłowo zostały zidentyfikowane i wycenione nabyte aktywa i przejęte zobowiązania, udziały niekontrolujące, przekazana zapłata, a w przypadku połączenia kilkuetapowego należą uprzednio do jednostki przejmującej udział kapitałowy w jednostce przejmowanej. Celem takiego przeglądu jest zapewnienie, że wycena odpowiednio odzwierciedla wszystkie informacje dostępne na dzień przejęcia. Jeżeli pomimo ponownej wyceny wyżej opisana nadwyżka nadal pozostaje, wówczas jednostka przejmująca ujmuje powstały zysk z tytułu okazynego nabycia w sprawozdaniu z zysków lub strat na dzień przejęcia (jako pozostałe przychody operacyjne).

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- ✓ odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze,
- ✓ nie jest większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 „Segmenty operacyjne”.

Wartość firmy jako aktywo o nieograniczonym okresie użytkowania podlega corocznym testom na utratę wartości. Wartość firmy testuje się co najmniej na poziomie segmentu.

Wartość firmy dotycząca podmiotów stowarzyszonych ujęta jest w wartości bilansowej tych podmiotów wykazywanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy. W związku z powyższym analiza utraty wartości dokonywana jest łącznie dla udziałów w jednostkach stowarzyszonych oraz związanej z nimi wartości firmy.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabyte przez Grupę wykazywane są w oparciu o ich cenę nabycia, pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości. Wydatki poniesione na wewnętrznie wytworzoną wartość firmy lub marki handlowe rozpoznawane są w sprawozdaniu z zysków lub strat w momencie ich poniesienia.

Koszty związane z rejestracją substancji w systemie REACH, takie jak m.in.: udział w badaniach, usługi konsultacyjne związane bezpośrednio z konkretną rejestracją, koszty przygotowania dokumentacji rejestracyjnej i Raportów Bezpieczeństwa Chemicznego, opłaty rejestracyjne, autoryzacja – podlegają aktywowaniu jako nakłady na wartości niematerialne.

Późniejsze wydatki

Późniejsze wydatki na składniki istniejących wartości niematerialnych podlegają kapitalizacji tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady są ujmowane bezpośrednio w sprawozdaniu z zysków lub strat jako koszty.

Amortyzacja

Wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności. Grupa zakłada niższe okresy ekonomicznej użyteczności dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

Koszty rozwoju	2-5 lat
Patenty oraz licencje	2-10 lat
Pozostałe	2-12 lat

Okres amortyzacji oraz wartość końcowa podlegają weryfikacji na każdy dzień sprawozdawczy. Wszelkie, wynikające z przeprowadzonej weryfikacji zmiany ujmuje się jako zmianę wielkości szacunkowych, czyli prospektywnie.

Amortyzację wartości niematerialnych związaną z nakładami poniesionymi na rejestrację w systemie REACH należy rozpocząć w miesiącu następującym po miesiącu dokonania rejestracji właściwej danej substancji. Okres amortyzacji wynosi 12 lat. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Prace badawcze są nowatorskim i zaplanowanym poszukiwaniem rozwiązań podjętym z zamiarem zdobycia i przyswojenia nowej wiedzy naukowej i technicznej. Natomiast przez prace rozwojowe rozumie się praktyczne zastosowanie odkryć badawczych lub też osiągnięć innej wiedzy w planowaniu lub projektowaniu produkcji nowych lub znacznie udoskonalonych materiałów, urządzeń, produktów, procesów technologicznych, systemów lub usług, które ma miejsce przed rozpoczęciem produkcji seryjnej lub ich zastosowaniem.

Wszelkie koszty poniesione na etapie prac badawczych są odnoszone w ciężar sprawozdania z zysków lub strat okresu, w którym zostały poniesione. Jeśli dokonanie podziału procesu powstawania składnika aktywów na etap prac badawczych oraz etap prac rozwojowych nie jest możliwe, to Grupa traktuje nakłady na przedsięwzięcie prowadzące do wytworzenia składnika wartości niematerialnych, tak jakby zostały poniesione wyłącznie na etapie prac badawczych.

Składnik wartości niematerialnych powstały w wyniku prac rozwojowych powinien być ujęty wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa jest w stanie udowodnić:

- ✓ możliwość ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży (ocena z technicznego punktu widzenia),
- ✓ zamiar ukończenia składnika oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- ✓ zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika,
- ✓ sposób, w jaki składnik będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne (m.in. Grupa powinna udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi lub na sam składnik, lub - jeśli składnik ma być użytkowany przez Grupę - użyteczność składnika wartości niematerialnych),
- ✓ dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika oraz
- ✓ możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi.

Nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym wytworzonych we własnym zakresie znaków firmowych, tytułów czasopism, tytułów wydawniczych, wykazów odbiorców i innych pozycji o podobnym charakterze.

Okres dokonywania odpisów od aktywowanych kosztów prac rozwojowych powinien odzwierciedlać okres ich ekonomicznej użyteczności.

Dokonane osądy i oszacowania

Stawki amortyzacyjne. Ustalane są na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych i podlegają corocznej weryfikacji. Wszelkie, wynikające z przeprowadzonej weryfikacji zmiany ujmuje się jako zmianę wielkości szacunkowych, czyli prospektywnie.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych – szczegółowe zasady dotyczące szacowania odpisów zostały opisane w zasadach rachunkowości w nocy 3.4.

01.01.-31.12.2018	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Inne wartości niematerialne	RAZEM
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	19 668	463 789	98 770	71 467	108 183	761 877
Nabywanie	-	-	1 919	2 453	534	4 906
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	127 905	-	127 905
Reklasyfikacje	1 065	-	3 928	(61 383)	50 271	(6 119)
Różnice kursowe	-	13 337	(22)	20	2 899	16 234
Likwidacja	-	-	(736)	-	(254)	(990)
Umorzenie praw do emisji CO ₂	-	-	-	-	(35 638)	(35 638)
Zmiana struktury Grupy	-	77 970	128 145	-	1 747	207 862
Pozostałe	-	-	-	548	-	548
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	20 733	555 096	232 004	141 010	127 742	1 076 585
Umorzenie na początek okresu	(14 942)	-	(87 451)	-	(43 935)	(146 328)
Roczny odpis amortyzacyjny	(1 419)	-	(7 207)	-	(2 661)	(11 287)
Różnice kursowe	-	-	(98)	-	(1 277)	(1 375)
Zmiana struktury Grupy	-	-	(120)	-	-	(120)
Likwidacja	-	-	729	-	170	899
Pozostałe	349	-	(349)	-	-	-
Umorzenie na koniec okresu	(16 012)	-	(94 496)	-	(47 703)	(158 211)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(402 416)	(3 253)	-	(40 122)	(445 791)
Utworzenie	-	-	-	(1 216)	-	(1 216)
Różnice kursowe	-	(11 967)	-	-	(1 242)	(13 209)
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(414 383)	(3 253)	(1 216)	(41 364)	(460 216)
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	4 726	61 373	8 066	71 467	24 126	169 758
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	4 721	140 713	134 255	139 794	38 675	458 158

01.01.-31.12.2017	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Inne wartości niematerialne	RAZEM
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	17 541	492 065	95 605	26 570	114 410	746 191
Nabywanie	-	-	936	950	14	1 900
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	77 236	-	77 236
Reklasyfikacje	2 127	-	2 394	(32 789)	27 318	(950)
Różnice kursowe	-	(28 276)	(179)	-	(5 405)	(33 860)
Sprzedaż	-	-	-	-	(6)	(6)
Likwidacja	-	-	-	-	(306)	(306)
Umorzenie praw do emisji CO ₂	-	-	-	-	(31 160)	(31 160)
Pozostałe	-	-	14	(500)	3 318	2 832
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	19 668	463 789	98 770	71 467	108 183	761 877
Umorzenie na początek okresu	(13 653)	-	(85 316)	-	(44 026)	(142 995)
Roczny odpis amortyzacyjny	(1 289)	-	(2 278)	-	(2 287)	(5 854)
Różnice kursowe	-	-	146	-	2 373	2 519
Sprzedaż	-	-	-	-	5	5
Pozostałe	-	-	(3)	-	-	(3)
Umorzenie na koniec okresu	(14 942)	-	(87 451)	-	(43 935)	(146 328)

01.01.-31.12.2017	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Nabyte koncesje, patenty, licencje itp.	Wartości niematerialne w trakcie realizacji	Inne wartości niematerialne	RAZEM
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(427 885)	(3 365)	-	(42 557)	(473 807)
Odwrocenie	-	-	112	-	-	112
Różnice kursowe	-	25 469	-	-	2 435	27 904
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(402 416)	(3 253)	-	(40 122)	(445 791)
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	3 888	64 180	6 924	26 570	27 827	129 389
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	4 726	61 373	8 066	71 467	24 126	169 758

W pozycji „Inne wartości niematerialne” istotny wzrost nakładów inwestycyjnych w 2018 roku stanowiły nakłady związane z wdrożeniem systemu SAP w Grupie CIECH.

W związku z nabyciem w lipcu 2018 roku spółki Proplan Plant Protection Company, S.L. nastąpił istotny wzrost wartości niematerialnych w związku z wyceną do wartości godziwej nabytych aktywów, w tym głównie rejestracji środków ochrony roślin. Proplan posiada portfel ponad 120 rejestracji produktowych i istotne aktywa w obszarze własności intelektualnej. Łączny wzrost wartości niematerialnych z tego tytułu to 128 729 tys. zł. Ponadto, w wyniku tej transakcji powstała wartość firmy, szerzej opisana w punkcie 5.4 niniejszego sprawozdania.

Istotną pozycję stanowi również baza klientów (rozpoznana w momencie nabycia spółki) w Grupie SDC o wartości 4 932 tys. zł. Przedmiotem wyceny były relacje z największymi klientami spółki produkcyjnej CIECH Soda Deutschland GmbH & Co.KG, wchodzącej w skład Grupy SDC – zidentyfikowanymi w oparciu o analizę danych dla lat 2005-2007, którzy wykazują stabilne oraz długoterminowe relacje ze spółką i pozostaną klientami CIECH Soda Deutschland GmbH & Co.KG również w przyszłości. Są to relacje dotyczące klientów, którzy w znacznym stopniu uzależnieni są od CIECH Soda Deutschland GmbH & Co.KG, jako głównego lub drugiego w kolejności dostawcy surowca.

Pozostałe wartości niematerialne będące w posiadaniu Grupy CIECH to głównie systemy informatyczne, licencje i patenty, pozostałe oprogramowanie komputerowe, wytworzone we własnym zakresie prace rozwojowe oraz inne wartości niematerialne. Wszystkie pozycje wartości niematerialnych są własnością Grupy CIECH.

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w poniższych pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z zysków lub strat:

ODPISY AMORTYZACYJNE WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Koszt własny sprzedaży	(2 027)	(2 285)
Koszty sprzedaży	(7 633)	(2 166)
Koszty ogólnego zarządu	(1 627)	(1 403)
RAZEM	(11 287)	(5 854)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wszystkie wartości niematerialne w CIECH S.A. stanowiły zabezpieczenie zobowiązań finansowych z tytułu zaciągniętego kredytu terminowego, kredytu odnawialnego oraz kredytów overdraft.

W bieżącym okresie zmiany szacunków księgowych nie wywierały istotnego wpływu oraz nie oczekuje się, że będą wywierały taki wpływ w przyszłych okresach.

Kwota przyszłych zobowiązań na dzień 31 grudnia 2018 roku wynikających z zawartych umów dotyczących nabycia składników wartości niematerialnych wyniosła 220 tys. zł (w okresie porównywalnym 1 359 tys. zł).

Grupa CIECH nie posiada, za wyjątkiem wartości firmy, innych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Dodatkowe informacje o wartości firmy zostały przedstawione w nocie 5.4.

Prace rozwojowe

Prace rozwojowe prowadzone przez Grupę CIECH ukierunkowane są na wzrost potencjału ekonomicznego, głównie dotyczą modernizacji procesów technologicznych, obniżenia kosztów wytworzenia produktów czy optymalizacji parametrów techniczno-technologicznych. Grupa kontynuuje rozwój obszaru R&D, który stanowi wsparcie w zakresie rozwoju produktów będących odpowiedzią na rosnące potrzeby rynku.

Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Wartość brutto na początek okresu	59 882	36 415
Poniesione nakłady	46 265	23 467
Wartość brutto na koniec okresu	106 147	59 882
Umorzenie - wartość na początek okresu	13 011	11 790
Umorzenie za okres	1 448	1 221
Umorzenie na koniec okresu	14 459	13 011
Wartość netto koniec okresu	91 688	46 871

5.4. BADANIE UTRATY WARTOŚCI W ODNIESIENIU DO WARTOŚCI FIRMY

Podczas sporządzania sprawozdania skonsolidowanego Grupy CIECH poddano testowi na utratę wartości ujęte w sprawozdaniu skonsolidowanym wartości firmy dotyczące spółki zależnej CIECH Sarzyna S.A. i niemieckiej Grupy SDC, jak również nabytej w lipcu 2018 roku hiszpańskiej spółki Proplan Plant Protection Company, S.L. Wartość odzyskiwalną oszacowano na podstawie wartości użytkowej. Wartość użytkowa została wyliczona na podstawie sporządzonych przez Grupę planów pięcioletnich. W przypadku każdego z wyżej wymienionych podmiotów, w 2018 roku utrata wartości firmy nie wystąpiła.

Ponadto, w wyniku przeprowadzonej w październiku 2018 roku transakcji objęcia 52,83% udziałów Smart Fluid Sp. z o.o. przez CIECH R&D Sp. z o.o. została rozpoznana wartość firmy w kwocie 2 953 tys. zł (która nie podlegała badaniu utraty wartości ze względu na krótki okres pomiędzy nabyciem udziałów większościowych w spółce, a datą bilansową).

Dla przeprowadzonych testów na utratę wartości przyjęto następujące założenia:

- średnioważony koszt kapitału wyniósł dla CIECH Sarzyna S.A. dla przepływów w PLN 9,1%, dla przepływów w EUR 7,5%, dla przepływów w USD 9,8%,
- średnioważony koszt kapitału wyniósł dla Grupy SDC dla przepływów w EUR 6,6%,
- średnioważony koszt kapitału wyniósł dla Proplan Plant Protection Company, S.L. dla przepływów w EUR 7,7%, dla przepływów w USD 9,9%,
- zastosowana stopa wzrostu wyniosła w okresie rezydualnym 2,0% dla wszystkich spółek.

Według szacunków Zarządu w przypadku CIECH Sarzyna S.A., Grupy SDC oraz Proplan Plant Protection Company, S.L. wzrost średnioważonego kosztu kapitału o 1 p.p. dla każdej z walut bez zmiany pozostałych czynników nie spowoduje zmian wartości bilansowej wartości firmy.

Wartość firmy stanowi największą pozycję wartości niematerialnych – jest ona wykazywana na poziomie Grupy CIECH oraz na poziomie grupy niższego szczebla – Grupy SDC. Wartości firmy prezentowane w sprawozdaniu skonsolidowanym zostały rozpoznane w wyniku rozliczenia nabycia spółek w 2006 i 2007 roku oraz zakupu spółek w roku 2018. Wykazywana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2018 rok wartość firmy wyniosła 140 713 tys. zł (segment sodowy 47 696 tys. zł, segment krzemiany i szkło 39 tys. zł, segment organiczny 90 025 tys. zł; segment pozostały 2 953 tys. zł).

W stosunku do 2017 roku wartość firmy wzrosła o 79 340 tys. zł w wyniku:

- nabycia spółki Proplan Plant Protection Company, S.L. - o 74 955 tys. zł. Wartość firmy powstała na nabyciu Proplanu alokowano do CGU: Proplan Plant Protection Company, S.L. i CIECH Sarzyna S.A. w następujących kwotach: 57 620 tys. zł oraz 17 335 tys. zł,
- nabycia spółki smart Fluid Sp. z o.o. - o 2 953 tys. zł,
- zmiany kursu EUR w 2018 roku do przeliczenia wartości firmy ujętej w sprawozdaniu Grupy SDC, na poziomie grupy niższego szczebla – o 1 432 tys. zł.

5.5. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

Polityka rachunkowości

Nieruchomości inwestycyjne są utrzymywane w celu uzyskiwania przychodów z czynszów dzierżawnych, z tytułu wzrostu ich wartości lub obu przyczyn. Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według wartości godziwej. Początkowa wartość nieruchomości inwestycyjnych wyceniana jest zgodnie z zasadami określonymi do wyceny rzeczowych aktywów trwałych, tj. wg cen nabycia lub kosztu wytworzenia. W kolejnych okresach sprawozdawczych zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych wpływa na zysk lub stratę netto w okresie, w którym nastąpiła zmiana i wykazywana jest w pozycji pozostałych kosztów/przychodów operacyjnych. W przypadku nieruchomości używanych na podstawie umowy leasingu operacyjnego Grupa może zdecydować czy ujmować je jako nieruchomości inwestycyjne, jeśli w innym wypadku nieruchomości spełniałyby definicję nieruchomości inwestycyjnej.

Dokonane osądy i oszacowania

Wycena nieruchomości inwestycyjnych. Grupa CIECH wykazuje nieruchomości inwestycyjne według wartości godziwej, ujmuje zmiany wyceny do wartości godziwej w sprawozdaniu z zysków lub strat. Wycena nieruchomości inwestycyjnych jest dokonywana:

- ✓ metodą porównawczą w oparciu o obserwowalne dane rynkowe, obejmujące ceny porównywalnych nieruchomości inwestycyjnych skorygowane o czynniki specyficzne, takie jak charakter danej nieruchomości, lokalizację i jej stan techniczny, bądź
- ✓ metodą dochodową (opartą na modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych) w przypadku braku porównywalnych danych rynkowych.

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Wartość na początek okresu	44 268	31 384
Sprzedaż	(5 471)	-
Wycena wartości godziwej	(1 040)	11 515
Pozostałe	9	1 369
Wartość na koniec okresu	37 766	44 268

Pozycję „Nieruchomości inwestycyjne” prezentowaną przez Grupę CIECH stanowią grunty, budynki i budowle, które zostały nabyte jedynie w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z tytułu przychodów z czynszów dzierżawnych lub z tytułu przyrostu ich wartości. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych została określona przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego metodą porównawczą i metodą dochodową.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Grupie CIECH występowały następujące nieruchomości inwestycyjne:

- CIECH Nieruchomości S.A. - W spółce CIECH Nieruchomości S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku w pozycji nieruchomości inwestycyjne ujęto nieruchomości zlokalizowane w Bydgoszczy, które zostały nabyte od spółki Infrastruktura Kapuściska S.A. w upadłości likwidacyjnej.
- CIECH Soda Polska S.A. - Budynki przejęte przez CIECH Soda Polska S. A. w wyniku połączenia z Soda Med Sp. z o.o. Są to budynki wydzierżawione na potrzeby działalności przychodni lekarskich, gabinetów pielęgniarstwa i zabiegowych, a także prywatnych gabinetów lekarskich i stomatologicznych.
- CIECH Sarzyna S.A. – 35 budynków i budowli zlokalizowanych na terenie CIECH Sarzyna S.A., w przeszłości wykorzystywanych przez spółkę dla własnych potrzeb, obecnie wynajmowanych w celu czerpania korzyści z tytułu przychodów z czynszów dzierżawnych.
- CIECH Trading S.A. - spółka wykazuje jako nieruchomości grunty zlokalizowane w Bydgoszczy (są to obiekty nabyte od spółki Infrastruktura Kapuściska S.A. w upadłości likwidacyjnej).

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Przychód z najmu nieruchomości inwestycyjnej	1 648	2 139
Koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie przynosiła przychody z najmu	1 358	2 334
Koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie nie przynosiła przychody z najmu	1 040	-

5.6. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

Polityka rachunkowości

Aktywa z tytułu umów wynikających z transakcji objętych zakresem MSSF 15 – należności z tytułu kawern.

W sytuacji, gdy jednostka (wykonawca) ponosi koszty z tytułu przyszłej działalności związanej z wykonaniem umowy, koszty te ujmuje się jako aktywa pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania. Koszty te stanowią kwotę należną od zamawiającego i są ujmowane w sprawozdaniu finansowym jako należności.

Dla tych kategorii składników aktywów Grupa wybrała uproszczone podejście szacowania odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, w ramach którego odpisy są szacowane zawsze w horyzoncie dożywoćnym już od momentu początkowego ujęcia ekspozycji w księgach, niezależnie od oceny zaistnienia przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.

NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE	31.12.2018	31.12.2017
Należności z tytułu kawern	64 517	81 552
Pozostałe	86	126
Należności długoterminowe netto	64 603	81 678
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 441)	-
Należności długoterminowe brutto	66 044	81 678

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWYCH	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	-	-
Korekta bilansu otwarcia	(1 531)	-
Stan na początek okresu po korektach	(1 531)	-
Odwrócone/rozwiązane	137	-
Różnice kursowe	(47)	-
Stan na koniec okresu	(1 441)	-

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z MSR 39, nie wystąpiły przesłanki do utworzenia odpisu aktualizującego wartość należności długoterminowych. Na 1 stycznia 2018 roku, zgodnie z MSSF 9, ustalono dla tych należności współczynnik niewypełnienia zobowiązania na podstawie ratingu kontrahenta oraz w oparciu o długoterminowy harmonogram płatności należności.

5.7. DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

Polityka rachunkowości

Polityka rachunkowości dotycząca instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 8.1.

DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	31.12.2018	31.12.2017
Udziały i akcje	12 819	10 618
Instrumenty pochodne	11 859	35 086
Instrumenty wbudowane	4 007	8 576
Pozostałe	89	152
RAZEM	28 774	54 432

W ciągu 2018 roku oraz w okresie porównywalnym nie nastąpiła zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość długoterminowych aktywów finansowych i stan ten wyniósł 1 343 tys. zł.

5.8. UDZIAŁY WE WSPÓLNYM PRZEDSIĘWZIĘCIU / INWESTYCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH

Polityka rachunkowości

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na których politykę operacyjną i finansową Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz ich nie kontroluje. Wspólne przedsięwzięcie to ustalenia umowne, na mocy których dwie lub więcej strony podejmują działalność gospodarczą podlegającą współkontrolowi i obie strony mają prawo do aktywów netto wspólnego przedsięwzięcia.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy w zyskach lub stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć wykazywanych metodą praw własności, od momentu uzyskania znaczącego wpływu lub współkontroli do momentu jej wygaśnięcia. Grupa dokonuje również pomiaru utraty wartości udziałów w aktywach netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć i dokonuje odpowiednich odpisów aktualizujących. W przypadku, gdy udział Grupy w stratach przekracza wartość bilansową jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia wartość ta zostaje zredukowana do zera i zaprzestaje się rozpoznawania dalszych strat, jeśli Grupa nie ma obowiązku ich pokrycia.

Grupa CIECH posiada 50% udziałów w spółce Kaverngesellschaft Stassfurt mbH. Jest to spółka współkontrolowana i wyceniana metodą praw własności na poziomie grupy niższego szczebla – Grupy SDC (50% udział bezpośredni w Kaverngesellschaft Stassfurt mbH). Spółka ta nie jest notowana na giełdzie, dlatego też nie ma dostępnej wartości godziwej tej inwestycji. Dni bilansowe oraz okresy sprawozdawcze spółki Kaverngesellschaft Stassfurt mbH są zgodne z przyjętymi przez Grupę.

Poniższa tabela przedstawia wartości inwestycji w jednostki stowarzyszone i współzależne wyceniane metodą praw własności:

INWESTYCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH I WSPÓŁZALEŻNYCH	31.12.2018	31.12.2017
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych	5 556	5 095
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	516	225

Poniższa tabela przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w spółki Kaverngesellschaft Stassfurt mbH:

Kaverngesellschaft Stassfurt mbH	31.12.2018	31.12.2017
Udział w kapitale	50,0%	50,0%
Aktywa trwałe	512	229
Aktywa obrotowe	5 598	5 226
Kapitał własny	4 270	3 312
Zobowiązania krótkoterminowe	1 840	2 143
Przychody ze sprzedaży	6 853	10 429
Zysk przed opodatkowaniem	1 600	675
Podatek dochodowy	(572)	(212)
Wynik netto	1 028	463

5.9. ZAPASY

Polityka rachunkowości

Składniki zapasów materiałów i towarów wycenia się w wysokości ceny nabycia stanowiącej cenę zakupu powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, nie wyższej od ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania.

Zapasy wyrobów gotowych oraz produkcji w toku wycenia się w wysokości kosztu wytworzenia obejmującego koszty bezpośrednie oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem produktu, nie wyższej od ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania. Rozchód zapasów ustala się metodą FIFO (pierwsze weszło – pierwsze wyszło).

Dokonane osądy i oszacowania

Spółki Grupy CIECH tworzą odpisy do ceny sprzedaży netto zapasów w związku z utratą ich wartości na skutek uszkodzenia oraz dla zapasów trudno zbywalnych. Odpisy aktualizujące na zapasy tworzone są również dla zapasów, których wartość przewyższa możliwą do uzyskania cenę sprzedaży netto. Ich odwrócenie wynika z zużycia lub sprzedaży

zapasów w toku prowadzenia działalności gospodarczej, natomiast wykorzystanie następuje na skutek likwidacji zapasów.

ZAPASY	31.12.2018	31.12.2017
Materiały	231 381	166 268
Półprodukty i produkty w toku	48 672	23 339
Produkty gotowe	109 514	110 108
Towary	48 951	64 802
RAZEM	438 518	364 517

ZMIANA STANU ODPISÓW DO CENY SPRZEDAŻY NETTO	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Stan na początek okresu	(37 987)	(38 218)
Utworzone	(10 136)	(7 542)
Odwrócone/rozwiązane	7 794	6 922
Wykorzystanie	-	198
Różnice kursowe	(202)	653
Zmiana składu Grupy	(194)	-
Pozostałe	30	-
Stan na koniec okresu	(40 695)	(37 987)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wszystkie zapasy w CIECH S.A. stanowiły zabezpieczenie zobowiązań finansowych z tytułu zaciągniętego kredytu terminowego, kredytu odnawialnego oraz kredytów overdraft.

5.10. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

Polityka rachunkowości

Krótkoterminowe należności handlowe i pozostałe wyceniane są po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej oraz pomniejszane są o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Należności wyrażone w walutach obcych wykazywane są według średniego kursu NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania operacji ustalonego dla danej waluty na ten dzień, chyba że w zgłoszeniu celnym lub innym wiążącym jednostkę dokumencie ustalony został inny kurs.

Na dzień sprawozdawczy należności wyrażone w walutach obcych wycenia się w oparciu o średni kurs ustalony dla danej waluty przez NBP na ten dzień za wyjątkiem sald przekazanych zaliczek na przyszłe dostawy. Pozycje te są wyceniane wg kursu sprzedaży banku z dnia dokonania zapłaty.

Faktoring

W spółkach Grupy występuje faktoring bez regresu. Faktor przekazuje na konto spółki zaliczki w wysokości 100% wartości faktur przyjętych do finansowania. Finansowanie przekazanych należności odbywa się w różnych terminach, w związku z tym na dzień bilansowy mogą występować należności oczekujące na sfinansowanie, które wykazywane są jako należności z tytułu faktoringu. Otrzymane zaliczki księgowane są jako zobowiązania z tytułu faktoringu. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności i zobowiązania z tytułu faktoringu są per saldowane do wysokości ok. 90% wartości otrzymanych od faktora zaliczek (wartość ok. 90% wynika z wielkości ubezpieczenia należności). Pozostałe 10% należności wykazywane jest jako należności z tytułu faktoringu, a 10% wartości otrzymanych zaliczek jako zobowiązanie z tytułu faktoringu.

Dokonane osądy i oszacowania

Odpisy aktualizujące tworzy się na należności odsetkowe od nieterminowo regulowanych należności, w wysokości 100% naliczonych odsetek. Odpisy te tworzone są w momencie naliczania, na dzień zapłaty lub dzień bilansowy i pomniejszają przychody finansowe ujęte z tytułu naliczonych odsetek.

Grupa dokonuje oszacowania odpisów zawsze w kwocie wieloletnich oczekiwanych strat kredytowych, niezależnie od oceny zaistnienia przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.

Na każdy dzień bilansowy Jednostka dokonuje oszacowania odpisów dla wszystkich należności niezależnie od ich statusu spłat. Grupa szacuje odpisy aktualizujące przede wszystkim w oparciu o portfelowe współczynniki spłacalności oszacowane w oparciu o historyczne obserwacje dla portfeli należności o podobnych charakterystykach. W przypadku braku możliwości oszacowania portfelowych współczynników Grupa dopuszcza stosowanie parametrów

indywidualnych (benchmarkowych lub eksperckich). Zgodnie z art. 163 CRR¹ współczynnik spłacalności nie może być niższy niż 0,03%.

Dodatkowo – niezależnie od powyższych zapisów – Grupa dokonuje odpisu aktualizującego w odniesieniu do należności:

1. od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości, do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym,
2. od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego- w pełnej wysokości należności,
3. kwestionowanych przez dłużników (należności sporne) oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny jego sytuacji majątkowej i finansowej spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna - do wysokości roszczenia niezajdującego pokrycia w gwarancji lub innym zabezpieczeniu,
4. należności dochodzonych na drodze sądowej.

Ponadto dokonuje się odpisów aktualizujących należności, których termin wymagalności zapłaty na dzień bilansowy przekroczył:

– 180 dni w wysokości 100%.

Ustalona w wyniku w/w szacunków kwota odpisów może ulec zmniejszeniu w przypadku posiadania przez Zarząd wiarygodnych dokumentów, z których wynika, iż należności zostały zabezpieczone i ich zapłata jest wysoce prawdopodobna.

Odpisy aktualizujące wartość należności ujmuje się w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Aktualizacja należności obejmuje również kwoty podwyższające należności, w tym odsetki za zwłokę, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego.

Należności z tytułu dostaw i usług utrzymywanych w modelu biznesowym, którego celem nie jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy klasyfikowane są jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i tym samym nie dotyczą ich zapisy dotyczące utraty wartości aktywów finansowych.

NALEŻNOŚCI HANDLOWE I POZOSTAŁE	31.12.2018	31.12.2017
Z tytułu dostaw i usług, w tym:	377 073	339 092
- do 12 miesięcy	376 326	337 668
- powyżej 12 miesięcy	22	-
- zaliczki na zapasy	725	1 424
Zaliczki na środki trwałe	3 834	3 522
Należności publiczno-prawne (bez podatku dochodowego)	120 381	91 169
Należności ze sprzedaży energii	5 306	9 343
Ubezpieczenia	684	798
Koszty zakupu	772	569
Usługi obce	1 421	1 099
Należności z tytułu faktoringu	59 045	47 256
Pozostałe należności	26 647	16 976
NALEŻNOŚCI HANDLOWE I POZOSTAŁE NETTO	595 163	509 824
Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	(38 357)	(28 919)
- utworzony w bieżącym okresie sprawozdawczym	(6 164)	(1 712)
Odpisy aktualizujące pozostałe należności krótkoterminowe, w tym:	(20 634)	(15 694)
- utworzony w bieżącym okresie sprawozdawczym	(4 530)	(15)
NALEŻNOŚCI HANDLOWE I POZOSTAŁE BRUTTO	654 154	554 437

Na dzień bilansowy wykazywane jest ciągle zaangażowanie z tytułu faktoringu. Obliczane jest jako iloczyn wartości otrzymanego finansowania, odsetek i maksymalnego okresu opóźnienia w płatnościach. Kwota aktywa z tytułu ciągłego zaangażowania na 31 grudnia 2018 roku wyniosła 2 103 tys. zł (prezentowana w linii pozostałe należności). Wartość należności przekazanych do faktora usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej z pozycji należności z tytułu dostaw i usług wyniosła na 31 grudnia 2018 roku 291 779 tys. zł (na 31 grudnia 2017 roku 340 535 tys. zł). Wartość godziwa należności handlowych i pozostałych nie różni się istotnie od ich wartości bilansowej.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych

Zmiany wartości bilansowej brutto należności handlowych w bieżącym okresie sprawozdawczym zostały zaprezentowane w poniższej tabeli:

Należności z tytułu dostaw i usług brutto na 01.01.2018	366 587
Powstałe	3 493 880
Splacone	(3 468 387)
Zmiana składu Grupy	22 604
Należności z tytułu dostaw i usług brutto na 31.12.2018	414 685

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Stan na początek okresu	(44 613)	(57 938)
Korekta bilansu otwarcia	(5 143)	-
Stan na początek okresu po korektach	(49 756)	(57 938)
Utworzenie	(11 067)	(1 727)
Odwrócone	3 327	11 503
Wykorzystanie	637	1 084
Różnice kursowe	(922)	2 629
Zmiana składu Grupy	(1 054)	-
Pozostałe	(156)	(164)
Stan na koniec okresu	(58 991)	(44 613)

Zasady tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych zostały opisane powyżej w sekcji „Polityka rachunkowości”. Warunki transakcji z jednostkami powiązаныmi zostały przedstawione w nocie 9.3.

W kontraktach handlowych zawieranych przez Grupę CIECH stosowane są różne terminy płatności należności z tytułu dostaw i usług w zależności od rodzaju transakcji, charakterystyki rynku oraz warunków handlowych. Najczęściej stosowanymi terminami płatności są: 14, 30, 60 oraz 90 dni.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wszystkie należności (długo i krótkoterminowe) CIECH S.A. stanowiły zabezpieczenie zobowiązań finansowych z tytułu zaciągniętego kredytu terminowego, kredytu odnawialnego oraz kredytów overdraft.

5.11. KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

Polityka rachunkowości

Polityka rachunkowości dotycząca instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 8.1.

KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	31.12.2018	31.12.2017
Instrumenty pochodne	16 060	24 751
Instrumenty wbudowane	11 972	7 141
Pożyczki udzielone	1 800	26 087
Razem krótkoterminowe aktywa finansowe netto	29 832	57 979
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych krótkoterminowych	(27 953)	(24 532)
Razem krótkoterminowe aktywa finansowe brutto	57 785	82 511

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ KRÓTKOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Stan na początek okresu	(24 532)	(24 601)
Utworzenie	(3 421)	(841)
Odwrócone	-	910
Stan na koniec okresu	(27 953)	(24 532)

5.12. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Polityka rachunkowości

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz depozyty bankowe na żądanie. Krótkoterminowe inwestycje, które nie podlegają istotnym zmianom wartości i które mogą być łatwo zamienione w określoną kwotę środków pieniężnych i stanowią część polityki zarządzania płynnością Grupy, są ujmowane jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Na dzień sprawozdawczy waluty zgromadzone na rachunkach bankowych i w kasach dewizowych wyceniane są według kursu średniego ustalanego dla danej waluty przez Prezesa NBP.

W przypadku środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości z tytułu ryzyka kredytowego oszacowanie odpisów aktualizujących odbywa się z wykorzystaniem indywidualnych parametrów wyznaczanych w oparciu o benchmarki (przy wykorzystaniu informacji o ratingach banków), przeskalowane do horyzontu szacowania oczekiwanych strat kredytowych.

W przypadku środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości z tytułu ryzyka kredytowego Grupa dokonuje analizy odzysków z wykorzystaniem scenariuszy ważonych prawdopodobieństwem ich wystąpienia.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	31.12.2018	31.12.2017
Rachunki bankowe	171 924	321 326
Lokaty krótkoterminowe	10 758	168 396
Środki pieniężne w kasie	65	32
Inne środki pieniężne	9 534	-
Odpisy aktualizujące środki pieniężne	(142)	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	192 139	489 754

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	-	-
Korekta bilansu otwarcia	(571)	-
Stan na początek okresu po korektach	(571)	-
Utworzenie	(92)	-
Odwrócone	521	-
Stan na koniec okresu	(142)	-

Wartość środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wszystkie środki pieniężne i ich ekwiwalenty w spółkach polskich (CIECH S.A., CIECH Soda Polska S.A., CIECH Sarzyna S.A.), spółkach niemieckich (CIECH Soda Deutschland GmbH & Co. KG, CIECH Energy Deutschland GmbH) oraz spółce rumuńskiej CIECH Soda Romania S.A. będących gwarantami kredytu terminowego, stanowiły zabezpieczenie zobowiązań finansowych z tytułu zaciągniętego kredytu terminowego, kredytu odnawialnego oraz kredytów overdraft.

Na 31 grudnia 2018 roku stan środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania z tytułu depozytu środków pod transakcje w Domu Maklerskim PGE (instrumenty futures na zakup certyfikatów CO₂) wynosił 11 551 tys. zł (2 686 tys. EUR) (na 31 grudnia 2017 roku wynosił 7 503 tys. zł (1 799 tys. EUR)).

Efektywne stopy procentowe krótkoterminowych lokat bankowych są zbliżone do nominalnych stóp procentowych, a wartość godziwa krótkoterminowych lokat bankowych nie różni się znacząco od ich wartości bilansowej. Stopy procentowe oparte są o stawki WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR.

5.13. DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA ORAZ AKTYWA TRWAŁE I ZOBOWIĄZANIA ZWIĄZANE Z AKTYWAMI TRWAŁYMI PRZEZNACZONYMI DO SPRZEDAŻY

W prezentowanych okresach sprawozdawczych w Grupie CIECH nie wystąpiła działalność zaniechana.

Aktywa i zobowiązania zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Polityka rachunkowości

Aktywa trwałe klasyfikowane są jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie zrealizowana poprzez transakcję sprzedaży oraz gdy są one dostępne do sprzedaży w ich obecnym stanie przy występowaniu wysokiego prawdopodobieństwa dokonania transakcji sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie CIECH w pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” zostały wykazane poniższe aktywa:

- CIECH Vitrosilicon S.A. wykazała rzeczowe aktywa trwałe na kwotę 368 tys. zł (grunty własne położone w miejscowości Iłowa), które są zbędne z punktu widzenia przedsiębiorstwa i poszukuje się na nie potencjalnego nabywcy. Aktywa te zaliczane są do segmentu krzemiany i szkło.
- CIECH Transclean Sp. z o.o. wykazała nieruchomości o wartości bilansowej 422 tys. zł (547 tys. zł na 31 grudnia 2017 roku), położona w Bydgoszczy, na której znajduje się budynek administracyjny wraz z wyposażeniem. Aktywa te zaliczane są do segmentu pozostałego.

Ponadto, w okresie porównywalnym CIECH Trading S.A. wykazywała jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży instalację EPI nabytą od Infrastruktury Kapuściska S.A. w upadłości likwidacyjnej oraz część instalacji katolitu o wartości bilansowej w wysokości 2 315 tys. zł. Aktywa te zaliczane były do segmentu pozostała działalność i zostały sprzedane w 2018 roku.

6.1. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie strukturą kapitału

Struktura kapitałowa Grupy obejmuje zadłużenie, na które składają się kredyt, środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym wyemitowane akcje, kapitały rezerwowe i zysk zatrzymany.

Grupa zarządza kapitałem tak, by zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla interesariuszy dzięki optymalizacji relacji zadłużenia do kapitału własnego.

W latach 2017-2018 nie wprowadzono zmian do celów, zasad i procesów zarządzania kapitałem.

Grupa monitoruje efektywność i stabilność kapitałów przy pomocy wskaźnika zadłużenia liczonego w oparciu o wartość zadłużenia netto w stosunku do poziomu EBITDA. Skonsolidowane zadłużenie netto Grupy liczone jako suma zobowiązań długo- i krótkoterminowych z tytułu kredytów, pożyczek oraz innych instrumentów dłużnych (leasing finansowy + zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny netto instrumentów pochodnych liczona oddzielnie dla każdego instrumentu + zobowiązania z tytułu faktoringu) pomniejszone o stan środków pieniężnych.

EBITDA obliczana jest jako zysk na działalności operacyjnej powiększony o amortyzację.

	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek oraz innych instrumentów dłużnych	1 632 666	1 329 919
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 540	24 888
Zobowiązania z tytułu faktoringu	20 309	28 162
Wycena netto zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych	17 392	43 459
Zobowiązania finansowe brutto	1 693 907	1 426 428
Środki pieniężne i ekwiwalenty	192 139	489 754
Zobowiązania finansowe netto	1 501 768	936 674
Zysk na działalności operacyjnej	379 200	588 808
Amortyzacja	275 203	244 388
EBITDA	654 403	833 196
Wskaźnik zadłużenia	2,3	1,1

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość wskaźnika zadłużenia netto do EBITDA wynosiła 2,3 i była wyższa od wskaźnika na koniec 2017 roku o 1,2. Wpływ na pogorszenie tego wskaźnika miały niższe przepływy z działalności operacyjnej, wydatki związane z zakupem spółki Proplan oraz wypłata dywidendy. Negatywny wpływ na poziom wskaźnika miała też niższa EBITDA.

6.2. SKONSOLIDOWANE KAPITAŁY

Polityka rachunkowości

Suma skonsolidowanego kapitału własnego razem obejmuje kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej oraz udziały niekontrolujące.

Kapitał zakładowy jednostki dominującej jest kapitałem zakładowym Grupy i wykazywany jest według wartości nominalnej skorygowanej o skutki hiperinflacji za lata od 1989 do 1996 roku.

Przyrost (spadek) kapitałów po dniu nabycia udziałów w części przypadającej jednostce dominującej zalicza się do kapitałów Grupy i jest wykazywany w odpowiednich pozycjach kapitałów własnych Grupy. Pozostałą część kapitału własnego jednostek konsolidowanych metodą pełną zalicza się do udziałów niekontrolujących, które zostały opisane poniżej.

Na dzień sprzedaży akcji (udziałów) jednostki objętej konsolidacją, różnice kursowe z przeliczenia związane z tą jednostką, podlegają odpisaniu w ciężar sprawozdania z zysków lub strat.

W przypadku zakupu akcji własnych (przez jednostkę dominującą bądź konsolidowaną jednostkę zależną), kwota zapłaty z tego tytułu wraz z kosztami bezpośrednimi transakcji, wykazywana jest w odrębnej pozycji jako zmiana w kapitale własnym. Zakupione akcje wykazywane są jako zmniejszenie kapitału własnego.

Dywidendy ujmuje się jako zobowiązania w okresie, w którym zostały uchwalone.

Dywidendy pochodzące z zysków wypracowanych przed nabyciem kontroli nie pomniejszają ceny nabycia udziałów, mogą natomiast stanowić przesłankę utraty wartości.

Skonsolidowany zysk (strata) netto prezentowany jest w kapitale własnym w pozycji zyski zatrzymane i jest sumą zysku (straty) netto jednostki dominującej, udziałów w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, zysków (strat) netto jednostek konsolidowanych metodą pełną oraz zysków (strat) udziałów niekontrolujących.

Udziały niekontrolujące

Udziały niekontrolujące są to kapitały w jednostce zależnej, których nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować do jednostki dominującej.

Udziały niekontrolujące wycenia się:

- ✓ w wartości ich proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki zależnej lub
- ✓ w wartości godziwej,

dla każdej transakcji połączenia jednostek oddzielnie, na moment początkowego ujęcia.

Wartość udziałów niekontrolujących powinna być zgodna z ich wartością wyliczoną poprzez dodanie do wartości udziałów niekontrolujących na koniec poprzedniego okresu zmian ich wartości w bieżącym okresie. Zmiany te mogą wynikać ze:

- ✓ zmian w procencie udziałów posiadanych przez udziałowców niekontrolujących – na przykład zakup, sprzedaż, podwyższenie lub obniżenie kapitału podstawowego;
- ✓ zmian wartości kapitałów własnych nie związanych ze zmianami w procencie posiadanych udziałów – na przykład podwyższenie lub obniżenie kapitału nie zmieniające procentowych udziałów, dopłaty do kapitału wniesione przez udziałowców niekontrolujących, wynik roku bieżącego, transakcje ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, wypłaty dywidendy.

Zyski i straty oraz każdy składnik innych całkowitych dochodów przypisuje się do właścicieli jednostki dominującej oraz udziałów niekontrolujących, nawet gdy w rezultacie tego przypisania udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa kapitału podstawowego jednostki dominującej CIECH S.A. wynosiła 287 614 tys. zł i obejmowała kapitał z wyemitowanych akcji oraz z korekty z tytułu hiperinflacji.

Akcje CIECH S.A. notowane są na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie oraz na Giełdzie Papierów Wartościowych we Frankfurcie. Kapitał zakładowy CIECH S.A. wynosi 263 500 965 zł i podzielony jest na 52 699 909 akcji o wartości nominalnej 5 zł każda, w tym:

- 20 816 akcji zwykłych na okaziciela serii A
- 19 775 200 akcji zwykłych na okaziciela serii B
- 8 203 984 akcji zwykłych na okaziciela serii C
- 23 000 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D
- 1 699 909 akcji zwykłych na okaziciela serii E.

Akcje wszystkich serii są akcjami zwykłymi i nie wiążą się z nimi żadne dodatkowe prawa, uprzywilejowania, ani ograniczenia dotyczące podziału dywidend i zwrotu kapitału.

Struktura akcjonariatu CIECH S.A. na dzień zatwierdzenia sprawozdania (wg najlepszej wiedzy Spółki)

Akcjonariusz	Rodzaj akcji	Liczba Akcji	Liczba Głosów na WZ	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZ	Udział w kapitale zakładowym (%)
KI Chemistry s. à r. l. z siedzibą w Luksemburgu*	Zwykłe na okaziciela	26 952 052	26 952 052	51,14%	51,14%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny**	Zwykłe na okaziciela	3 900 000	3 900 000	7,40%	7,40%
Pozostali	Zwykłe na okaziciela	21 847 857	21 847 857	41,46%	41,46%

* Zgodnie z informacją z dnia 9 czerwca 2014 roku przekazaną przez Akcjonariusza na podstawie art. 77 ust. 7 oraz art. 69 ust. 1 pkt 1 Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie (Rb 26/2014).

** Na podstawie listy akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu CIECH S.A. w dniu 28 stycznia 2019 roku, Rb 5/2019 sporządzony i przekazany do publicznej wiadomości na podstawie art. 70 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 185, poz. 1439).

Udział procentowy w kapitale zakładowym CIECH S.A. wyżej wymienionych akcjonariuszy odpowiada udziałowi procentowemu w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu CIECH S.A.

Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej wartości nominalnej powstał z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji serii C, D i E powyżej ich nominalnej wartości.

Pozostałe kapitały rezerwowe

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane salda pozostałych kapitałów rezerwowych, które składały się z następujących pozycji:

POZOSTAŁE KAPITAŁY REZERWOWE WEDŁUG CELU PRZEZNACZENIA	31.12.2018	31.12.2017
Fundusz na ryzyko handlowe	3 330	3 330
Fundusz na zakup spółek sodowych	15 200	15 200
Fundusz rozwoju	57 669	57 669
Pozostałe	2 322	2 322
RAZEM	78 521	78 521

Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych

Rezerwa z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych zawiera wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających objętych rachunkowością zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Rezerwa z tytułu kosztu zabezpieczenia

Rezerwa z tytułu kosztu zabezpieczenia zawiera wartość czasową opcji na zakup gazu, która zgodnie z MSSF 9 została przez Grupę pozostawiona poza rachunkowością zabezpieczeń oraz wartość basis spreadu walutowego dla transakcji CIRS, która została wyłączona z rachunkowości zabezpieczeń.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą

Saldo tej pozycji kapitału jest korygowane o różnice kursowe wynikające z przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych jednostek zależnych tj. CIECH Soda Romania S.A., Grupa SDC, Ciech Group Financing AB oraz Proplan Plant Protection Company, S.L.

Saldo tej pozycji kapitału prezentuje również zakumulowane różnice kursowe z tytułu wyceny inwestycji netto w jednostce działającej za granicą oraz efektywną część zysków lub strat z wyceny instrumentu zabezpieczającego udziały w aktywach netto podmiotów zagranicznych.

Udziały niekontrolujące

Zyski i straty oraz każdy składnik innych całkowitych dochodów przypisuje się do kapitału właścicieli jednostki dominującej oraz udziałów niekontrolujących, nawet gdy w rezultacie tego przypisania udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną.

6.3. DYWIDENDY WYPŁACONE I ZAPROPONOWANE DO WYPŁATY

Do dnia zatwierdzenia sprawozdania do publikacji Zarząd CIECH S.A. nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku netto za 2018 rok.

22 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę o przeznaczeniu na wypłatę dywidendy w wysokości 395 249 tys. zł:

- całości zysku netto wypracowanego przez CIECH S.A. w 2017 roku w kwocie 243 907 tys. zł,
- części zysków z kapitałów zapasowych w kwocie 151 342 tys. zł.

Dzień dywidendy ustalono na 2 lipca 2018 roku, a dzień wypłaty dywidendy na 31 sierpnia 2018 roku.

6.4. POŁĄCZENIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I NABYCIE UDZIAŁÓW NIEKONTROLUJĄCYCH

Zasady konsolidacji

Kapitał własny jednostek podporządkowanych w wysokości na dzień nabycia udziałów, w części odpowiadającej udziałowi Grupy w kapitale zakładowym tych jednostek, jest kompensowany z wartością nabycia udziałów ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jednostki dominującej na dzień nabycia. Korekty konsolidacyjne odnoszone są na odpowiednie pozycje kapitałów w zależności od charakteru korekt. Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. Jednostki zależne Grupy CIECH konsolidowane są metodą pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli. Salda rozrachunków, przychody i koszty, niezrealizowane zyski lub straty wynikające z transakcji pomiędzy jednostkami zależnymi Grupy są eliminowane w trakcie procesu konsolidacji.

6.4.1. Nabycie spółki Proplan Plant Protection Company, S.L.

W dniu 26 lipca 2018 roku CIECH S.A. nabyła 100% udziałów w spółce Proplan Plant Protection Company S.L. („Proplan”) i przejęła kontrolę nad spółką dostarczającą środki ochrony roślin. Cena nabycia ustalona w umowie nabycia udziałów została ustalona na 44,5 mln EUR.

Proplan zajmuje się produkcją i sprzedażą generycznych środków ochrony roślin. Prowadzi swoją działalność na rynku europejskim, głównie w Hiszpanii oraz na innych kontynentach: głównie w Australii i Afryce. Przychody Proplan za 2017 rok wyniosły ok. 16 mln EUR, przy wysokiej rentowności operacyjnej. Proplan posiada portfel ponad 120 rejestracji produktowych i istotne aktywa w obszarze własności intelektualnej. Poprzez nabycie Proplan, CIECH S.A. zyskuje dostęp do nowych rynków zbytu, na których obecny jest Proplan oraz przejmując portfel substancji aktywnych i 120 rejestracji produktów.

Potencjalne synergie wynikające z przejścia przez CIECH S.A. spółki Proplan obejmują wzajemną wymianę portfela produktów dostępnych na rynkach macierzystych oraz dostęp do infrastruktury badawczo-rozwojowej.

Powyższe czynniki stanowią główne czynniki składające się na wartość firmy rozpoznaną w wyniku tej transakcji.

Przychód spółki Proplan od dnia przejścia, uwzględniony w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów za okres sprawozdawczy wynosi 34 639 tys. zł, natomiast zysk netto Proplan wynosi 3 392 tys. zł.

Gdyby transakcja została przeprowadzona 1 stycznia 2018 roku, Zarząd szacuje, że skonsolidowany przychód Grupy CIECH wyniósłby 3 716 235 tys. zł, zaś skonsolidowany zysk netto za okres 188 036 tys. zł.

Grupa poniosła koszty związane z transakcją dotyczące głównie kosztów prawnych i due diligence. Koszty związane z transakcją zostały ujęte w wyniku bieżącego okresu.

Przekazana zapłata

Grupa dokonała ustalenia przekazanej zapłaty w rozliczeniu nabycia Proplan, kwalifikując jako przekazaną zapłatę następujące elementy:

- 40 053 tys. EUR zapłacone gotówką na dzień przejścia (90% ceny zakupu z umowy nabycia udziałów),
- 3 614 tys. EUR zdyskontowanej płatności odroczonej (pozostałe 10% ceny zakupu), płatne gotówką w 4 ratach po 1 115 tys. EUR w kolejnych rocznicach (odpowiednio w latach 2019-2022) objęcia kontroli nad Proplan (nominalna wartość 4 461 tys. EUR) oraz
- 3 706 tys. EUR zdyskontowanej warunkowej płatności odroczonej uzależnionej od wyników Proplan za lata 2018 i 2019, płatne odpowiednio w 2019 i 2020 roku (szacunek płatności nominalnych na moment przejścia kontroli wynosi 4 270 tys. EUR).

Łączna kwota przekazanej zapłaty ujęta w rozliczeniu nabycia wynosi 47 373 tys. EUR (203 866 tys. zł).

Zapłata warunkowa ujęta w wartości zdyskontowanej na dzień przejścia równa 3 706 tys. EUR dotyczy wynagrodzenia dla byłych właścicieli spółki Proplan. Wynagrodzenie ma formę „bonusa” uzależnionego od wzrostu EBITDA spółki w latach 2018-2019. W ocenie Grupy wynagrodzenie to odnosi się do wartości Proplan, jaka została nabyta przez Grupę (biorąc pod uwagę specyfikę działania rynku środków ochrony roślin), w związku z czym kwota ta została uwzględniona w ramach przekazanej zapłaty.

Wartość godziwa nabytych należności

Wartość brutto kwot należności wynikających z zawartych umów wyniosła 3 901 tys. EUR (16 746 tys. zł). Oszacowano, że nie jest oczekiwany wpływ należności w kwocie 245 tys. EUR (1 052 tys. zł).

Należności dotyczyły przede wszystkim należności handlowych (3 504 tys. EUR; odpowiednio 15 042 tys. zł), pozostałe należności dotyczyły głównie należności publicznoprawnych i innych rozliczeń międzykresowych.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań

W poniższej tabeli zaprezentowano oszacowanie wartości godziwych nabytych aktywów netto Proplan w podziale na główne kategorie.

Aktywa	Wartość godziwa na dzień 26.07.2018 w tys. EUR
Aktywa trwałe	
Wartości niematerialne	30 155
Rzeczowe aktywa trwałe	79
Należności długoterminowe	19
Aktywa obrotowe	
Zapasy	5 348
Należności handlowe i pozostałe	3 656
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 956
Razem	42 213
Zobowiązania (w tys. EUR)	
Zobowiązania długoterminowe	
Kredyty i pożyczki	2 088
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	6 072
Zobowiązania krótkoterminowe	
Kredyty i pożyczki	2 035
Zobowiązania handlowe	1 806
Zobowiązania pozostałe	92
Razem	12 093
AKTYWA NETTO	30 120

Wartość firmy

Na podstawie przedstawionych wcześniej ustaleń w zakresie przekazanej zapłaty oraz wartości godziwych przejętych aktywów netto, wartość firmy została ustalona w następujący sposób:

Kalkulacja wartości firmy		Wartość (w tys. EUR)
Cena nabycia, w tym:	+	47 373
- przekazana zapłata		40 053
- płatności odroczone		7 320
Wartość netto aktywów i zobowiązań Proplan	-	30 120
Wartość firmy		17 253
<i>Kurs EUR na dzień poprzedzający dzień transakcji, tj. 25.07.2018</i>		<i>4,3035</i>
Wartość firmy (w tys. PLN)		74 248

Wartość firmy została ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji wartości niematerialne. Wartość firmy zgodnie z oczekiwaniami nie będzie stanowiła kosztu uzyskania przychodu dla celów podatkowych.

Powyższe rozliczenie zostało poprzedzone przeprowadzonym przez Spółkę procesem alokacji ceny nabycia wraz z pełną analizą aktywów netto Proplan, w tym w szczególności wyceną do wartości godziwej zidentyfikowanych składników wartości niematerialnych, jak znak towarowy i rejestracje środków ochrony roślin. W wyniku procesu alokacji ceny nabycia ujęte zostały korekty do wartości godziwej, zwiększające wartość aktywów netto Proplan o 18 217 tys. EUR (78 200 tys. zł). W ocenie Grupy, przedstawione rozliczenie jest ostateczne.

6.4.2. Pozostałe zmiany własnościowe w Grupie CIECH

W ciągu 2018 roku, w zakresie spółek, w których CIECH S.A. posiada bezpośrednio lub pośrednio akcje/udziały, zmiany jakie zachodziły w strukturze Grupy CIECH dotyczyły między innymi:

1) zmiany kontroli z pośredniej na bezpośrednią

W dniu 3 stycznia 2018 roku Sąd zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Ciech Nieruchomości S.A. Kapitał zakładowy Spółki został podwyższony o kwotę 18 000 tys. zł, w drodze emisji 900 mln akcji na okaziciela serii D o wartości nominalnej i emisyjnej 0,02 zł każda. CIECH S.A. objął akcje serii D w zamian za gotówkę, tym samym uległa zmianie kontrola nad Spółką z pośredniej na bezpośrednią. Udział CIECH S.A. w kapitale zakładowym Spółki wynosi obecnie 99,18%

2) zwiększenia zaangażowania/udziału w spółkach

• CIECH Cerium Sp. z o.o. Sp. k.

W kwietniu 2018 roku na zebraniu wspólników spółki CIECH Cerium Sp. z o.o. Sp. k. postanowiono wyrazić zgodę na wniesienie przez CIECH S.A. nowego wkładu w wysokości 150 tys. zł, w związku z powyższym obecny wkład spółki CIECH S.A. wynosi 625 tys. zł.

• CIECH R&D Sp. z o.o.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników CIECH R&D Sp. z o.o. w dniu 4 października 2018 roku podjęło decyzję o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę 5 tys. zł, tj. z kwoty 40 000 tys. zł do kwoty 40 005 tys. zł poprzez ustanowienie 100 nowych, równych i niepodzielnych udziałów, o wartości 50 zł każdy. Nowoutworzone udziały zostały przeznaczone do objęcia przez CIECH S.A. w zamian za wkład pieniężny w wysokości 5 700 tys. zł, przy czym kwota w wysokości 5 695 tys. zł stanowi premię emisyjną („agio”), przeznaczoną na kapitał zapasowy. CIECH S.A. oświadczeniem z dnia 4 października 2018 roku objął 100 nowoutworzonych udziałów. Sąd zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego 30 października 2018 roku.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników CIECH R&D Sp. z o.o. w dniu 22 listopada 2018 roku podwyższyło kapitał zakładowy Spółki o kwotę 2 tys. zł, tj. z kwoty 40 005 tys. zł do kwoty 40 007 tys. zł poprzez ustanowienie nowych, równych i niepodzielnych udziałów, o wartości 50 zł każdy. Prawo objęcia 40 nowoutworzonych udziałów, o łącznej wartości nominalnej 2 tys. zł zostało przyznane CIECH S.A. w zamian za wkład pieniężny w wysokości 2 200 tys. zł, przy czym kwota w wysokości 2 198 tys. zł stanowiło premię emisyjną („agio”), przeznaczoną na kapitał zapasowy. Sąd zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego 23 stycznia 2019 roku.

• Vasco Polska Sp. z o.o.

Nadzwyczajne Zgromadzenie wspólników Vasco Polska sp. z o.o. w dniu 14 listopada 2018 roku podwyższyło kapitał zakładowy Spółki o kwotę 500 zł, tj. z kwoty 50 tys. zł do kwoty 50,5 tys. zł poprzez ustanowienie 10 nowych, równych i niepodzielnych udziałów, o wartości nominalnej 50 zł każdy. Wyłączono prawo pierwszeństwa dotychczasowych wspólników do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do swoich dotychczasowych udziałów. Prawo objęcia nowoutworzonych udziałów zostało przyznane CIECH S.A. w zamian za wkład pieniężny w wysokości 130 tys. zł, przy czym kwota w wysokości 129,5 tys. zł stanowi premię emisyjną („agio”), przeznaczona została na kapitał zapasowy. Oświadczeniem z dnia 15 listopada 2018 roku CIECH S.A. objął nowoutworzone udziały. Sąd zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki z dniem 11 stycznia 2019 roku.

W dniu 15 listopada 2018 roku zawarta została pomiędzy CIECH S.A. i udziałowcem mniejszościowym umowa sprzedaży udziałów spółki Vasco Polska sp. z o.o. w ilości 100 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, stanowiących łącznie 10% kapitału zakładowego Spółki. W związku z powyższymi działaniami CIECH S.A., jako jedyny wspólnik Spółki, został zarejestrowany przez Sąd w dniu 11 stycznia 2019 roku.

• Beta Cerium Sp. z o.o.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Beta Cerium Sp. z o.o. w dniu 30 października 2018 roku podjęło uchwały wyrażające zgodę na zbycie na rzecz wspólnika CIECH Soda Polska S.A. udziałów Spółki przez pozostałych wspólników, tj.:

- ✓ przez spółkę CIECH Sarzyna S.A. - 800 udziałów spółki Beta Cerium Sp. z o.o.,
- ✓ przez spółkę CIECH Pianki Sp. z o.o. - 79 103 udziały spółki Beta Cerium Sp. z o.o.
- ✓ przez spółkę Cerium Sp. z o.o. - 1 udział spółki Beta Cerium Sp. z o.o.

W związku z powyższą decyzją Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Beta Cerium sp. z o.o. Spółka CIECH Soda Polska S.A. w dniu 30 października 2018 zawarła ze spółkami CIECH Sarzyna S.A., CIECH Pianki Sp. z o.o. i Cerium Sp. z o.o. stosowne umowy sprzedaży udziałów Beta Cerium Sp. z o.o. Przeniesienie praw i obowiązków sprzedanych udziałów nastąpiło z chwilą zawarcia umów i z tą chwilą na CIECH Soda Polska S.A. przeszły wszelkie prawa i obowiązki dotyczące nabytych przez CIECH Soda Polska S.A. udziałów, tj. z dniem 30 października 2018 roku. W wyniku powyższych działań jedynym wspólnikiem Beta Cerium Sp. z o.o. została CIECH Soda Polska S.A., której dotychczasowy udział w kapitale zakładowym Beta Cerium Sp. z o.o. wynosił 51,25%.

3) połączenia spółek

Plan połączenia CIECH Soda Polska S.A z Beta Cerium sp. z o.o. i Cerium Finance Sp. z o.o. został przyjęty 31 października 2018 roku. Zgodnie z Planem Połączenia, połączenie spółek nastąpiło przez przeniesienie całego majątku Spółek Przejmowanych (Beta Cerium Sp. z o.o. i Cerium Finance Sp. z o.o.) na Spółkę Przejmującą (CIECH Soda Polska S.A.) bez podwyższenia kapitału zakładowego Spółki Przejmującej, z uwagi na fakt, że Spółka Przejmująca była jedynym wspólnikiem Spółek Przejmowanych. W wyniku połączenia Spółki Przejmowane przestały istnieć.

4) rozwiązania spółki

• CIECH Cerium Sp. z o.o. sp.k.

W dniu 15 listopada 2018 roku Zebranie Wspólników spółki CIECH Cerium spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa podjęło decyzję o rozwiązaniu Spółki i uzgodniło sposób zakończenia działalności Spółki bez likwidacji. Zakończenie działalności Spółki nastąpiło bez przeprowadzania likwidacji Spółki, poprzez podział majątku Spółki w naturze, bez konieczności jego spieniężania. Majątek Spółki został przeznaczony w pierwszej kolejności na spłatę jej zobowiązań, w tym pokrycie znanych zobowiązań niewymagalnych lub spornych, za wyjątkiem zobowiązań wobec Wspólników. Pozostałe składniki majątkowe Spółki (aktywa) uległy na mocy uchwały Zebrania Wspólników podziałowi pomiędzy Wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczą oni w zysku Spółki. Spółka została wykreślona z KRS w dniu 27 listopada 2018 roku.

5) nabycie udziałów w nowych spółkach

• Smart Fluid Sp. z o.o.

CIECH R&D sp. z o.o. z dniem 12 stycznia 2018 roku przystąpiła do spółki Smart Fluid sp. z o.o. poprzez objęcie 12 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, za łączny wkład w wysokości 120 tys. zł. Następnie w dniu 1 października 2018 roku CIECH R&D Sp. z o.o. objęła 100 udziałów Smart Fluid Sp. z o.o. w wartości nominalnej 50 zł każdy w zamian za wkład o łącznej wartości 5 700 tys. zł. Tym samym udział CIECH R&D Sp. z o.o. w kapitale zakładowym Smart Fluid Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 52,83%. CIECH R&D Sp. z o.o. posiada prawo do zakupu kolejnych udziałów do 31 października 2019 roku, a koszt wyceny samej opcji zakupu na dzień bilansowy jest bliski zeru.

• Insignes Labs Sp. z o.o.

CIECH R&D Sp. z o.o. z dniem 23 listopada 2018 roku przystąpiła do spółki Insignes Labs Sp. z o.o. poprzez objęcie 59 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy za łączny wkład w wysokości 2 200 tys. zł. Tym samym udział CIECH R&D Sp. z o.o. w kapitale zakładowym Insignes Labs Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 22,78%.

6.5. ISTOTNE JEDNOSTKI ZALEŻNE, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ UDZIAŁY NIEKONTROLUJĄCE

W 2018 i 2017 roku w Grupie CIECH, w żadnej z istotnych spółek zależnych, nie występowały znaczące udziały niekontrolujące.

6.6. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Polityka rachunkowości

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za rok obrotowy przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za rok obrotowy przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego wraz ze średnią ważoną liczbą akcji zwykłych, które byłyby wyemitowane przy zamianie rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które stanowią podstawę do wyliczenia podstawowego oraz rozwodnionego zysku na jedną akcję:

<i>w zł</i>	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Podstawowy i rozwodniony zysk / (strata) netto na jedną akcję z działalności kontynuowanej	3,47	7,47
Podstawowy i rozwodniony zysk / (strata) netto na jedną akcję z działalności zaniechanej	-	-

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	183 032	393 413
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	-	-
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego oraz rozwodnionego zysku na jedną akcję	52 699 909	52 699 909

ZOBOWIĄZANIA, REZERWY, ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

7.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE ISTOTNYCH ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

Polityka rachunkowości

Zobowiązania finansowe stanowią zobowiązania jednostki do wydania aktywów finansowych albo do wymiany instrumentu finansowego z inną jednostką, na niekorzystnych warunkach. W momencie początkowego ujęcia składnik zobowiązania finansowego wyceniany jest przez jednostkę w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika zobowiązania finansowego nieklasyfikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika zobowiązania finansowego. Naliczone odsetki odnoszone są do kosztów finansowych lub, jeśli podlegają kapitalizacji, do rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW, POŻYCZEK ORAZ INNYCH INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH	31.12.2018	31.12.2017
DŁUGOTERMINOWE	1 340 742	1 130 482
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	1 340 742	1 130 482
KRÓTKOTERMINOWE	291 924	199 437
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	291 924	199 437
RAZEM	1 632 666	1 329 919

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu kredytów zaciągniętych przez spółki Grupy CIECH przedstawiona została w poniższej tabeli:

	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	1 329 919	1 345 993
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	599 072	-
Naliczenie odsetek	37 623	42 724
Płatności z tytułu zadłużenia, w tym:	(356 936)	(43 778)
<i>splaty kapitału</i>	(319 515)	8
<i>odsetki zapłacone</i>	(37 421)	(43 786)
Różnice kursowe zrealizowane	7 208	10
Różnice kursowe z wyceny zobowiązania	2 011	(17 644)
Zmiana składu Grupy	15 471	-
Pozostałe	(1 702)	2 614
Stan na koniec okresu	1 632 666	1 329 919

Finansowanie dłużne Grupy

Finansowanie dłużne Grupy zapewnione jest głównie poprzez kredyty udostępniane CIECH S.A. na podstawie:

1. umowy kredytów z dnia 9 stycznia 2018 roku:

- o kredyt terminowy w wysokości 1 212 520 tys. zł oraz 30 000 tys. EUR (łącznie kwota kredytu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 1 341 520 tys. zł),
- o kredyt odnawialny udostępniany CIECH S.A. w wysokości do 250 000 tys. zł (kwota wykorzystanego kredytu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 250 000 tys. zł).

2. kredytów w rachunku bieżącym, z limitem do 100 000 tys. zł oraz 10 000 tys. EUR na podstawie umów z dnia 28 i 29 sierpnia 2018 roku (kwota wykorzystanych kredytów na dzień 31 grudnia wynosiła 32 873 tys. zł).

Szczegółowa informacja o zobowiązaniach z tytułu kredytów została zaprezentowana w Sprawozdaniu Zarządu Grupy CIECH oraz CIECH S.A. za 2018 roku w punkcie 4.6.

Oprocentowanie:

Oprocentowanie Kredytów jest zmienne ustalane na bazie stawki bazowej WIBOR / EURIBOR plus marża, której poziom jest uzależniony od poziomu wskaźnika zadłużenia netto do wyniku operacyjnego powiększonego o amortyzację (EBITDA). Początkowa wysokość marży wynosiła 1,5%. Obecny poziom marży wynosi 1%. Na podstawie poziomu wskaźnika zadłużenia netto do wyniku operacyjnego powiększonego o amortyzację wg stanu na koniec 2018 roku, marża kredytu wzrośnie do poziomu 1,5%.

Informacja o wskaźnikach zawartych w umowach kredytowych

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym żadna z umów kredytowych nie została postawiona w stan wymagalności ani też nie wystąpiły przypadki naruszenia terminów spłaty kapitału ani odsetek z tytułu zobowiązań finansowych wykazanych w bilansie. Na podstawie Umowy Kredytów z dn. 29.10.2015 roku CIECH S.A. oraz jego wybrane spółki zależne zobowiązani byli m.in. do utrzymania określonego w Umowie Kredytów poziomu wskaźnika dźwigni finansowej netto dla Grupy (stosunek skonsolidowanego zadłużenia netto Grupy CIECH do skonsolidowanego EBITDA Grupy CIECH liczonego według wytycznych w wysokości nie wyższej niż 4,0 mierzonego na koniec roku i półrocza). Wskaźnik ten na dzień bilansowy tj. 31 grudnia 2018 roku został spełniony i wyniósł 2,4.

7.2. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE

Polityka rachunkowości

Polityka rachunkowości dotycząca instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 8.1.

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	31.12.2018	31.12.2017
Dotacje	42 260	47 796
Zobowiązania z tytułu opcji PUT	8 600	8 342
Instrumenty pochodne	38 181	41 528
Zobowiązanie z tytułu pierwotnego ujęcia wyceny instrumentów wbudowanych	1 296	5 618
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów akcji i innych aktywów finansowych	21 235	-
Pozostałe	1 059	283
RAZEM	112 631	103 567

W pozycji zobowiązań z tytułu zakupu udziałów i akcji zaprezentowano długoterminową część odroczonej płatności z tytułu zakupu spółki Proplan Plant Protection Company, S.L. – więcej informacji w nocie 6.4.1.

7.3. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE HANDLOWE I POZOSTAŁE

Polityka rachunkowości

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania dzieli się na zobowiązania długo i krótkoterminowe stosując kryteria:

- ✓ zobowiązania z tytułu dostaw i usług wykazuje się jako krótkoterminowe bez względu na termin zapłaty,
- ✓ pozostałe zobowiązania wymagające zapłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego stanowią zobowiązania krótkoterminowe,
- ✓ pozostałe zobowiązania, nie spełniające kryteriów zaliczania do krótkoterminowych, stanowią zobowiązania długoterminowe.

Zobowiązania wyrażone w walutach obcych wykazywane są według średniego kursu NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania operacji ustalonego dla danej waluty.

Na dzień sprawozdawczy zobowiązania wyrażone w walutach obcych wycenia się po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP za wyjątkiem sald otrzymanych przedpłat. Różnice kursowe (zrealizowane) powstałe w wyniku zapłaty zobowiązania lub jego wyceny (niezrealizowane) prezentowane są jako przychody lub koszty finansowe. Otrzymane przedpłaty wyrażone w walutach obcych na przyszłe dostawy wyceniana są według kursu z dnia transakcji.

Dokonane osądy i oszacowania

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wyceniane są na dzień sprawozdawczy według zamortyzowanego kosztu (tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej) oraz powiększone o ewentualnie należne na dzień wyceny odsetki za zwłokę.

Odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań nie są naliczane w przypadku, gdy podmiot uprawniony (kontrahent) złoży pisemne oświadczenie o zaniechaniu ich naliczenia. W pozostałych przypadkach odsetki są naliczane i ewidencjonowane według poniższych zasad:

- ✓ bieżąco, na podstawie otrzymanych not odsetkowych,
- ✓ w oszacowanej wartości, przy czym szacunek jest oparty o dane historyczne odzwierciedlające kwoty naliczonych odsetek przez poszczególnych kontrahentów, w stosunku do stanu zadłużenia wobec nich.

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE HANDLOWE I POZOSTAŁE	31.12.2018	31.12.2017
Z tytułu dostaw i usług oraz zaliczki otrzymane na dostawy	447 871	387 331
- do 12 miesięcy	441 225	380 404
- powyżej 12 miesięcy	14	-
- zaliczki otrzymane na dostawy	6 632	6 927
Zobowiązania publiczno-prawne (bez podatku dochodowego)	30 296	23 737
Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych	32 068	79 624
Zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych	6 587	2 141
Zobowiązania wobec pracowników	13 943	13 686
Wynagrodzenia	7 785	27 878
Rezerwa na urlopy	8 088	8 200
Podatki i opłaty	47 159	53 486
Zużycie materiałów i energii	50 949	22 019
Dotacje	32 588	34 808
Usługi obce	1 669	3 752
Opłaty za korzystanie ze środowiska	17 108	28 549
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników	1 433	2 746
Zobowiązania z tytułu faktoringu	20 309	28 162
Zobowiązanie z tytułu pierwotnego ujęcia wyceny instrumentów wbudowanych	4 494	5 184
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów, akcji i innych aktywów finansowych	11 419	-
Pozostałe	27 701	37 278
RAZEM	761 467	758 581

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione zostały w nocie 9.3.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane. W kontraktach handlowych zawieranych przez Grupę CIECH stosowane są różne terminy płatności zobowiązań z tytułu dostaw i usług w zależności od rodzaju transakcji, charakterystyki rynku oraz warunków handlowych. Najczęściej stosowanymi terminami płatności są: 14, 30, 60 oraz 90 dni.

7.4. LEASING FINANSOWY**Polityka rachunkowości**

Polityka rachunkowości w zakresie leasingu finansowego została opisana w nocie 5.1.

Grupa CIECH użytkuje na podstawie umów leasingu finansowego rzeczowe aktywa trwałe (głównie środki transportu oraz różnego rodzaju maszyny i urządzenia). W umowach występuje opcja zwrotu, przedłużenia umów lub wykupu całości lub części sprzętu po zakończeniu okresu leasingu. Wartość bilansowa leasingowanych rzeczowych aktywów trwałych wyniosła na dzień 31 grudnia 2018 roku 44 297 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku 42 463 tys. zł). Nie występują warunkowe zobowiązania z tytułu opłat leasingowych.

W 2015, 2016 i 2018 roku spółka CIECH Cargo Sp. z o.o. zawierała umowy leasingu finansowego, na podstawie których użytkuje dodatkowe wagony do przewozu miazgi i kamienia. W umowach obowiązują opcje wykupu po zakończeniu leasingu. Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych z tych umów wynosiła na 31 grudnia 2018 roku 28 585 tys. zł (na 31 grudnia 2017 roku 24 957 tys. zł).

Wartość nominalna oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych przedstawiają się następująco:

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	Wartość nominalna minimalnych opłat leasingowych	Przyszłe koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
31.12.2018			
Do roku	6 422	505	5 917
1 do 5 lat	18 038	1 037	17 001
Powyżej 5 lat	624	2	622
RAZEM	25 084	1 544	23 540
31.12.2017			
Do roku	5 261	518	4 743
1 do 5 lat	15 638	1 282	14 356
Powyżej 5 lat	5 870	81	5 789
RAZEM	26 769	1 881	24 888

7.5. LEASING OPERACYJNY

Polityka rachunkowości

Leasing operacyjny występuje wtedy, gdy ryzyko i korzyści związane z przedmiotem umowy (w tym umowy najmu i dzierżawy) pozostają u finansującego, wówczas spółka nie wykazuje go w swoich aktywach jako rzeczowego aktywa trwałego. Koszty wykazuje się w sprawozdaniu proporcjonalnie do okresu trwania umowy (metodą liniową), chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez użytkownika, nawet wówczas, gdy opłaty leasingowe dokonywane są w sposób nieodpowiadający tej metodzie. Wstępne koszty bezpośrednie, poniesione przed zawarciem umowy leasingu, jeżeli są znaczne rozlicza się w czasie, proporcjonalnie do wykazywanych w sprawozdaniu finansowym opłat z tytułu leasingu, albo też odpisuje się w ciężar kosztów okresu ich poniesienia, gdy są nieznaczące.

Specjalne oferty promocyjne dotyczące nowej lub przedłużanej umowy leasingu operacyjnego należy, niezależnie od ich charakteru, formy lub terminu płatności, ujmować jako integralną część zapłaty netto uzgodnionej z tytułu użytkowania przedmiotu leasingu.

Grupa w oparciu o metodę liniową ujmuje łączną korzyść płynącą ze specjalnych ofert promocyjnych jako zmniejszenie kosztów opłat z tytułu użytkowania przedmiotu leasingu w okresie leasingu, chyba że inna systematyczna metoda odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie uzyskiwania przez leasingobiorcę korzyści z tytułu użytkowania przedmiotu leasingu.

W Grupie CIECH największą pozycją stanowiącą przedmiot leasingu operacyjnego jest, zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości, uzyskane drogą przydziału administracyjnego prawo wieczystego użytkowania gruntów. Ponadto, Grupa SDC jako leasing operacyjny wykazuje długoterminową umowę na dzierżawę sieci wodociągowej obowiązującą do 2095 roku. Spółki Grupy wykazują również umowy najmu nieruchomości oraz rzeczowych aktywów trwałych o niskiej wartości, m.in. ekspresy do kawy. Leasing operacyjny jest leasingiem odnawialnym, który daje możliwość wykupu środka według szacowanej wartości rynkowej na koniec okresu użytkowania. Spółki nie mają obowiązku wykupu leasingowanego środka. W decyzjach administracyjnych dotyczących prawa wieczystego użytkowania gruntów nie określono warunków przedłużenia umowy lub możliwości zakupu przedmiotu leasingu. Indeksacja cen może nastąpić w związku z aktualizacją wyceny gruntu.

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych przedstawia poniższa tabela.

ŁĄCZNE KWOTY PRZYSZŁYCH MINIMALNYCH OPŁAT LEASINGU OPERACYJNEGO	31.12.2018	31.12.2017
Do roku	19 209	20 343
1 do 5 lat	57 310	55 547
Powyżej 5 lat	168 534	157 975
RAZEM	245 053	233 865

W roku 2018 koszty opłat leasingowych wyniosły 24 362 tys. zł (w porównywalnym okresie 22 507 tys. zł).

7.6. REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

Polityka rachunkowości

Nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe

Zgodnie z zakładowym regulaminem wynagrodzeń pracownicy spółek Grupy są uprawnieni do nagród jubileuszowych za długoletni staż pracy oraz do odpraw emerytalnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników spółek Grupy w roku bieżącym, jak i w latach poprzednich.

Zobowiązania netto spółek w odniesieniu do programów emerytalnych określonych świadczeń są ustalane oddzielnie dla każdego z programów poprzez oszacowanie kwoty przyszłych świadczeń wypracowanych przez pracowników w bieżącym i poprzednich okresach sprawozdawczych (świadczenia te są zdyskontowane w celu określenia ich wartości bieżącej, a następnie pomniejszane o wartość godziwą aktywów programu). Stopa dyskontowa stanowi obowiązującą na dzień bilansowy stopę zwrotu z papierów wartościowych o niskim poziomie ryzyka z terminem zapadalności zbliżonym do terminu zobowiązań Grupy. Odpowiedni szacunek jest dokonywany przez uprawnionego aktuarium przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

W sprawozdaniu z zysków lub strat prezentuje się:

- ✓ koszty bieżącego zatrudnienia – jest to zmiana rezerw wynikająca z narastania zobowiązań w ciągu okresu wynikająca z przyrastania stażów pracy oraz wieku pracowników;
- ✓ koszty przeszłego zatrudnienia, do których prawa zostały nabyte – związane ze zmianą zasad wypłacania świadczeń w ciągu ostatniego okresu;
- ✓ koszty odsetkowe – zmiana zobowiązań wynikająca z rozwijania dyskonta.

W sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów prezentuje się zyski lub straty aktuarialne, czyli zmiany wynikające z różnic pomiędzy przyjętymi założeniami, a ich realizacją oraz zmiany przyjętych do wyliczeń parametrów i założeń, zmianę stopy dyskontowej.

Dokonane osądy i oszacowania

Wysokość rezerw na świadczenia pracownicze określana jest na podstawie wycen aktuarialnych wykonywanych przez niezależne, profesjonalne firmy. Przy wycenach aktuarialnych dokonywane są szacunki dotyczące rotacji zatrudnienia, poziomu wzrostu płac, stóp dyskontowych oraz inflacji.

REZERWY NA ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	DŁUGOTERMINOWE		KRÓTKOTERMINOWE	
	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Stan na początek okresu	10 789	10 752	968	1 194
Utworzenie	1 403	663	511	708
Wykorzystanie i rozwiązanie	(392)	(1 048)	(789)	(1 028)
Różnice kursowe	139	(308)	-	-
Pozostałe	(88)	730	187	94
Stan na koniec okresu	11 851	10 789	877	968

W 2018 roku zmiana rezerwy w wartości -235 tys. zł została odniesiona do kapitału własnego (w porównywanym okresie -834 tys. zł).

Wycena świadczeń pracowniczych dokonywana jest na podstawie wycen aktuarialnych. W celu obliczenia bieżącej wartości przyszłych zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto wysokość rocznej stopy dyskonta finansowego na poziomie 3,0%. Użyta stopa dyskontowa jest ustalona w wielkości nominalnej. Jednocześnie uwzględniono przyszłą inflację w wysokości 2,5% rocznie. Przewidywana nominalna stopa wzrostu wynagrodzeń została przyjęta na poziomie 1% rocznie. Dla okresu rezydualnego stopa wzrostu wynagrodzeń została przyjęta na poziomie 1%. Wskaźnik rotacji pracowników określany jest na podstawie danych historycznych, skorygowanych o plany restrukturyzacji zatrudnienia. Według szacunków Grupy zmiana założeń aktuarialnych nie będzie miała istotnego wpływu na wyniki finansowe.

7.7. POZOSTAŁE REZERWY

Polityka rachunkowości

Rezerwa zostaje rozpoznana w przypadku, gdy na Grupie ciąży obowiązek wynikający z przeszłych zdarzeń i prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku wiązać się będzie z wypływem z Grupy korzyści ekonomicznych. W przypadku, kiedy efekt wartości pieniądza w czasie ma istotne znaczenie, rezerwy są ustalane poprzez dyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów środków pieniężnych w oparciu o stopę przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące szacunki rynkowe zmian wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane z danym składnikiem zobowiązań.

Rezerwa na ochronę środowiska

Zgodnie z opublikowaną i stosowaną polityką Grupy związaną z ochroną środowiska i stosownymi wymogami prawnymi, rozpoznaje się rezerwę na pokrycie kosztów rekultywacji gruntu w przypadku ich wystąpienia. Ujęcie rezerwy następuje w wartości zdyskontowanej planowanych kosztów na wykonanie koniecznych prac związanych z rekultywacją.

Dokonane osądy i oszacowania

Przy określaniu wartości rezerw wymagane jest dokonanie szacunków, przyjęcie założeń dotyczących stóp dyskontowych, przewidywanych kosztów oraz terminów płatności.

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW DŁUGOTERMINOWYCH	Rezerwa na zobowiązania	Rezerwa na ochronę środowiska	Rezerwa na przewidywane straty	RAZEM
01.01.-31.12.2018				
Stan na początek okresu	1 047	70 765	-	71 812
Utworzenie	-	228	-	228
Wykorzystanie i rozwiązanie	-	(2 686)	(4 261)	(6 947)
Różnice kursowe	-	1 898	-	1 898
Zmiana stopy dyskontowej	-	6 016	-	6 016
Pozostałe	-	(427)	6 500	6 073
Stan na koniec okresu	1 047	75 794	2 239	79 080
01.01.-31.12.2017				
Stan na początek okresu	6 547	77 737	-	84 284
Utworzenie	-	50	-	50
Wykorzystanie i rozwiązanie	(5 500)	(100)	-	(5 600)
Różnice kursowe	-	(3 775)	-	(3 775)
Zmiana stopy dyskontowej	-	(2 539)	-	(2 539)
Pozostałe	-	(608)	-	(608)
Stan na koniec okresu	1 047	70 765	-	71 812

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH	Rezerwa na restrukturyzację	Rezerwa na odszkodowania	Rezerwa na zobowiązania	Rezerwa na ochronę środowiska	Rezerwa na premie	Rezerwa na przewidywane straty	Pozostałe rezerwy	RAZEM
01.01.-31.12.2018								
Stan na początek okresu	-	5 138	22 376	951	610	48 793	28	77 896
Utworzenie	-	876	71 909	2 311	-	90	-	75 186
Wykorzystanie i rozwiązanie	-	(204)	(6 017)	(1 377)	(1 136)	(6 929)	(28)	(15 691)
Różnice kursowe	-	-	416	-	2	345	-	763
Reklasyfikacja z (do) rezerw długoterminowych	-	-	-	-	-	(6 500)	-	(6 500)
Pozostałe	218	-	(12 449)	426	524	-	-	(11 281)
Stan na koniec okresu	218	5 810	76 235	2 311	-	35 799	-	120 373

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMIN- OWYCH	Rezerwa na restrukturyzację	Rezerwa na odszkodowania	Rezerwa na zobowiązania	Rezerwa na ochronę środowiska	Rezerwa na premie	Rezerwa na przewidywane straty	Pozostałe rezerwy	RAZEM
01.01.-31.12.2017								
Stan na początek okresu	-	9 337	26 598	2 391	3 661	46 507	292	88 786
Utworzenie	-	884	2 686	-	1 447	2 998	-	8 015
Wykorzystanie i rozwiązanie	-	(5 083)	(5 730)	(2 048)	(4 343)	-	(264)	(17 468)
Różnice kursowe	-	-	(1 178)	-	(155)	(712)	-	(2 045)
Pozostałe	-	-	-	608	-	-	-	608
Stan na koniec okresu	-	5 138	22 376	951	610	48 793	28	77 896

W Grupie CIECH istotną pozycję rezerw stanowią:

Rezerwy na przewidywane straty i zobowiązania

CIECH S.A. - krótkoterminowa rezerwa na przewidywane straty i rezerwa na zobowiązania w łącznej kwocie 103 284 tys. zł, związana z potencjalnymi roszczeniami (należność główna wraz ze zobowiązaniami odsetkowymi oraz kosztami postępowania sądowego) z tytułu spraw sądowych. Istotną pozycję stanowi rezerwa na poczet potencjalnego zobowiązania podatkowego oraz odsetek za zwłokę w wysokości odpowiednio 43 700 tys. zł i 23 511 tys. zł.

Grupa SDC - krótkoterminowa rezerwa w kwocie 6 321 tys. zł (1 470 tys. EUR) związana z ujemną wyceną kontraktu pomiędzy Grupą SDC, a EVZA dotyczącego dostaw pary technologicznej oraz energii elektrycznej.

CIECH Cargo Sp. z o.o. – w wyniku uszkodzenia dzierżawionej lokomotywy, infrastruktury kolejowej, sieci trakcyjnej oraz zniszczenia mienia i ładunku utworzono rezerwę w wysokości 3 076 tys. zł związaną z naprawą tych uszkodzeń oraz zapłatą kar umownych.

CIECH Soda Polska S.A. - rezerwa długoterminowa w kwocie 1 047 tys. zł z tytułu potencjalnych kar środowiskowych za przekroczenie dopuszczalnych emisji. Rozpoznano także rezerwy w kwocie 2 658 tys. zł związane z roszczeniami odbiorców w związku z wadliwymi dostawami produktów i poniesionymi z tego tytułu stratami.

Rezerwy na ochronę środowiska

Grupa SDC - długoterminowa rezerwa na ochronę środowiska w kwocie 66 796 tys. zł (15 534 tys. EUR) obejmująca m.in. rekultywację stawów osadowych w Unseburgu, działania rekultywacyjne w kopalni kamienia wapiennego, rekultywację pozostałości starych odkrywek kamienia wapiennego oraz zamknięcie kawern.

CIECH Soda Polska S.A. - rezerwa na koszty rekultywacji gruntów skalkulowana według planowanych nakładów do 2042 roku według przewidywanego wskaźnika inflacji: 2,5% skorygowanego o wskaźnik dyskonta liczonego jako średnia wskaźnika na początek i koniec każdego okresu rocznego. Wydatki z tego tytułu do 2042 roku kształtować się będą na poziomie ok. 850 tys. zł rocznie. Kwota ujętej w sprawozdaniu rezerwy z tego tytułu wynosi 8 862 tys. zł.

CIECH Sarzyna S.A. - rezerwa na koszty rekultywacji wód i gleby w wysokości 2 250 tys. zł. obejmująca rezerwę krótkoterminową w wysokości 1 250 tys. zł., oraz rezerwę długoterminową w wysokości 1 000 tys. zł. Rezerwę oszacowano na podstawie projektu rzeczowo – finansowego wraz z harmonogramem prac na lata 2008 - 2020 na przewidywane do poniesienia wydatki, oraz decyzji Marszałka Województwa Podkarpackiego, zdyskontowane o wskaźnik inflacji 1,5%.

INSTRUMENTY FINANSOWE, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM I UTRATA WARTOŚCI

8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE

Polityka rachunkowości

Zasady wyceny po początkowym ujęciu / lub na koniec okresu sprawozdawczego i prezentacji w sprawozdaniu finansowym instrumentów finansowych

Grupa aktywów lub zobowiązań	Zasada wyceny	Zasady ujęcia w sprawozdaniu finansowym
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Według wartości godziwej	Różnica z wyceny koryguje wartość wycenianego składnika aktywów oraz jest ujmowana w wyniku finansowym bieżącego okresu sprawozdawczego.
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej (IRR)	Różnica z wyceny koryguje wartość wycenianego składnika aktywów oraz jest ujmowana w wyniku finansowym bieżącego okresu sprawozdawczego.
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Według wartości godziwej	Różnica z wyceny do wartości godziwej ujmowana w innych całkowitych dochodach. W przypadku instrumentów dłużnych naliczone odsetki ujmuje się bezpośrednio w sprawozdaniu z zysków lub strat.
Aktywa zakupione lub utworzone z rozpoznaną utratą wartości (POCI)	Według wartości godziwej	Różnica z wyceny koryguje wartość wycenianego składnika aktywów oraz jest ujmowana w wyniku finansowym bieżącego okresu sprawozdawczego
Pozostałe zobowiązania finansowe	Według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej (IRR)	Różnica z wyceny koryguje wartość wycenianego składnika zobowiązań oraz jest ujmowana w wyniku finansowym bieżącego okresu sprawozdawczego.
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Według wartości godziwej	Różnica z wyceny koryguje wartość wycenianego składnika aktywów oraz jest ujmowana w wyniku finansowym bieżącego okresu sprawozdawczego.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy dla danego pojedynczego składnika aktywów finansowych (instrumentu finansowego) nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego od momentu jego początkowego ujęcia w księgach. W przypadku gdy taki istotny wzrost ma miejsce Jednostka dokonuje oszacowania odpisów w kwocie wieloletnich oczekiwanych strat kredytowych. W przeciwnym wypadku Grupa szacuje odpisy w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych, nawet jeżeli w poprzednich okresach odpisy były tworzone w wysokości wieloletnich oczekiwanych strat kredytowych.

Grupa przyjmuje, że w przypadku instrumentów finansowych, które spełniają – na dany dzień bilansowy - definicję instrumentu o niskim ryzyku kredytowym, nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego i w związku z tym odpis jest szacowany w wysokości 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych. Ryzyko kredytowe związane z instrumentem finansowym uznaje się w powyższym celu za niskie, jeżeli:

- instrument finansowy wiąże się z niskim ryzykiem niewykonania zobowiązania,
- pożyczkobiorca ma wysoką krótkoterminową zdolność spełniania swych obowiązków w zakresie wynikających z umowy przepływów pieniężnych, a
- niekorzystne zmiany warunków gospodarczych i biznesowych w dłuższej perspektywie mogą – lecz niekoniecznie muszą – ograniczyć zdolność pożyczkobiorcy do wypełniania jego obowiązków w zakresie wynikających z umowy przepływów pieniężnych.

Jako przykład instrumentu o niskim ryzyku kredytowym Grupa przyjmuje instrument posiadający nadany mu rating zewnętrzny „jakości inwestycyjnej”.

Grupa uznaje, że dla danego instrumentu finansowego nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, jeżeli wystąpiło przeterminowanie należnych umownie płatności przekraczające 30 dni.

W odniesieniu do składnika aktywów finansowych, który na dzień sprawozdawczy jest dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, lecz który nie jest zakupionym lub utworzonym składnikiem aktywów finansowych dotkniętym utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI), Grupa wycenia oczekiwane straty kredytowe jako różnicę między wartością bilansową brutto składnika aktywów, a obecną wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych. Wszelkie korekty ujmuje się w wyniku finansowym jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości.

Składnik aktywów finansowych jest dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jeżeli wystąpiło zdarzenie, jedno lub więcej, mające ujemny wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne w ramach tego składnika aktywów finansowych. Do dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych ze względu na ryzyko kredytowe zalicza się dające się zaobserwować dane na temat następujących zdarzeń:

- a) znacznych trudności finansowych emitenta lub pożyczkobiorcy;
- b) naruszenia umowy, takiego jak zdarzenie niewykonania zobowiązania lub niedokonanie płatności w wymaganym terminie;
- c) przyznania pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę(-ów), ze względów ekonomicznych lub umownych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia (udogodnień), którego(-ych) w innym przypadku pożyczkodawca(-cy) by nie udzielił (-li);
- d) staje się prawdopodobne, że nastąpi upadłość lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy;
- e) zaniku aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe; lub
- f) kupna lub powstania składnika aktywów finansowych z dużym dyskontem odzwierciedlającym poniesione straty kredytowe.

Wskazanie jednego wyraźnego zdarzenia może być niemożliwe, natomiast połączony skutek kilku zdarzeń może powodować utratę wartości składników aktywów finansowych ze względu na ryzyko kredytowe. Niezależnie od powyższych kryteriów Grupa przyjmuje, że doszło do utraty wartości w przypadku opóźnienia w płatnościach przekraczającego 180 dni.

Ustalona w wyniku w/w szacunków kwota odpisów może ulec zmniejszeniu w przypadku posiadania przez Zarząd wiarygodnych dokumentów, z których wynika, iż należności zostały zabezpieczone i ich zapłata jest wysoce prawdopodobna.

W przypadku aktywów finansowych, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości z tytułu ryzyka kredytowego oszacowanie odpisów aktualizujących odbywa się z wykorzystaniem indywidualnych parametrów wyznaczanych w oparciu o benchmarki (przy wykorzystaniu informacji o ratingach) lub wartości eksperckie, przeskalowane do horyzontu szacowania oczekiwanych strat kredytowych.

W przypadku aktywów finansowych, dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości z tytułu ryzyka kredytowego Grupa dokonuje analizy odzysków z wykorzystaniem scenariuszy ważonych prawdopodobieństwem ich wystąpienia.

Wyjątkiem od powyższej zasady są należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów wynikających z transakcji, które są objęte zakresem MSSF 15 (ang. contract assets). Dla tych kategorii składników aktywów Grupa może wybrać uproszczone podejście, w ramach którego odpisy są szacowane w horyzoncie dożywnym już od momentu początkowego ujęcia ekspozycji w księgach.

Utrata wartości aktywów finansowych wg poprzednio stosowanych standardów rachunkowości: MSR 39

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Odpisy z tytułu utraty wartości obniżają wartość bilansową składnika aktywów. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty

wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

W szczególności w odniesieniu do należności handlowych od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości, od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, kwestionowanych przez dłużników (należności sporne) oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny jego sytuacji majątkowej i finansowej spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna i takich gdzie przeterminowanie wynosi 180 dni utrata wartości rozpoznawana jest w pełnej wysokości po uwzględnieniu zabezpieczeń, które Zarząd ocenia jako wysoce prawdopodobne.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z innych całkowitych dochodów i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

Aktywa finansowe wykazywane w cenie nabycia

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany lub musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Instrumenty pochodne wbudowane

Umowy z wbudowanym instrumentem pochodnym są to umowy, które zawierają warunki powodujące, iż część przepływów środków pieniężnych z tytułu umowy zmienia się w sposób zbliżony do przepływów wynikających z niezależnego instrumentu pochodnego. Instrumenty pochodne wbudowane podlegają wyłączeniu z instrumentu złożonego oraz odrębnej wycenie w wartości godziwej, jeżeli spełnione są wszystkie z następujących kryteriów:

- ✓ charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany,
- ✓ samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- ✓ możliwe jest wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego,
- ✓ instrument złożony nie jest wyceniany i wykazywany w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej.

Do ustalania kosztów z tytułu rozchodu instrumentów finansowych stosowana jest metoda FIFO (pierwsze weszło – pierwsze wyszło).

Do głównych instrumentów finansowych, które są wykazane w bilansie Grupy CIECH na dzień 31 grudnia 2018 roku należą:

Aktywa finansowe:

- udzielone pożyczki,
- instrumenty finansowe o dodatniej wycenie,
- instrumenty wbudowane o dodatniej wycenie,
- należności z tytułu dostaw i usług oraz należności z faktoringu,
- środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Zobowiązania finansowe:

- zobowiązania z tytułu kredytu terminowego, kredytu odnawialnego oraz kredytu w rachunku bieżącym,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania z faktoringu,
- umowy leasingu finansowego,
- instrumenty finansowe o ujemnej wycenie.

Wartość bilansowa instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	nota	31.12.2018	31.12.2017	Kategorie instrumentów finansowych
Środki pieniężne i ekwiwalenty	5.12	192 139	489 754	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Udzielone pożyczki	5.11	1 800	26 087	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Należności z tytułu dostaw i usług	5.10	376 348	337 668	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Należności z tytułu faktoringu	5.10	59 045	47 256	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Instrumenty pochodne rozpoznane w aktywach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	5.7;5.11	27 807	59 837	Instrumenty zabezpieczające
Instrumenty pochodne rozpoznane w aktywach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	5.7;5.11	112	-	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Instrumenty wbudowane	5.7;5.11	15 979	15 717	Instrumenty zabezpieczające
AKTYWA		673 230	976 319	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	7.3	(441 239)	(380 404)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Kredyty i pożyczki	7.1	(1 632 666)	(1 329 919)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Zobowiązania z tytułu faktoringu	7.3	(20 309)	(28 162)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7.4	(23 540)	(24 888)	Zobowiązanie finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9
Instrumenty pochodne rozpoznane w zobowiązaniach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	7.2;7.3	(44 768)	(43 669)	Instrumenty zabezpieczające
ZOBOWIĄZANIA		(2 162 522)	(1 807 042)	

W Grupie CIECH wybrane należności handlowe podlegają faktoringowi. Jest to faktoring z przejęciem ryzyka wypłacalności, na mocy której faktor przejmuje ryzyko należności do wysokości określonej w polisie ubezpieczenia.

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat	01.01.-31.12.2018	01.01.- 31.12.2017	Kategorie instrumentów finansowych
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek, w tym obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	(62 183)	(39 767)	
	4 472	3 661	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
	(65 963)	(42 578)	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
	(692)	(850)	Zobowiązanie finansowe wyłączone z zakresy MSSF 9
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	6 199	(32 603)	
	6 241	-	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
	-	(32 697)	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
	(42)	94	Zobowiązanie finansowe wyłączone z zakresy MSSF 9
Utworzenie odpisów aktualizujących	(7 795)	(1 509)	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Odwrocenie odpisów aktualizujących	4 005	11 503	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat	01.01.-31.12.2018	01.01.- 31.12.2017	Kategorie instrumentów finansowych
Przychody/koszty z tytułu stosowania pochodnych instrumentów finansowych	21 934	30 983	
	(2 242)	(317)	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS
	24 176	31 300	Instrumenty zabezpieczające
Zysk/(strata) ze zbycia instrumentów finansowych	2 758	(653)	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS
RAZEM	(35 082)	(32 046)	

8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE WYZNACZONE DO RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ

Polityka rachunkowości

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na sprawozdanie z zysków lub strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej. Instrumenty pochodne takie jak opcje, forward, swap, mają zwykle na celu zabezpieczanie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań bądź zabezpieczanie przyszłych przepływów pieniężnych.

W odniesieniu do instrumentów zabezpieczających Grupa może zastosować zasady rachunkowości zabezpieczeń tylko w przypadku spełnienia wszystkich warunków stosowania rachunkowości zabezpieczeń, tj.:

- ✓ powiązanie zabezpieczające obejmuje wyłącznie kwalifikujące się instrumenty zabezpieczające i kwalifikujące się pozycje zabezpieczane;
- ✓ w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię dokonywania zabezpieczenia. Dokumentacja ta zawiera określenie instrumentu zabezpieczającego, pozycji zabezpieczanej, charakteru zabezpieczanego ryzyka oraz sposobu, w jaki jednostka będzie oceniać, czy powiązanie zabezpieczające spełnia wymogi efektywności zabezpieczenia (w tym przeprowadzoną przez jednostkę analizę źródeł nieefektywności zabezpieczenia oraz opis sposobu, w jaki ustala ona wskaźnik zabezpieczenia);
- ✓ powiązanie zabezpieczające spełnia wszystkie następujące wymogi efektywności zabezpieczenia:
  - a) między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym istnieje powiązanie ekonomiczne;
  - b) ryzyko kredytowe nie ma przeważającego wpływu na zmiany wartości wynikające ze wspomnianego powiązania ekonomicznego; oraz
  - c) wskaźnik zabezpieczenia powiązania zabezpieczającego jest taki sam jak wskaźnik wynikający z wielkości pozycji zabezpieczanej, którą jednostka faktycznie zabezpiecza, oraz wielkości instrumentu zabezpieczającego, którą jednostka faktycznie stosuje do zabezpieczenia tejże wielkości pozycji zabezpieczanej. Takie wyznaczenie nie może odzwierciedlać jednak braku równowagi między współczynnikami ważenia pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego, który to brak powodowałby nieefektywność zabezpieczenia (niezależnie od tego, czy została ona ujęta, czy nie) mogącą prowadzić do wyniku księgowego, który byłby niezgodny z celem rachunkowości zabezpieczeń.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych:

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych oznacza zabezpieczenie ekspozycji na zmienność przepływów pieniężnych, którą przypisać można określonemu rodzajowi ryzyka związanemu z całym ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem bądź jego komponentem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu), lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i która mogłaby wpływać na wynik finansowy.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w księgach w następujący sposób:

- ✓ oddzielny składnik kapitału własnego związany z pozycją zabezpieczaną (rezerwę z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych) koryguje się o niższą spośród następujących kwot (w wartościach bezwzględnych):
  - a) skumulowane od momentu ustanowienia zabezpieczenia zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym; oraz
  - b) skumulowaną od momentu ustanowienia zabezpieczenia zmianę wartości godziwej (obecnej wartości) pozycji zabezpieczanej (tj. obecną wartość skumulowanej zmiany zabezpieczanych oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych);
- ✓ część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą określono jako skuteczne zabezpieczenie (tj. część, którą kompensuje się ze zmianą rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych obliczoną zgodnie z pkt a)), ujmuje się w innych całkowitych dochodach;

- ✓ wszelkie pozostałe zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym (lub wszelkie zyski lub straty wymagane do zrównoważenia zmiany rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych obliczonej zgodnie z pkt a)) stanowią nieefektywność zabezpieczenia, którą ujmuje się w wyniku finansowym.

Część efektywna zabezpieczenia przenoszona jest na wynik finansowy jako korekta wynikająca z przeklasyfikowania w tym okresie lub okresach, kiedy zabezpieczane oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wpływają na wynik finansowy.

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych ujmowane jest w następujący sposób:

- ✓ jest to zabezpieczenie inwestycji netto w podmioty zagraniczne posiadające inną walutę funkcjonalną niż spółka matka za pomocą zaciągniętych instrumentów walutowych,
- ✓ rewaluacja walutowa instrumentów walutowych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń trafia do innych całkowitych dochodów i kompensuje się z przeciwną rewaluacją inwestycji netto w podmioty zagraniczne w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W przypadku częściowej lub całościowej sprzedaży udziałów w jednostce zagranicznej, kwota zakumulowana w innych całkowitych dochodach zostaje przeniesiona do sprawozdania z zysków lub strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych wg poprzednio stosowanych standardów rachunkowości: MSR 39

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na sprawozdanie z zysków lub strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób:

- ✓ część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w innych całkowitych dochodach i wykazuje w kapitale własnym, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.
- ✓ jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach (efektywne zabezpieczenie), przenosi się do sprawozdania z zysków lub strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat.
- ✓ w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych innych niż powyższe, kwoty odniesione bezpośrednio do innych całkowitych dochodów (efektywne zabezpieczenie) ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat.

Podsumowanie dla poszczególnych grup powiązań istniejących w 2018 roku, które były wyznaczone do zastosowania rachunkowości zabezpieczeń zaprezentowano poniżej:

Rodzaj instrumentu	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna/ Wolumen	Termin zapadalności	31.12.2018		31.12.2017	
				Aktywo	Zobowiązanie	Aktywo	Zobowiązanie
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Ryzyko walutowe i stopy procentowej							
Transakcja CIRS	Płatności odsetkowe i kapitałowe kredytu terminowego zaciągniętego przez CIECH S.A. o nominale początkowym 1 045 tys. PLN	889 008 tys. PLN	2020	27 376	(42 947)	53 530	(41 712)
Ryzyko walutowe							
Forwardy walutowe EUR/PLN	Przyszłe przepływy pieniężne z tytułu realizacji przychodów ze sprzedaży denominowanych lub indeksowanych do kursu EUR	78 784 tys. EUR	2019	543	(218)	4 668	-

Rodzaj instrumentu	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna/ Wolumen	Termin zapadalności	31.12.2018		31.12.2017	
				Aktywo	Zobowiązanie	Aktywo	Zobowiązanie
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Forwardy walutowe USD/RON	Przyszłe przepływy pieniężne z tytułu realizacji przychodów ze sprzedaży denominowanych lub indeksowanych do kursu USD	31 800 tys. USD	2019	-	(848)	1 429	-
Ryzyko stopu procentowej							
Swap stopy procentowej EURIBOR 6M na stałą stopę	Płatności odsetkowe kredytu terminowego zaciągniętego przez CIECH S.A. o nominale 30 000 tys. EUR	25 521 tys. EUR	2020	-	(756)	210	(1 956)
Ryzyko zmian cen surowców							
Kontrakty futures na zakup certyfikatów CO ₂	Koszt nabycia jednostek CO ₂ w 2017 i 2018 roku	812 000 EUA	2019	22 756	-	11 458	-
Nabyte opcje call wbudowane w kontrakt dostawy gazu	Koszt nabywanego gazu w latach 2016-2020	687,5 GWH	2020	15 979	-	15 717	-
Instrumenty finansowe - zabezpieczenie inwestycji netto							
Ryzyko walutowe							
Zobowiązanie z tytułu obligacji	Pozycję zabezpieczaną stanowi część udziałów w aktywach netto jednostki podporządkowanej	69 697 tys. EUR	W momencie sprzedaży akcji	-	-	-	-
Zobowiązanie z tytułu kredytu terminowego	Pozycję zabezpieczaną stanowi część udziałów w aktywach netto jednostki podporządkowanej	30 000 tys. EUR	W momencie sprzedaży akcji	-	(129 000)	-	(290 599)

Kwoty ujęte w rezerwie z tytułu stosowania zabezpieczenia przepływów pieniężnych przedstawiono poniżej:

	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Stan na początek okresu	10 021	(45 306)
Korekta MSSF 9	2 408	-
Skorygowany bilans otwarcia	12 429	(45 306)
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	(7 971)	80 207
Podatek dochodowy od części efektywnej	2 334	(16 004)
Przeniesienie do wyniku finansowego	(2 386)	(12 268)
Podatek dochodowy	841	2 105
Niefektywność zabezpieczenia	(2 132)	1 287
Stan na koniec okresu	3 115	10 021

Celem Grupy przy podejmowaniu decyzji o wdrożeniu zasad rachunkowości zabezpieczeń było ograniczenie wpływu zmiany stopy procentowej, wpływu różnic kursowych z tytułu zaciągniętych zobowiązań (m.in. kredyty) oraz wpływu zmiany cen surowców (gaz, certyfikaty CO₂) na sprawozdanie z zysków lub strat poprzez odzwierciedlenie ich zabezpieczającego charakteru w sprawozdaniach finansowych.

Wynik z rozliczenia części efektywnej instrumentów zabezpieczających jest odnoszony z pozycji kapitałów własnych do sprawozdania z zysków lub strat w momencie realizacji pozycji zabezpieczanej i jej wpływu na sprawozdanie z zysków lub strat.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym nie wystąpił przypadek stwierdzenia braku możliwości realizacji przyszłej transakcji, w odniesieniu do której zastosowano rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Pozostałe powiązania (nie wymienione w powyższej tabeli) zostały rozwiązane i rozliczone w poprzednim okresie sprawozdawczym w związku z pojawieniem się pozycji zabezpieczanej.

Przychody ze sprzedaży wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń są określane jako wysoce prawdopodobne. Ich wystąpienie jest założone w długoterminowej projekcji finansowej Grupy. Dodatkowo w znacznej części są to transakcje z wieloletnimi klientami Spółek Grupy, co uwiarygodnia prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz rachunkowości zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkach zagranicznych w części efektywnej został zaprezentowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów Grupy CIECH.

8.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Zasady zarządzania ryzykiem

Grupa CIECH aktywnie zarządza ryzykiem operacyjnym i finansowym, dążąc do redukcji zmienności przepływów pieniężnych oraz maksymalizowania wartości rynkowej spółek.

Polityka Grupy CIECH zakłada stosowanie naturalnego hedgingu przepływów importowych i eksportowych, oraz zabezpieczenie do 75% ekspozycji netto przed ryzykiem zmiany kursów walut przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych oraz do 100% ekspozycji na ryzyko stopy procentowej.

W 2018, 2017 oraz 2016 roku były stosowane: terminowe transakcje zabezpieczające ryzyko walutowe (transakcje forward, CIRS), ryzyko stopy procentowej (transakcje IRS i CIRS), terminowe transakcje zabezpieczające ryzyko cen certyfikatów do emisji CO₂ (forward, futures), terminowe transakcje zabezpieczające ryzyko cen gazu (forward, opcje wbudowane) oraz terminowe transakcje zabezpieczające ryzyko cen sprzedaży energii elektrycznej (forward).

Zarządzanie środkami pieniężnymi

Grupa CIECH korzysta z usług banków o wysokiej wiarygodności, posiadających duże doświadczenie w obszarze zarządzania gotówką. Alokacja środków finansowych w spółkach Grupy realizowana jest m.in. poprzez wykorzystanie pożyczek wewnątrzgrupowych, wypłatę dywidend ze spółek zależnych, uczestnictwo w systemie zarządzania środkami pieniężnymi (cashpooling) oraz podniesienia kapitału spółek zależnych.

Informacje ilościowe i jakościowe na temat ryzyka finansowego

Grupa CIECH zarządza ryzykiem finansowym między innymi w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania strategię zabezpieczania ryzyk rynkowych. Polityka zarządzania ryzykiem finansowym ma na celu wskazanie obszarów, co do których wymagane jest przeprowadzenie analizy ryzyka, przedstawienie środków umożliwiających wskazanie i pomiar ryzyka, określenie działań podjętych w związku ze wskazanymi obszarami ryzyka oraz przedstawienie rozwiązań organizacyjnych w odniesieniu do procesu zarządzania ryzykiem.

Grupa dąży do realizacji głównych celów, jednocześnie starając się unikać nadmiernej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Wspomniany wyżej cel Grupa stara się osiągnąć poprzez wskazywanie, monitorowanie i zabezpieczanie ryzyka wahań przepływów pieniężnych oraz monitorowanie wielkości i kosztów zadłużenia. Dokonując oceny ryzyka, Grupa bierze pod uwagę efekt portfelowy ryzyka, będący wynikiem różnorodnego charakteru prowadzonej działalności. Skutki ryzyka znajdują odzwierciedlenie w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.

Zarządzanie ryzykiem finansowym obejmuje proces wskazania, pomiaru i określenia sposobu reakcji na to ryzyko, w tym procesy związane z wahaniami kursów walut i wahaniami stóp procentowych. Grupa monitoruje obszary ryzyka, które są najbardziej istotne z punktu widzenia prowadzonej działalności.

Ryzyko stopy procentowej

Grupa finansuje swoją działalność głównie kredytami terminowymi. Wysokość kosztów długu oprocentowanego posiadanego przez Grupę uzależniona jest od stopy referencyjnej. Dotyczy to kredytów terminowych, udostępnionych na podstawie umowy kredytów z dnia 9 stycznia 2018 roku w kwocie 1 212 mln zł oraz 30 mln EUR, kredytu rewolwingowego który jest udostępniany na podstawie umowy kredytów z 9 stycznia 2015 roku w wysokości do 250 mln zł (zadłużenie na koniec 2018 roku wynosiło 250 mln zł), kredytów w rachunku bieżącym (zadłużenie na koniec 2018 roku wynosiło 32 873 tys. zł) oraz części kontraktów leasingowych i faktoringowych.

Grupa jest zatem narażona na ryzyko zmian kosztów finansowych, wynikających ze zmiany oprocentowania istniejącego zadłużenia. Może to w efekcie prowadzić do wzrostu kosztów finansowych, a co za tym idzie pogorszenia wyników finansowych Grupy CIECH. Ryzyko to jest częściowo zredukowane przez posiadane przez Grupę CIECH aktywa (depozyty bankowe) oprocentowane według zmiennej stopy procentowej oraz przez zawierane transakcje zabezpieczające.

W 2018 roku Grupa CIECH korzystała z następujących transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej:

- transakcja typu interest rate swap w celu zabezpieczenia poziomu zmiennej stopy procentowej mającej zastosowanie dla naliczania odsetek od kredytu terminowego udostępnionego w listopadzie 2015 roku i aneksowanego 9 stycznia 2018 roku. Transakcja zabezpiecza zadłużenie o wartości 30 mln EUR, amortyzowane zgodnie z harmonogramem transakcji IRS;
- transakcje typu currency and interest rate swap w celu zabezpieczenia poziomu zmiennej stopy procentowej mającej zastosowanie dla naliczania odsetek od kredytu terminowego udostępnionego w listopadzie 2015 roku i aneksowanego 9 stycznia 2018 roku. Transakcja zabezpiecza zadłużenie o początkowej wartości nominalnej 1 045 mln, amortyzowane zgodnie z harmonogramem transakcji CIRS.

Poniższa tabela przedstawia pozycje narażone na ryzyko stopy procentowej (bez instrumentów pochodnych):

Całkowita wartość bilansowa	31.12.2018	31.12.2017
Instrumenty na zmienną stopę procentową	(1 464 067)	(865 052)
Aktywa finansowe	192 139	489 754
Zobowiązania finansowe*	1 656 206	1 354 806

*w 30 mln EUR zabezpieczone IRS, 1 045 mln PLN zabezpieczone CIRS – transakcja IRS wydzielona w ramach dekompozycji CIRS

Poniższe zestawienie prezentuje skutki zmiany stopy procentowej o 100 punktów bazowych w stosunku do wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej pozycji instrumentów na zmienną stopę procentową.

	Sprawozdanie z zysków lub strat		Kapitał własny*	
	Wzrost o 100 bp	Spadek o 100 bp	Wzrost o 100 bp	Spadek o 100 bp
31.12.2018				
Instrumenty na zmienną stopę procentową	(14 641)	14 641	-	-
Transakcje zamiany stopy procentowej*	-	-	11 704	(12 093)
Wrażliwość przepływów pieniężnych (netto)	(14 641)	14 641	11 704	(12 093)
31.12.2017				
Instrumenty na zmienną stopę procentową	(8 651)	8 651	-	-
Transakcje zamiany stopy procentowej*	-	-	29 349	(30 594)
Wrażliwość przepływów pieniężnych (netto)	(8 651)	8 651	29 349	(30 594)

* Nie uwzględnia się wpływu wyniku finansowego na kapitał.

Ryzyko zmian kursów walutowych

Ryzyko walutowe jest nieuchronnym elementem prowadzenia działalności handlowej denominowanej w walutach obcych. Grupa CIECH ze względu na charakter przeprowadzanych operacji importowo-eksportowych posiada ekspozycję walutową związaną ze znaczną przewagą działalności eksportowej nad importową, na wartość ekspozycji wpływają też projekty inwestycyjne realizowane w walutach oraz struktura finansowania zewnętrznego. Źródłami ryzyka walutowego, na jakie narażone są Spółki Grupy CIECH w 2018 roku były: sprzedaż produktów, transakcje zakupu (surowce, wydatki związane z projektami inwestycyjnymi) zaciągnięte kredyty oraz środki pieniężne w walutach obcych. Niekorzystne zmiany kursów walutowych mogą prowadzić do pogorszenia się wyników finansowych Grupy CIECH.

Analiza ryzyka kursowego koncentruje się na poziomie operacyjnych przepływów pieniężnych dla Grupy CIECH bez Grupy SDC oraz Proplan, które to zostały wyłączone z analizy, gdyż ich walutą funkcjonalną jest EUR, w której dokonywane są wszystkie raportowane przepływy operacyjne tych spółek.

W 2018 roku Grupa CIECH używała kontraktów zabezpieczających typu forward w celu częściowego zabezpieczenia ryzyka walutowego. Grupa CIECH dąży do naturalnego zabezpieczenia ekspozycji walutowej, włączając w to dopasowanie przepływów w danej walucie wynikających ze sprzedaży i zakupów oraz strategiczne denominowanie zadłużenia w EUR, w celu dopasowania go do przewidywanej ekspozycji na ryzyko walutowe w działalności operacyjnej.

Poniższe zestawienie zawiera szacunek bilansowej ekspozycji walutowej Grupy CIECH w EUR (z wyłączeniem danych Grupy SDC oraz spółki Proplan Plant Protection Company, S.L.) oraz w USD na dzień 31 grudnia 2018 oraz 2017 roku z tytułu instrumentów finansowych.

Ekspozycja na ryzyko walutowe w EUR ('000)	31.12.2018	31.12.2017	Wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat	Wpływ na sprawozdanie z innych całkowitych dochodów*
Aktywa				
Udzielone pożyczki wrażliwe na zmianę kursu	83 400	61 191	x	
Należności z tytułu dostaw i usług i inne	25 323	23 181	x	
Środki pieniężne, w tym lokaty bankowe	12 676	21 003	x	
Pasywa				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne	(20 751)	(18 780)	x	
Zobowiązania z tytułu kredytu terminowego	(30 000)	(69 673)		x
Pozostałe zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	(7 646)	-	x	
Instrumenty Zabezpieczające: Forward	(78 784)	(23 600)		x
Forward (nie desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń)	(25 000)	-	x	
Instrumenty zabezpieczające: CIRS (transakcje forward wydzielone w ramach dekompozycji CIRS)	(209 764)	(246 665)		x
Pozycja całkowita	(250 546)	(253 343)		

*Wycena instrumentów finansowych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń odnieszona jest do innych całkowitych dochodów, nieefektywność rozpoznawana jest w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Ekspozycja na ryzyko walutowe w USD ('000)	31.12.2018	31.12.2017	Wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat	Wpływ na sprawozdanie z innych całkowitych dochodów*
Aktywa				
Należności z tytułu dostaw i usług i inne	18 651	15 464	x	
Środki pieniężne, w tym lokaty bankowe	1 130	10 080	x	
Pasywa				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne	(6 059)	(3 862)	x	
Instrumenty Zabezpieczające: Forward	(31 800)	(5 600)		x
Pozycja całkowita	(18 078)	16 082		

*Wycena instrumentów finansowych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń odnieszona jest do innych całkowitych dochodów, nieefektywność rozpoznawana jest w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Tabela zawiera analizę wrażliwości poszczególnych pozycji bilansu na zmiany kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe EUR	('000 EUR)*	Wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat	Wpływ na sprawozdanie z innych całkowitych dochodów
31.12.2018			
Walutowe pozycje bilansowe	380	680	(300)
Instrumenty Zabezpieczające: Forward oraz CIRS	(2 885)	-	(2 885)
31.12.2017			
Walutowe pozycje bilansowe	169	866	(697)
Instrumenty Zabezpieczające: Forward oraz CIRS	(2 703)	-	(2 703)

* Wzrost kursu EUR/PLN o 1 grosz.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe USD	('000 USD)*	Wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat	Wpływ na sprawozdanie z innych całkowitych dochodów
31.12.2018			
Walutowe pozycje bilansowe	137	137	-
Instrumenty Zabezpieczające: Forward	(318)	-	(318)

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe USD	('000 USD)*	Wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat	Wpływ na sprawozdanie z innych całkowitych dochodów
31.12.2017			
Walutowe pozycje bilansowe	217	217	-
Instrumenty Zabezpieczające: Forward	(56)	-	(56)

* Wzrost USD/PLN o 1 grosz.

Ryzyko zmian cen surowców

W ramach działalności, Grupa CIECH narażona jest na ryzyko zmiany cen surowców energetycznych (m.in. węgiel, gaz ziemny, ceny certyfikatów emisji CO₂) oraz ryzyko zmian cen sprzedaży energii elektrycznej.

Grupa CIECH redukuje ryzyko rynkowe cen surowców poprzez zawieranie umów z dostawcami z odpowiednią formułą cenową lub poprzez zastosowanie transakcji terminowych

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza niebezpieczeństwo, iż kontrahent nie wypełni zobowiązań umownych narażając kredytodawcę na straty finansowe.

Z punktu widzenia Grupy CIECH ryzyko kredytowe związane jest z:

- należnościami handlowymi od kontrahentów,
- środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi.

Grupa CIECH jest narażona na ryzyko kredytowe związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje sprzedaży produktów i towarów. Ryzyko to ograniczane jest poprzez stosowanie wewnętrznych procedur ustalania wielkości limitów kredytowych dla odbiorców oraz zarządzania należnościami handlowymi (grupa stosuje zabezpieczenia w postaci akredytyw, gwarancji bankowych, hipotek, ubezpieczenia należności oraz factoringu bez regresu). Istotne znaczenie w działalności kredytowej odbiorców ma ocena ich wiarygodności oraz uzyskanie odpowiednich zabezpieczeń od odbiorcy, pozwalających na zredukowanie strat w przypadku niespłacenia przez niego zadłużenia. Ocena ryzyka kredytowego odbiorcy następuje przed zawarciem umowy oraz cyklicznie przy kolejnych dostawach towarów zgodnie z obowiązującymi procedurami. Na wybranych rynkach, na których zwyczajowo stosowane są bardziej ryzykowne terminy płatności spółki Grupy korzystają z usług wyspecjalizowanych firm ubezpieczających należności.

Ryzyko kredytowe związane z posiadanymi na rachunkach środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi jest niskie, ponieważ Grupa CIECH zawiera transakcje z bankami o wysokim ratingu i ustabilizowanej pozycji rynkowej.

Zdaniem Spółek Grupy CIECH aktywa nieprzeterminowane i nieobjęte odpisem mają wysoką jakość kredytową.

Na koniec okresu sprawozdawczego w Grupie występowała pożyczka zewnętrzna udzielona przez CIECH Trading S.A. do spółki Infrastruktura Kapuściska S.A. w upadłości likwidacyjnej w wysokości 1 800 tys. zł. Wartość bilansowa pożyczki odpowiada wartości posiadanego przez spółkę zabezpieczenia, głównie w postaci hipotek.

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję narażoną na ryzyko kredytowe dla aktywów finansowych na koniec okresu sprawozdawczego.

	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	192 139	489 754
Pożyczki i należności	437 193	411 011
Aktywa finansowe z wyceny instrumentów pochodnych	27 919	59 837
Instrumenty wbudowane	15 979	15 717
RAZEM	673 230	976 319

Grupa CIECH nie posiada istotnych pozycji, które na dzień sprawozdawczy były nieściągalne, a nie objęte odpisem aktualizującym. Poniżej klasyfikacja należności z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania.

	Należności z tytułu dostaw i usług oraz należności z faktoringu		Pożyczki udzielone	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Segment sodowy	254 909	222 954	-	-
Segment organiczny	145 422	132 210	-	-
Segment krzemiany i szkło	39 128	27 271	-	-
Segment transportowy	21 703	15 930	-	-
Pozostała działalność	16 119	18 871	1 800	26 087
Korekty konsolidacyjne	(41 888)	(32 312)	-	-
RAZEM	435 393	384 924	1 800	26 087

Poniżej zaprezentowano uzgodnienie odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług zgodnie z MSSF 9.

01.01.-31.12.2018	ECL w całym okresie życia - bez utraty wartości	ECL w całym okresie życia - z utratą wartości	Razem
Na dzień 31.12.2017 - wg MSR 39	-	28 919	28 919
Korekta z tytułu początkowego zastosowania MSSF 9	5 098	-	5 098
Saldo otwarcia odpisów aktualizujących na 1.01.2018 (obliczone zgodnie z MSSF 9)	5 098	28 919	34 017
Utworzenie odpisu	182	6 355	6 537
Odwrocenie niewykorzystanych odpisów	(142)	(2 842)	(2 984)
Wykorzystanie	-	(731)	(731)
Zmiana składu grupy	-	1 054	1 054
Różnice kursowe	-	464	464
Bilans zamknięcia wg MSSF 9	5 138	33 219	38 357

Kalkulacja odpisów aktualizujących w odniesieniu do należności handlowych

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zgodnie z MSSF9. Współczynniki niewypełnienia zobowiązania i kalkulację odpisów aktualizujących na dzień 1 stycznia 2018 roku oraz 31 grudnia 2018 roku przedstawiają tabele poniżej.

	Razem	Nieprzeterminowane	Bieżące 0-30 dni	30-90 dni	90-180 dni	>180 dni
Należności handlowe brutto na 01.01.2018	366 587	290 684	33 895	5 641	4 560	31 807
Wskaźnik niewypełnienia zobowiązania		0,21%	0,19%	0,83%	17,65%	11,22%
Oczekiwane straty kredytowe wg MSSF 9	5 098	614	64	47	805	3 568
Razem oczekiwane straty	34 017	1 041	156	72	941	31 807
z analizy grupowej	5 098	614	64	47	805	3 568
z analizy indywidualnej	28 919	427	92	25	136	28 239

	Razem	Nieprzeterminowane	Bieżące 0-30 dni	30-90 dni	90-180 dni	>180 dni
Należności handlowe brutto na 31.12.2018	414 705	340 650	31 963	6 389	1 675	34 028
Wskaźnik niewypełnienia zobowiązania		0,20%	0,31%	33,00%	51,70%	6,37%
Oczekiwane straty kredytowe wg MSSF 9	5 932	691	98	2 108	866	2 169
Razem oczekiwane straty	38 357	1 045	98	2 116	1 070	34 028
z analizy grupowej	5 932	691	98	2 108	866	2 169
z analizy indywidualnej	32 425	354	-	8	204	31 859

Ryzyko związane z płynnością

Grupa CIECH jest narażona na ryzyko związane z utrzymaniem płynności ze względu na relatywnie wysoki udział finansowania zewnętrznego (wynikającego z kredytu terminowego, kredytu obrotowego oraz umów leasingowych) w stosunku do osiągniętych wyników operacyjnych, ograniczone możliwości pozyskania nowego finansowania ze względu na istniejący wysoki poziom zadłużenia oraz ryzyko nie utrzymania istniejącego finansowania długoterminowego w wyniku naruszenia zobowiązań określonych w warunkach umowy kredytowej.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z płynnością, stosowane są następujące środki:

- bieżące monitorowanie płynności spółek Grupy CIECH,
- monitorowanie i optymalizacja poziomu kapitału obrotowego,
- dostosowanie poziomu i harmonogramu nakładów inwestycyjnych,
- pożyczki wewnątrzgrupowe oraz poręczenia zobowiązań spółek Grupy,
- monitorowanie wykonania zobowiązań wynikających z warunków umów dotyczących zadłużenia.

Finansowanie dłużne Grupy zapewniane jest głównie poprzez kredyt terminowy. Ponadto Grupie udostępniony został m.in. kredyt rewolwingowy w wysokości 250 mln zł, stanowiący dodatkowe źródło płynności bieżącej i finansowania kapitału obrotowego (kwota wykorzystanego kredytu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 250 mln zł) oraz kredyty w rachunku bieżącym, z limitem do 100 000 tys. zł oraz 10 000 tys. EUR.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie zobowiązań finansowych w podziale na terminy zapadalności w wartościach nominalnych.

31.12.2018	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Poniżej 6 miesięcy	do 12 miesięcy	1-2 lata	3-5 lat	Powyżej 5 lat
Pozostałe zobowiązania finansowe:	(2 094 214)	(2 229 547)	(766 255)	(22 006)	(41 797)	(1 399 489)	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(441 239)	(441 239)	(441 239)	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki	(1 632 666)	(1 767 999)	(304 707)	(22 006)	(41 797)	(1 399 489)	-
Faktoring	(20 309)	(20 309)	(20 309)	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	(23 540)	(25 073)	(3 134)	(3 284)	(8 632)	(9 399)	(624)
Instrumenty pochodne rozpoznane w zobowiązaniach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	(44 768)	(45 934)	(930)	(5 570)	(8 102)	(31 332)	-
RAZEM	(2 162 522)	(2 300 554)	(770 319)	(30 860)	(58 531)	(1 440 220)	(624)

31.12.2017	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Poniżej 6 miesięcy	do 12 miesięcy	1-2 lata	3-5 lat	Powyżej 5 lat
Pozostałe zobowiązania finansowe	(1 738 485)	(1 821 902)	(424 279)	(215 123)	(226 365)	(956 135)	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(380 404)	(380 404)	(380 404)	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki	(1 329 919)	(1 413 336)	(15 713)	(215 123)	(226 365)	(956 135)	-
Faktoring	(28 162)	(28 162)	(28 162)	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	(24 888)	(26 769)	(2 323)	(2 938)	(7 894)	(7 744)	(5 870)
Instrumenty pochodne rozpoznane w zobowiązaniach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	(43 669)	(45 900)	(393)	(1 205)	(5 328)	(38 974)	-
RAZEM	(1 807 042)	(1 894 571)	(426 995)	(219 266)	(239 587)	(1 002 853)	(5 870)

Szczegółowe informacje dotyczące przychodów oraz kosztów związanych z instrumentami finansowymi ujętych w sprawozdaniu z zysków lub strat przedstawione zostały w nocie 8.1.

8.4. USTALENIE WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą instrumentów finansowych.

	31.12.2018		31.12.2017	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	192 139	192 139	489 754	489 754
Udzielone pożyczki	1 800	1 800	26 087	26 087
Należności z tytułu dostaw i usług	376 348	376 348	337 668	337 668
Aktywa finansowe z wyceny instrumentów pochodnych	27 919	27 919	59 837	59 837
Aktywa z tytułu wyceny instrumentów wbudowanych	15 979	15 979	15 717	15 717
Należności z tytułu faktoringu	59 045	59 045	47 256	47 256
AKTYWA	673 230	673 230	976 319	976 319
Kredyty i pożyczki	(1 632 666)	(1 639 869)	(1 329 919)	(1 335 630)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(441 239)	(441 239)	(380 404)	(380 404)
Zobowiązania z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	(44 768)	(44 768)	(43 669)	(43 669)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	(23 540)	(23 540)	(24 888)	(24 888)
Zobowiązania z tytułu faktoringu	(20 309)	(20 309)	(28 162)	(28 162)
ZOBOWIĄZANIA	(2 162 522)	(2 169 725)	(1 807 042)	(1 812 753)

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych odpowiada kwotom, za które można by wymienić te instrumenty w ramach transakcji rynkowej pomiędzy dobrze poinformowanymi stronami. Do oszacowania wartości godziwej przyjęto poniższe założenia:

- wartości środków pieniężnych, należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług nie są wyceniane do wartości godziwej – przyjmuje się wartość bilansową jako najbardziej zbliżoną do wartości godziwej ze względu na krótkie terminy zapadalności tych instrumentów,
- wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych ujmowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według zamortyzowanego kosztu, dla których nie istnieje aktywny rynek, ustalono jako wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych rynkową stopą procentową.

Wycena do wartości godziwej pogrupowana jest według trzystopniowej hierarchii:

- **Poziom 1** – wartość godziwa oparta jest o notowania rynkowe, ceny giełdowe (niekorygowane), oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach.
- **Poziom 2** - Grupa CIECH wycenia instrumenty pochodne do wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny instrumentów finansowych, przy wykorzystaniu ogólnie dostępnych stóp procentowych, kursów walutowych.
- **Poziom 3** – wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny, nie opierających się jednak o obserwowalne dane rynkowe.

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej

	31.12.2018			31.12.2017		
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA	22 756	44 010	37 766	11 458	75 554	44 268
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	37 766	-	-	44 268
Instrumenty zabezpieczające	-	27 919	-	-	59 837	-
Instrumenty pochodne o dodatniej wycenie	-	112	-	-	-	-
Kontrakty Futures	22 756	-	-	11 458	-	-
Instrumenty wbudowane	-	15 979	-	-	15 717	-
ZOBOWIĄZANIA	-	(44 768)	-	-	43 669	-
Instrumenty zabezpieczające	-	(44 768)	-	-	43 669	-
RAZEM	22 756	(759)	37 766	11 458	119 223	44 268

Na 31 grudnia 2018 roku Grupa CIECH posiadała następujące typy instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej:

- zawarte przez CIECH Soda Polska S.A. kontrakty futures na zakup certyfikatów CO₂, zabezpieczające koszt nabycia jednostek CO₂ w 2018 i 2019 roku - według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1,
- zawarte przez jednostkę dominującą CIECH S.A.: kontrakty zabezpieczające stopę procentową (interest rate swap), kontrakt CIRS (currency and interest rate swap) EUR/PLN - według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2,
- zawarte przez CIECH Vitrosilicon S.A. forward walutowy EUR/PLN - według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2,
- wydzielone instrumenty opcyjne (nabyte opcje typu call) wbudowane w kontrakt dostawy gazu zawarty przez CIECH Energy Deutschland GmbH 1 sierpnia 2016 roku, zabezpieczające koszt nabywanego gazu w latach 2016-2020 - według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2,
- zawarte przez CIECH S.A. forwardy walutowy EUR/PLN i USD/RON - według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

W ciągu 2018 roku nie nastąpiły transfery instrumentów wycenianych w wartości godziwej w hierarchii wartości godziwej. Nie nastąpiły również zmiany w klasyfikacji instrumentów finansowych, ani zmiany warunków prowadzenia działalności gospodarczej, które mogłyby mieć wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych.

Wartość godziwa zawartych instrumentów wyznaczana jest następująco:

- wartość godziwa kontraktu zabezpieczającego stopę procentową ustalana jest jako różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych (przepływów pieniężnych opartych o zmienną stopę tzw. floating leg oraz o stałą stopę procentową tzw. fixed leg). Danymi wejściowymi są dane rynkowe dotyczące stóp procentowych z serwisu Reuters.
- wartość godziwa kontraktu CIRS ustalana jest jako różnica zdyskontowanych odsetkowych oraz kapitałowych przepływów pieniężnych. Danymi wejściowymi są dane rynkowe dotyczące stóp procentowych oraz notowania cross currency basis-swaps wg serwisu Reuters.
- wartość godziwa forwardu walutowego ustalana jest jako różnica pomiędzy kursem transakcyjnym, a kursem forward na dzień wyceny, przemnożona przez wartość nominalną kontraktu w walucie obcej. Danymi wejściowymi do wyceny są dane rynkowe dotyczące stóp procentowych oraz kursów walutowych spot z serwisu Reuters, na podstawie których wyliczony jest kurs forward.
- kontrakty futures CO₂ rozliczane są dziennie do cen rozliczeniowych kontraktów wg notowań giełd ICE oraz EEX.
- nabyte opcje typu call, wbudowane w kontrakt dostawy gazu, wyceniane są przy wykorzystaniu modelu wyceny opcji Blacka-Scholes'a przy uwzględnieniu terminowych cen gazu określonych na podstawie notowań kontraktów na giełdach ICE oraz EEX oraz implikowanych zmienności cen gazu określonych na podstawie notowań giełdowych opcji na gaz.

	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Długoterminowe aktywa finansowe	Krótkoterminowe aktywa finansowe	Pozostałe zobowiązania długoterminowe	Zobowiązania handlowe i pozostałe	RAZEM
31.12.2018						
IRS EUR	-	-	-	(282)	(474)	(756)
CIRS	-	11 859	15 517	(37 899)	(5 047)	(15 570)
Forward EUR/PLN	-	-	543	-	(218)	325
Forward USD /RON	-	-	-	-	(848)	(848)
Instrumenty wbudowane	-	4 007	11 972	-	-	15 979
Kontrakty futures	22 756	-	-	-	-	22 756
RAZEM	22 756	15 866	28 032	(38 181)	(6 587)	21 886
31.12.2017						
IRS EUR	-	210	-	(620)	(1 336)	(1 746)
CIRS	-	34 876	18 654	(40 908)	(805)	11 817
Forward EUR/PLN	-	-	4 668	-	-	4 668
Forward USD /RON	-	-	1 429	-	-	1 429
Instrumenty wbudowane	-	8 576	7 141	-	-	15 717
Kontrakty futures	11 458	-	-	-	-	11 458
RAZEM	11 458	43 662	31 892	(41 528)	(2 141)	43 343

Pozycją wycenianą do wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym są też nieruchomości inwestycyjne. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 3. Portfel nieruchomości inwestycyjnych wyceniany jest przez zewnętrznego, niezależnego rzeczoznawcę majątkowego lub na podstawie zawartej przedwstępnej umowy sprzedaży. W wycenie wartości godziwej gruntów położonych w Bydgoszczy użytkownych na podstawie prawa wieczystego użytkowania, zastosowano podejście porównawcze. Podejście porównawcze oznacza pomiar wartości poprzez analizę niedawnych transakcji sprzedaży lub ofert, porównywalnych aktywów. Transakcje te lub oferty są odpowiednio korygowane tak, aby uwzględnić różnice w aktywach wycenianych i aktywach porównywalnych w dniu ich sprzedaży, np. data sprzedaży, lokalizacja, powierzchnia, stan techniczny i inne. Zgodnie z metodą korygowania ceny średniej, szacowanie wartości nieruchomości będącej przedmiotem wyceny polega na korekcie średniej ceny nieruchomości podobnych, tworzących bazę do porównania przez współczynniki korygujące odpowiadające poszczególnym cechom tych nieruchomości. Podstawą obliczeń jest baza nieruchomości porównawczych, opisana za pomocą atrybutów kształtujących poziom cen nieruchomości oraz cen transakcyjnych tych nieruchomości.

Wycena budynków znajdujących się w Bydgoszczy oraz grupy środków trwałych określonych jako infrastruktura techniczna (obejmująca aktywa, które są niezbędne do funkcjonowania nieruchomości, jednak nie stanowią przedmiotu obrotu na wtórnym rynku) jest syntetycznie zawarta w wartości gruntów wycenianych podejściem porównawczym. Budynki i budowle zlokalizowane na działkach położonych w Bydgoszczy nie wpływają na wartość rynkową tych gruntów, stąd dla celów księgowych wartość tej grupy aktywów została określona w oparciu o ich wartość księgową. W ostatecznym bilansie wartość gruntów pomniejszono o wartość budynków i budowli.

Przy wycenie według wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych nie uwzględnia się kosztów transakcji, które jednostka mogłaby dodatkowo ponieść, przyszłych nakładów inwestycyjnych w związku z ulepszeniem lub udoskonaleniem nieruchomości, a także przyszłych korzyści z tytułu poniesienia tychże nakładów.

Weryfikację ujętej wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych przeprowadza się i ujmuje nie rzadziej niż raz w roku na dzień bilansowy kończący rok obrotowy.

Instrumenty finansowe niewyceniane do wartości godziwej

Grupa CIECH posiada zaciągnięte kredyty terminowe oraz obrotowe, których wartość księgową na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 1 632 666 tys. zł, a wartość godziwa 1 639 869 tys. zł (poziom 2 hierarchii wartości godziwej). Grupa uznała, że wartość godziwa zaciągniętych kredytów nie różni się w sposób istotny od ich wartości nominalnej ze względu na fakt, iż są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej. Dla pozostałych instrumentów finansowych posiadanych przez Grupę CIECH (klasyfikowanych głównie jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty, pożyczki i należności, inne niż kredyty i obligacje) zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9) wartość godziwa jest zbliżona do wartości księgowej.

9.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Poniższe zestawienia prezentują przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych:

	31.12.2018	31.12.2017
Zmiana stanu zapasów zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	74 001	65 253
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	(1 703)	2 812
Zmiana składu Grupy	(23 070)	-
Zmiana stanu zapasów w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	49 228	68 065

	31.12.2018	31.12.2017
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	50 717	(23 551)
Reklasyfikacja rezerw z / na zobowiązania	11 317	(823)
Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku dochodowego	(43 700)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	(2 924)	6 366
Pozostałe	3 422	1
Zmiana stanu rezerw w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	18 832	(18 007)

	31.12.2018	31.12.2017
Zmiana stanu należności zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	71 136	(10 048)
Zmiana stanu należności inwestycyjnych	(298)	13 517
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego	(2 872)	298
Zmiana stanu należności z tytułu kawern	17 074	19 619
Zmiana składu Grupy	(7 633)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	(7 784)	15 257
Pozostałe	4 433	7 346
Zmiana stanu należności w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	74 056	45 989

	31.12.2018	31.12.2017
Zmiana stanu zobowiązań zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	318 437	(250 682)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	36 137	14 594
Zmiana stanu zobowiązań finansowych	(298 043)	266 408
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	(5 082)	(4 091)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	(16 912)	29 394
Zmiana składu Grupy	(3 797)	-
Pozostałe	(23 353)	10 536
Zmiana stanu zobowiązań w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	7 387	66 159

9.2. INFORMACJA O ZMIANACH ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH ORAZ INNE ZAGADNIENIA

Polityka rachunkowości

Aktywa warunkowe zazwyczaj powstają w wyniku nieplanowanych lub innych nieoczekiwanych zdarzeń, które rodzą możliwość wystąpienia wpływu do Grupy środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Przykładem może być roszczenie, którego Grupa dochodzi na drodze postępowania sądowego, a którego wyniki są niepewne. Aktywów warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ mogłoby to prowadzić do ujęcia przychodu, który nigdy nie zostanie osiągnięty.

Za zobowiązania warunkowe Grupa uznaje potencjalny przyszły obowiązek do wykonania świadczeń wynikający z przeszłych zdarzeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy. Mogą to być też zobowiązania, które powstały na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie są ujęte w sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty obowiązku nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania te nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Istotne zobowiązania sporne Grupy CIECH

W Grupie CIECH nie wystąpiły istotne sporne zobowiązania CIECH S.A. i spółek zależnych od CIECH S.A. na 31 grudnia 2018 roku, dochodzone we wszelkiego rodzaju postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, poza sprawami opisanymi poniżej w części „Kontrole w zakresie rozliczeń podatkowych w Grupie CIECH” oraz sprawą opisaną poniżej:

Sprawa z powództwa OOO GK ZEMLYAKOFF przeciwko CIECH Sarzyna S.A. o zapłatę

Przedmiot roszczenia to odszkodowanie za nienależyte wykonanie umowy, wartość przedmiotu sporu to kwota 7 566 tys. USD.

W dniu 4 marca 2019 roku CIECH Sarzyna S.A. otrzymała pozew wzajemny od OOO GK ZEMLYAKOFF o zapłatę 7 566 tys. USD z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (30 listopada 2016 roku). Dochodzona przez OOO GK ZEMLYAKOFF kwota stanowi odszkodowanie za nienależyte wykonanie umowy polegające na dostarczeniu wadliwego środka ochrony roślin o nazwie Expert Trio OF KE. Sprawa jest w toku.

Celem wykazania poniesionej szkody, powołani zostali przez Zemlyakoff świadkowie oraz dowody z dokumentów, m.in. umów łączących Zemlyakoff z kontrahentami (Zemlyakoff jako szkodę podaje utracone korzyści wynikające z zakończenia współpracy handlowej z powodu wadliwości produktu, w szczególności z dwoma głównymi kontrahentami). Te same dowody Zemlyakoff przedstawił w odpowiedzi na pozew CIECH Sarzyna S.A. o zapłatę.

Zważywszy na przedłożone dowody roszczenie odszkodowawcze Zemlyakoff, pomijając jego bezzasadność (CIECH Sarzyna konsekwentnie zaprzecza, jakoby ponosiła odpowiedzialność za wadliwość produktu), nie zostało wykazane w zakresie istnienia szkody, jej wysokości i adekwatnego związku przyczynowego. Zdaniem CIECH Sarzyna S.A. i jej pełnomocnika powództwo powinno zostać oddalone.

Istotne wierzytelności sporne Grupy CIECH

W Grupie CIECH nie wystąpiły istotne sporne wierzytelności CIECH S.A. i spółek zależnych CIECH S.A. na 31 grudnia 2018 roku, dochodzone we wszelkiego rodzaju postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.

Aktywa warunkowe i zobowiązania warunkowe, w tym gwarancje i poręczenia

	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa warunkowe	22 060	23 527
Pozostałe należności warunkowe*	22 060	23 527
Zobowiązania warunkowe	522 544	568 733
Udzielone gwarancje i poręczenia**	421 130	396 408
Inne***	101 414	172 325

* W tym:

- Aktywo warunkowe w wysokości 18 864 tys. zł związane z pozwem przeciwko GZNF „FOSFOR” Sp. z o.o. o zapłatę z tytułu odszkodowania za złożenie przez GZNF „FOSFOR” Sp. z o.o. rzekomo nieprawdziwych oświadczeń wobec CIECH S.A. o stanie spółki Agrochem Człuchów Sp. z o.o. z siedzibą w Człuchowie.
- W CIECH Soda Polska S.A. wartość rozpoznanego aktywa warunkowego wg stanu na koniec 2018 roku wynosi 3 196 tys. zł – jest to wartość świadectw efektywności energetycznej otrzymanych od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w 2017 roku, które nie zostały jeszcze zarejestrowane na rachunku Towarowej Giełdy Energii.

** W tym:

- gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu terminowego w kwocie 1 212 520 tys. zł oraz kredytu rewalwingowego w kwocie 250 000 tys. zł - kwota zobowiązania warunkowego to 365 630 tys. zł,
- gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu terminowego w wysokości 30 000 tys. EUR – kwota zobowiązania warunkowego to 32 250 tys. zł
- gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu krótkoterminowego w kwocie 50 000 tys. zł - kwota zobowiązania warunkowego to 12 500 tys. zł,
- gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu krótkoterminowego w kwocie 10 000 tys. EUR - kwota zobowiązania warunkowego to 10 750 tys. zł.

*** W tym głównie:

- w Grupie SDC zobowiązanie warunkowe związane z ochroną środowiska w kwocie 15 661 tys. zł (3 642 tys. EUR),
- zobowiązanie warunkowe z tytułu kar środowiskowych w CIECH Soda Polska S.A. w wysokości 36 524 tys. zł,
- zobowiązania warunkowe w CIECH Soda Polska S.A. z tytułu podpisanych weksli: in blanco na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z tytułu otrzymanych dotacji w wysokości 19 898 tys. zł,
- zobowiązania warunkowe w CIECH Sarzyna S.A. z tytułu otrzymanej dotacji na opracowanie i przetestowanie grupy preparatów agrochemicznych na kwotę 14 645 tys. zł,
- zobowiązania warunkowe w CIECH R&D Sp. z o.o. z tytułu podpisanych weksli w związku z otrzymaniem dotacji na inwestycje rozwojowe i optymalizujące procesy produkcyjne w kwocie 13 385 tys. zł.

Wartość zobowiązań warunkowych na 31 grudnia 2018 roku wyniosła 522 544 tys. zł i spadła w stosunku do poziomu z 31 grudnia 2017 roku o 46 189 tys. zł. Zmiana wynikała głównie:

- ze spłaty części zadłużenia z tytułu kredytów i zmiany poziomu udzielonych gwarancji;
- z podpisania aneksów na otrzymane dotacje
- wygaśnięcia weksli na otrzymane dotacje.

Poręczenia i gwarancje udzielone na dzień 31 grudnia 2018 roku

Nazwa podmiotu któremu udzielono gwarancji i poręczeń	Łączna kwota zobowiązań, które w całości lub określonej części zostały poręczone i gwarantowane		Warunki finansowe na jakich udzielono gwarancji własnych, z uwzględnieniem wynagrodzenia spółki za udzielone gwarancje; okres na jaki udzielono gwarancji	Podmiot, za którego zobowiązania udzielona została gwarancja
	waluta	zł		
CIECH S.A.				
Landesamt fuer Geologie und Bergwesen Sachsen-Anhalt	7 101 tys. EUR	30 534 tys.	Prowizja 1,5% p.a. od wartości gwarantowanego zobowiązania; zabezpieczenie płatności wierzytelności; bezterminowo	CIECH Soda Deutschland (spółka zależna)
Santander Faktoring Sp. z o.o.	18 000 tys. zł	18 000 tys.	Prowizja 1,5% p.a. od wartości gwarantowanego zobowiązania; zabezpieczenie płatności wierzytelności; bezterminowo	CIECH Trading S.A. (spółka zależna)
Spolana a.s.	1 500 tys. EUR	6 450 tys.	Prowizja 1,5% p.a. od wartości gwarantowanego zobowiązania; zabezpieczenie płatności wierzytelności; Zobowiązania powstałe i nierozliczone do 31.12.2018	CIECH Trading S.A. (spółka zależna)
Siemens Industrial Turbo- machinery s.r.o	1 753 tys. EUR	7 538 tys.	Prowizja 0,4% p.a. od wartości gwarantowanego zobowiązania; raty leasingu nierozliczone do 30.04.2019	CIECH Energy Deutschland GmbH (spółka zależna)

Nazwa podmiotu któremu udzielono gwarancji i poręczeń	Łączna kwota zobowiązań, które w całości lub określonej części zostały poręczone i gwarantowane		Warunki finansowe na jakich udzielono gwarancji własnych, z uwzględnieniem wynagrodzenia spółki za udzielone gwarancje; okres na jaki udzielono gwarancji	Podmiot, za którego zobowiązania udzielona została gwarancja	
	waluta	zł			
DB Cargo Polska S.A.	2 850 tys. zł	2 850 tys.	Prowizja 1,5% p.a. od wartości gwarantowanego zobowiązania; zabezpieczenie płatności - ugoda sądowa związana z uszkodzeniem dzierżawionej lokomotywy; 30.06.2019	CIECH Cargo Sp. z o.o. (spółka zależna)	
Evatherm AG	23 200 tys. EUR	99 760 tys.	Prowizja 1,5% p.a. od wartości gwarantowanego zobowiązania; zabezpieczenie płatności wierzycelności; do czasu uregulowania zobowiązań wynikających z umowy zawartej pomiędzy Evatherm AG a CIECH Soda Deutschland GmbH	CIECH Soda Deutschland (spółka zależna) (spółka zależna)	
Razem kwota udzielonych gwarancji i poręczeń				165 132 tys. zł	
Wybrane spółki zależne w Polsce, w Niemczech i w Rumunii					
	1 828 150 tys. zł (gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu terminowego w kwocie 1 212 520 tys. zł oraz 312 500 tys. zł kredytu rewolwingowego w kwocie 250 000 tys. zł)				
Banki: Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Millennium S.A., Santander Bank Polska S.A., Bank PKO BP S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A., HSBC Bank Polska S.A., ICBC (Europe) S.A. oddział w Polsce, mBank S.A., BGŻ BNP Paribas S.A.	37 500 tys. EUR (gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu terminowego w wysokości 30 000 tys. EUR) 62 500 tys. zł (gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu w rachunku bieżącym udzielonego przez Bank Millennium S.A. w kwocie 50 000 tys. zł) oraz 12 500 tys. EUR (gwarancja udzielona do wysokości 125% zobowiązania z tytułu kredytu w rachunku bieżącym w kwocie 10 000 tys. EUR)		2 105 650 tys.	Prowizja 0,55% od różnicy pomiędzy limitem gwarancji zabezpieczonej aktywami, a nadwyżką limitu gwarancji; Okres na jaki udzielono poręczenia – 31.12.2023 - kredyt terminowy oraz rewolwingowy oraz 31.12.2021 - kredyty overdraft w PLN i w EUR	CIECH S.A. (jednostka dominująca)
Razem kwota udzielonych gwarancji i poręczeń				2 105 650 tys. zł	

W 2018 roku spółki Grupy CIECH nie otrzymały żadnych gwarancji, ani poręczeń od jednostek zewnętrznych.

Listy patronackie

Na 31 grudnia 2018 roku, CIECH S.A. była stroną zobowiązaną Listu patronackiego (Patronatserklärung) w odniesieniu do CIECH Soda Deutschland GmbH&Co. KG z siedzibą w Staßfurt (CSD), którego beneficjentem jest RWE Gasspeicher GmbH („RWE”), dotyczący zobowiązań CSD wynikających z umowy z dnia 5 maja 2009 roku o wykonanie kawern solnych w celu przechowywania gazu ziemnego na polu górniczym Staßfurt, na podstawie której CSD otrzymała do dnia 31 grudnia 2018 roku płatności od RWE w wysokości 43,9 mln EUR. W liście patronackim CIECH S.A. zobowiązał się m.in. zapewnić, że CSD będzie wyposażona w niezbędne środki finansowe, aby być w stanie wykonywać wobec RWE wszelkie zobowiązania wynikające z w/w umowy.

Kontrole w zakresie rozliczeń podatkowych w Grupie CIECH

W 2018 roku w spółkach Grupy CIECH organy podatkowe prowadziły kontrole lub postępowania podatkowe w zakresie rozliczeń dotyczących podatku dochodowego osób prawnych (CIT) oraz podatku od towarów i usług (VAT).

W zakresie kontroli CIT w polskich spółkach Grupy CIECH miały miejsce kontrole/postępowania podatkowe za następujące lata:

- a) 2012 rok - w CIECH S.A.
- b) 2013 rok - w CIECH S.A.
- c) 2015 rok - w CIECH Soda Polska S.A.
  - w CIECH Pianki Sp. z o.o.
  - w CIECH Cargo Sp. z o.o.
  - w CIECH Sarzyna S.A.
  - w CIECH Vitrosilicon S.A.
- d) 2016 rok - w CIECH Sarzyna S.A.

Kontrola CIT za 2012 rok w CIECH S.A. została rozpoczęta się przez Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie w dniu 5 kwietnia 2018 roku. CIECH S.A. otrzymała wynik kontroli 4 lipca 2018 roku. Zakwestionowana została transakcja dotycząca podniesienia kapitału w spółce zależnej. Zdaniem organu wniesienie wkładu pieniężnego z wykorzystaniem umownego potrącenia wzajemnych wierzytelności powoduje powstanie przychodu po stronie Spółki do którego według kontrolujących Spółka nie ma prawa rozpoznać kosztu. Zarząd spółki oraz jej doradcy podatkowi nie zgadzają się z ustaleniami kontrolujących.

27 grudnia 2018 roku spółka otrzymała decyzję wydaną przez Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie, utrzymującą wcześniejsze stanowisko organu. Spółka nie zgodziła się ze stanowiskiem i złożyła odwołanie. Obecnie trwa postępowanie przez II Instancję.

W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 43,7 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 230 mln zł) wraz z należnymi odsetkami, które na dzień bilansowy wynoszą 23,5 mln zł. Kierując się zasadą ostrożności CIECH S.A. utworzyła rezerwę na wyżej przedstawione potencjalne zobowiązanie podatkowe i odsetki (łącznie 67,2 mln zł).

Kontrola CIT za 2013 rok w CIECH S.A. została rozpoczęta przez Urząd Kontroli Skarbowej w Warszawie w dniu 30 listopada 2016 roku. Protokół kontroli podatkowej został wydany 16 maja 2017 roku. Organ zarzuca Spółce, że zawyżyła koszt uzyskania przychodu z tytułu odsetek od środków pieniężnych uzyskanych w wyniku emisji obligacji, które to środki zostały przeznaczone na kapitał zapasowy CIECH Soda Deutschland GmbH & Co. KG. Ponadto, zdaniem organu opłata za znak CIECH S.A. nie powinna być rozpoznawana przez CIECH S.A. jako koszt podatkowy.

Podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 9,4 mln zł (po uwzględnieniu straty podatkowej powstałej w kontrolowanym roku), co daje podatek w wysokości 1,8 mln zł.

Spółka i jej doradcy nie zgodzili się z ustaleniami kontrolujących i w konsekwencji przeprowadzonego postępowania podatkowego została wydana Decyzji I Instancji od której jeszcze w roku 2017 Spółka złożyła odwołanie. 14 marca 2018 roku CIECH S.A. otrzymała decyzję II Instancji w której kontrolujący podtrzymali swoje ustalenia z Decyzji I Instancji.

Spółka odwołała się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na wydaną decyzję w sprawie. Mimo to, spółka zdecydowała się na zapłatę podatku w wysokości 1,8 mln zł i odsetek (0,3 mln zł) 10 kwietnia 2018 roku. Rozprawa przed WSA w Warszawie została wyznaczona na 16 maja 2019 roku.

Kontrola CIT za 2015 rok w CIECH Soda Polska S.A. została rozpoczęta przez Naczelnika Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy w dniu 10 października 2016 roku. 7 marca 2017 roku urząd skarbowy wydał protokół kontroli podatkowej. Stwierdzone nieprawidłowości wynikają przede wszystkim z kwestionowania przez kontrolujących prawa Spółki do rozliczenia starty z udziału w spółce osobowej, podobnie jak w przypadku spółek CIECH Pianki Sp. z o.o., CIECH Cargo Sp. z o.o., CIECH Vitrosilicon S.A., CIECH Sarzyna S.A. Spółka oraz jej doradcy podatkowi nie zgadzają się ze stanowiskiem kontrolujących. W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 3,9 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 20,6 mln zł) plus należne odsetki. Obecnie trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola CIT za 2015 rok w CIECH Pianki Sp. z o.o. rozpoczęła się 22 listopada 2016 roku przez Naczelnika Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy. 3 marca 2017 roku urząd skarbowy wydał protokół kontroli podatkowej. Organ analogicznie jak w przypadku CIECH Soda Polska S.A., CIECH Cargo Sp. z o.o., CIECH Vitrosilicon S.A., CIECH Sarzyna S.A. zakwestionował prawo Spółki do rozliczenia starty z udziału w spółce osobowej.

W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 2,6 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 13,8 mln zł) plus należne odsetki. Obecnie trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola CIT za 2015 roku w CIECH Cargo Sp. z o.o. rozpoczęła się 23 stycznia 2017 roku przez Naczelnika Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy. 14 czerwca 2017 roku urząd skarbowy wydał protokół kontroli podatkowej. Organ analogicznie jak w przypadku spółek CIECH Pianki Sp. z o.o., CIECH Soda Polska S.A., CIECH Vitrosilicon S.A., CIECH Sarzyna S.A. zakwestionował prawo Spółki do rozliczenia starty z udziału w spółce osobowej. W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 1,7 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 8,8 mln zł) plus należne odsetki. Obecnie trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola CIT za 2015 rok w CIECH Vitrosilicon S.A. rozpoczęła się 19 kwietnia 2018 roku przez Naczelnika Lubuskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Gorzowie Wielkopolskim. 4 stycznia 2019 roku spółka otrzymała wynik kontroli. Organ analogicznie jak w przypadku spółek CIECH Soda Polska S.A., CIECH Cargo Sp. z o.o., CIECH Pianki Sp. z o.o., CIECH Sarzyna S.A. zakwestionował prawo Spółki do rozliczenia starty z udziału w spółce osobowej. W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 2,7 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 14,4 mln zł) plus należne odsetki. Obecnie trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola CIT za 2015 roku w CIECH Sarzyna S.A. rozpoczęła się 6 lutego 2017 roku przez Naczelnika Podkarpackiego Urzędu Skarbowego w Rzeszowie. 7 listopada 2017 r. urząd skarbowy wydał protokół z kontroli. Organ analogicznie jak w przypadku spółek CIECH Pianki Sp. z o.o., CIECH Soda Polska S.A., CIECH Vitrosilicon S.A., CIECH Cargo Sp. z o.o., zakwestionował prawo Spółki do rozliczenia starty z udziału w spółce osobowej. Dodatkowo organ podważył prawo spółki do zaliczenia w koszty podatkowe opłaty za znak oraz odsetek od pożyczek zapłaconych z góry.

W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 6,9 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 36,4 mln zł) plus należne odsetki. Obecnie trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola CIT za 2016 rok w CIECH Sarzyna S.A. rozpoczęła się 26 lutego 2018 roku przez Naczelnika Podkarpackiego Urzędu Skarbowego w Rzeszowie. 11 stycznia 2019 roku urząd skarbowy wydał protokół z kontroli. Według organu wydatki poniesione przez spółkę w 2016 roku z tytułu korzystania ze znaków towarowych Chwastox nie stanowią kosztów podatkowych. Ponadto, spółka powinna zaliczyć do kosztów podatkowych w 2016 roku odsetki od pożyczek, które zapłaciła z góry w roku 2015. Dodatkowo, według organu spółka nie jest uprawniona do rozliczenia w zeznaniu rocznym za 2016 roku straty za 2015 rok. W styczniu 2019 roku Spółka złożyła zastrzeżenia do protokołu. W przypadku utrzymania negatywnego dla spółki stanowiska organu, może powstać obowiązek uiszczenia zaległości podatkowej w wysokości 4,3 mln zł (podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 22,4 mln zł) plus należne odsetki.

Grupa oszacowała, że potencjalny wpływ na obciążenie z tytułu podatku dochodowego (w formie dodatkowych zobowiązań podatkowych lub braku możliwości realizacji aktywa na odroczony podatek dochodowy skalkulowanego na stratach podatkowych), w związku z obecnym lub dalszym możliwym kwestionowaniem powyżej opisanych zdarzeń wyniósłby 143,8 mln zł, gdyby przestało być prawdopodobne, że Grupa będzie w stanie podtrzymać przyjęte przez siebie interpretacje podatkowe przed władzami podatkowymi. Z podanej powyżej kwoty 143,8 mln zł, rezerwą objęto potencjalne zobowiązanie podatkowe w wysokości 43,7 mln zł wynikające z kontroli CIT za rok 2012 w CIECH S.A.

W zakresie kontroli VAT w polskich spółkach Grupy CIECH miały miejsce kontrole/postępowania podatkowe za następujące lata:

- a) IV kwartał 2013 roku
  - w Verbis Kappa Sp. z o.o. S.K.A.
  - w Verbis ETA Sp. z o.o. S.K.A.
- b) XII 2014 roku - w Cerium Finance Sp. z o.o.
- c) I – VI 2018 roku - w CIECH Trading S.A.

Kontrola VAT za IV kwartał 2013 roku w Verbis Kappa Sp. z o.o. S.K.A. została rozpoczęta przez Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie w dniu 6 kwietnia 2018 roku. 11 czerwca 2018 roku spółka otrzymała wynik kontroli. Organ zakwestionował prawo odliczenia VAT od części aportu wniesionej na agio. Zdaniem organu, podstawę opodatkowania otrzymanego aportu stanowi kwota równa wartości nominalnej objętych akcji. Spółka zaś rozpoznała jako podstawę opodatkowania wartość rynkową aportu pomniejszoną o kwotę podatku VAT. W konsekwencji, zdaniem organu, spółka

odliczyła podatek naliczony w nienależnej jej kwocie. Podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 35,7 mln zł, co daje podatek w wysokości 8,2 mln zł.

Spółka oraz druga strona transakcji, tj. CIECH Sarzyna S.A., złożyły wnioski o interpretacje podatkowe. Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej zgodził się ze stanowiskiem przedstawionym we wniosku, że podstawę opodatkowania aportu dokonanego w 2013 roku stanowiła wartość przedmiotu wkładu, tj. wartość rynkowa aportu pomniejszona o kwotę podatku VAT. Biorąc pod uwagę otrzymaną pozytywną interpretację dotyczącą podstawy opodatkowania oraz istniejącą do końca 2013 roku linię orzeczniczą, zdaniem CIECH Sarzyna S.A. i jej doradców podstawę opodatkowania powinna stanowić wartość rynkowa aportu pomniejszona o kwotę podatku VAT. W związku z tym, Spółka nie dokonała korekty VAT uznając, że opodatkowanie aportu dokonanego w 2013 roku było prawidłowe. Obecnie w Spółce trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola VAT za IV kwartał 2013 roku w Verbis ETA Sp. z o.o. S.K.A. rozpoczęła się przez Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie w dniu 5 kwietnia 2018 roku. Spółka otrzymała wynik kontroli 16 czerwca 2018 roku. Organ zakwestionował prawo odliczenia VAT od części aportu wniesionej na agio. Zdaniem organu, podstawę opodatkowania otrzymanego aportu stanowi kwota równa wartości nominalnej objętych akcji. Spółka zaś rozpoznała jako podstawę opodatkowania wartość rynkową aportu pomniejszoną o kwotę podatku VAT. Konsekwentnie, zdaniem organu, spółka odliczyła podatek naliczony w nienależnej jej kwocie. Podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 133,5 mln zł, co daje podatek w wysokości 30,7 mln zł.

Spółka oraz druga strona transakcji, tj. CIECH S.A., złożyły wnioski o interpretacje podatkowe. Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej zgodził się ze stanowiskiem CIECH S.A., że spółka prawidłowo określiła podstawę opodatkowania, tj. podstawę opodatkowania aportu dokonanego w 2013 roku powinna stanowić wartość przedmiotu wkładu, czyli wartość rynkowa aportu pomniejszona o kwotę podatku VAT. Biorąc pod uwagę otrzymaną pozytywną interpretację dotyczącą podstawy opodatkowania oraz istniejącą do końca 2013 roku linię orzeczniczą, zdaniem Spółki i jej doradców podstawę opodatkowania powinna stanowić wartość rynkowa aportu pomniejszona o kwotę podatku VAT. W związku z powyższym Spółka i konsekwentnie druga strona transakcji zastosowały się do otrzymanej interpretacji. Obecnie w Spółce trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola VAT za grudzień 2014 roku w Cerium Finance Sp. z o.o. została rozpoczęta przez Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie w dniu 5 kwietnia 2018 roku. Spółka otrzymała wynik kontroli dnia 19 czerwca 2018 roku. Organ zakwestionował prawo odliczenia VAT od części aportu wniesionej na agio. Zdaniem organu, podstawę opodatkowania otrzymanego aportu stanowi kwota równa wartości nominalnej objętych akcji. Spółka zaś rozpoznała jako podstawę opodatkowania wartość rynkową aportu pomniejszoną o kwotę podatku VAT. Konsekwentnie, zdaniem organu, spółka odliczyła podatek naliczony w nienależnej jej kwocie. Podstawa opodatkowania zakwestionowana przez organ to 110 mln zł, co daje podatek w wysokości 25,3 mln zł. Kierując się wynikiem kontroli, druga strona transakcji aportu, tj. CIECH Soda Polska S.A. wystawiła korektę faktury określając podstawę opodatkowania aportu w wysokości wartości nominalnej objętych akcji. Cerium Finance Sp. z o.o. ujęła korektę faktury w deklaracji bieżącej oraz zapłaciła podatek. CIECH Soda Polska S.A. otrzymała zwrot nadpłaconego podatku VAT.

Spółka oraz CIECH Soda Polska S.A., złożyły wnioski o interpretacje podatkowe. Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej zgodził się ze stanowiskiem spółek w zakresie ujęcia ewentualnej korekty VAT w okresie bieżącym. CIECH Soda Polska S.A. otrzymała zaś odpowiedź, że podstawę opodatkowania aportu dokonanego w 2013 roku stanowiła wartości nominalnej objętych akcji. Biorąc pod uwagę otrzymaną interpretację dotyczącą podstawy opodatkowania oraz zmienione od 2014 roku przepisy, zgodnie z którymi podstawę opodatkowania powinna stanowić wartość wniesiona na kapitał zakładowy, spółka uznaje, że dokonana korekta (ujęta w okresie bieżącym) jest prawidłowa. Obecnie w Spółce trwa postępowanie podatkowe.

Kontrola VAT za styczeń - czerwiec 2018 roku w CIECH Trading S.A. przeprowadzana jest przez Naczelnika Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Toruniu (za okres I-IV 2018 roku) - data rozpoczęcia to 20 czerwca 2018 roku oraz przez Naczelnika Śląskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Katowicach (za okres V- VI 2018 roku) – data rozpoczęcia to 19 września 2018 roku. Kontrola jest w trakcie, spółka nie otrzymała jeszcze żadnych ustaleń kontrolujących.

W przypadku dalszego kwestionowania, pomimo otrzymanych pozytywnych interpretacji, rozliczeń z tytułu VAT, biorąc pod uwagę zachowanie zasady neutralności VAT może powstać konieczność zapłaty odsetek od niesłusznie zdaniem kontrolujących odliczonego VAT przez spółki Verbis Kappa Sp. z o.o. S.K.A. , Verbis Eta Sp. z o.o. S.K.A. oraz Cerium Finance Sp. z o.o., które na dzień bilansowy wynoszą łącznie ok. 23,9 mln zł.

Kontrola CIT w Grupie CIECH w Niemczech dotyczy rozliczeń podatkowych CIT. Kontroli podlegają następujące spółki: Sodawerk Staßfurt Verwaltungs GmbH, CIECH Soda Deutschland GmbH & Co. KG, Sodawerk Holding Staßfurt GmbH, SDC GmbH.

Kontrolem dotyczą rozliczeń za lata 2006, 2007-2009 i 2010-2015. W przypadku odmiennej oceny zdarzeń gospodarczych przez organy kontrolujące, może powstać obowiązek ponownego obliczenia i potencjalnego zwiększenia zobowiązania

podatkowego oraz zapłaty odsetek od zaległości podatkowej. Na dzień bilansowy wynik kontroli nie jest znany – spółki nie otrzymały żadnych protokołów od organów skarbowych.

Poza kontrolami wskazanymi powyżej, w 2018 roku CIECH S.A. otrzymała pisemne uzasadnienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który zgodził się ze stanowiskiem spółki w zakresie ustaleń wynikających z kontroli dotyczącej rozliczeń podatkowych CIT za 2010 rok. Wyrok został wydany pod koniec 2017 roku. Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie nie wniósł odwołania i tym samym wyrok stał się prawomocny.

9.3. INFORMACJE O TRANSAKcjACH Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

9.3.1. ŁĄCZNE KWOTY TRANSAKcjI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Transakcje pomiędzy jednostką dominującą CIECH S.A. oraz wszystkimi podmiotami powiązаныmi objętymi procesem konsolidacji zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w niniejszej notce.

Szczegółowe informacje o transakcjach pomiędzy Grupą CIECH, a pozostałymi jednostkami powiązаныmi (tj. spółkami kontrolowanymi przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla w stosunku do CIECH S.A. - Kulczyk Investments S.A. oraz spółkami zależnymi w Grupie CIECH, niekonsolidowanymi ze względu na nieistotność) zostały przedstawione poniżej.

TRANSAKcjE JEDNOSTEK KONSOLIDOWANYCH Z POZOSTAŁYMI JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	4 267	5 200
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	98 941	103 259
Pozostałe przychody operacyjne	4	2 743
Przychody finansowe	502	754
Zakupy produktów, towarów i materiałów	1	27
Zakupy usług, w tym:	36 844	35 550
<i>KI One S.A.*</i>	448	758
Pozostałe koszty operacyjne	587	1 279
Koszty finansowe	5	28
	31.12.2018	31.12.2017
Należności, w tym:	14 695	18 792
<i>KI One S.A.*</i>	-	939
Odpisy aktualizujące należności i pożyczki	2	1
Zobowiązania, w tym:	5 370	5 135
<i>KI One S.A.*</i>	1 071	-

*W 2017 roku Spółka prowadziła działalność pod nazwą Kulczyk Holding S.A.

Warunki transakcji z jednostkami powiązаныmi

Spółki Grupy CIECH zgodnie z najlepszą wiedzą i przekonaniem nie zawierały pomiędzy sobą istotnych transakcji na warunkach innych niż rynkowe. Sprzedaż na rzecz oraz zakupy od podmiotów powiązanych dokonywane są według cen odzwierciedlających warunki rynkowe. Zaległe zobowiązania i należności są niezabezpieczone i rozliczane gotówkowo lub przez kompensatę. Należności od jednostek powiązanych nie zostały objęte żadnymi udzielonymi lub otrzymanymi gwarancjami innymi niż opisane w notce 9.2.

W prezentowanym okresie kluczowy personel kierowniczy CIECH S.A. nie zawierał istotnych transakcji z podmiotami z Grupy CIECH.

9.3.2. INFORMACJE O TRANSAKcjACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKI LUB JEDNOSTKI ZALEŻNE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI NA WARUNKACH INNYCH NIŻ RYNKOWE

Spółki Grupy CIECH zgodnie z najlepszym osądem nie zawierały pomiędzy sobą istotnych transakcji na warunkach innych niż rynkowe. Sprzedaż na rzecz oraz zakupy od podmiotów powiązanych dokonywane są według cen odzwierciedlających warunki rynkowe.

9.3.3. OPIS ISTOTNYCH NIERUTYNOWYCH TRANSAKCY Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Informacje o istotnych transakcjach z podmiotami powiązаныmi zostały przedstawione w nocie 6.4 niniejszego sprawozdania.

9.3.4. TRANSAKCYJE Z UDZIAŁEM KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO

Kluczowy personel kierowniczy stanowią osoby posiadające uprawnienia i odpowiedzialność za planowanie, kierowanie i kontrolowanie czynności spółki CIECH S.A. w sposób bezpośredni lub pośredni.

Wynagrodzenie Zarządu CIECH S.A.

W tabeli poniżej przedstawiono wysokość wynagrodzenia oraz świadczeń dodatkowych otrzymanych lub należnych przez poszczególnych Członków Zarządu w 2018 roku oraz w okresie porównywalnym. W latach 2017-2018 osoby wchodzące w skład Zarządu CIECH S.A. nie pobierały wynagrodzenia z tytułu zasiadania w Radach Nadzorczych oraz innych pełnionych funkcji w Spółkach Grupy CIECH.

	2018	2017
Dawid Jakubowicz	450	-
Artur Osuchowski	3 033	2 923
Mirosław Skowron	300	-
Maciej Tybura	4 276	4 119
Artur Król	3 034	2 921
Krzysztof Szlaga	1 196	-
Dariusz Krawczyk	81	969
RAZEM	12 370	10 932

Członkowie Zarządu zatrudnieni są na podstawie umów o pracę. Wynagrodzenia Członków Zarządu ustalone są w indywidualnych umowach o pracę. Dodatkowo Członkowie Zarządu mogą otrzymać:

- premię uznaniową przyznawaną przez Radę Nadzorczą CIECH S.A.,
- premię roczną określoną w indywidualnych umowach o pracę.

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej CIECH S.A.

	Wynagrodzenie otrzymane od CIECH S.A. w 2018	Wynagrodzenie otrzymane od CIECH S.A. w 2017
Sebastian Kulczyk	-*	-*
Piotr Augustyniak	411	158
Tomasz Mikołajczak	200	144
Mariusz Nowak	332	144
Artur Olech	332	144
Dominik Libicki	82	117
Dawid Jakubowicz	37	-
RAZEM	1 394	707

* Od dnia 1 kwietnia 2016 roku Przewodniczący Rady Nadzorczej, p. Sebastian Kulczyk nie pobiera wynagrodzenia, w związku ze zrzeczeniem się roszczenia o wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Członkom Rady Nadzorczej zgodnie z Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy od dnia 1 listopada 2017 roku przysługuje miesięczne wynagrodzenie brutto obliczane jako procent podstawy naliczenia. Podstawę naliczenia stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw z wypłatami z zysku za miesiąc poprzedzający naliczenie, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wynagrodzenie to wypłacane jest w następującej wysokości:

- Przewodniczącemu Rady Nadzorczej - w wysokości stanowiącej 400% podstawy naliczenia;
- Zastępcy Przewodniczącego - w wysokości stanowiącej 350% podstawy naliczenia;
- Członkowi Rady - w wysokości stanowiącej 300% podstawy naliczenia.

Przewodniczącemu Komitetu Audytu przysługuje dodatkowe miesięczne wynagrodzenie brutto w wysokości 150% wynagrodzenia przysługującego Członkowi Rady Nadzorczej. Członkom Komitetu Audytu przysługuje dodatkowe miesięczne wynagrodzenie brutto w wysokości 100% wynagrodzenia przysługującego Członkowi Rady Nadzorczej.

9.4. INFORMACJA O ZAWARTYCH UMOWACH Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY CIECH

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych za okres sprawozdawczy od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku był PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. (dawniej PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.) z siedzibą w Warszawie. W dniu 25 czerwca 2015 roku CIECH S.A. podpisał umowę z PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. na przegląd półrocznych oraz badanie rocznych sprawozdań finansowych za lata 2015, 2016 i 2017. 16 kwietnia 2018 roku Rada Nadzorcza CIECH S.A. podjęła uchwałę o przedłużeniu umowy z PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. na przegląd półrocznych oraz badanie rocznych sprawozdań finansowych za lata 2018 i 2019.

W 2018 roku firma PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. i spółki zagraniczne z sieci PricewaterhouseCoopers były również audytorem największych konsolidowanych spółek/grup zależnych od CIECH S.A., m.in. CIECH Soda Polska S.A., Grupa SDC, CIECH Soda Romania S.A., CIECH Sarzyna S.A., CIECH Vitrosilicon S.A., CIECH Pianki Sp. z o.o.

Wartość umów zawartych z PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. oraz spółkami z sieci PricewaterhouseCoopers:

CIECH S.A.	2018*	2017*
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	335	102
Przegląd sprawozdania półrocznego	93	83
Inne usługi poświadczające	1	1
Usługi doradztwa podatkowego	-	156**
Pozostałe usługi	10	204
RAZEM	439	546
Konsolidowane spółki zależne Grupy CIECH	2018*	2017*
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	1 168	914
Przegląd sprawozdania półrocznego	73	82
Pozostałe usługi	-	23
RAZEM	1 241	1 019

*Wynagrodzenie zawiera koszty dodatkowe jak koszty podróży, wyżywienia, noclegów.

**Kwota dotyczy usługi weryfikacji dokumentacji cen transferowych Grupy za lata 2011-2015. Umowa została podpisana przed wejściem w życie ograniczeń dotyczących zlecenia dodatkowych usług audytorowi i została wykonana do końca 2017 roku.

9.5. SKŁAD GRUPY

Polityka rachunkowości – Zasady konsolidacji

Jednostkami zależnymi są podmioty kontrolowane przez jednostkę dominującą. Kontrola ma miejsce wtedy, gdy Grupa posiada zdolność kierowania bezpośrednio lub pośrednio polityką finansową i operacyjną danej jednostki, w celu uzyskiwania korzyści płynących z jej działalności. Przy ocenie stopnia kontroli bierze się pod uwagę wpływ istniejących i potencjalnych praw głosu, które na dzień sprawozdawczy mogą zostać zrealizowane lub mogą podlegać konwersji. Sprawozdania finansowe spółek zależnych uwzględniane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym począwszy od dnia uzyskania nad nimi kontroli, aż do momentu jej utraty.

Przy wyborze jednostek do konsolidacji Zarząd jednostki dominującej kierował się kryterium istotności ich danych finansowych (zgodnie z założeniami koncepcyjnymi MSSF) dla realizacji obowiązku prawdziwego i rzetelnego obrazu sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Grupy.

Poniższe zestawienie zawiera wykaz spółek konsolidowanych metodą pełną oraz spółek wycenianych metodą praw własności:

Nazwa spółki	Siedziba	Segment	Przedmiot działalności	Udział w kapitale na 31.12.2018 roku / % głosów na WZ	Udział w kapitale na 31.12.2017 roku / % głosów na WZ
Jednostka dominująca					
CIECH S.A.	Warszawa	Sodowy, organiczny, krzemiany i szkło, transportowy, pozostały	Sprzedaż wyrobów chemicznych produkowanych w Grupie CIECH, sprzedaż towarów chemicznych nabywanych od producentów spoza Grupy, działalność holdingowa, zarządzanie portfelem spółek zależnych, świadczenie usług wsparcia (w obszarze sprzedaży, produkcji, zakupów, finansów, IT, HR i obszarze prawnym) dla wybranych spółek ze swojej grupy kapitałowej, działalność finansową w postaci bezpośredniego udzielania pożyczek na rzecz spółek Grupy.	-	-
Jednostki zależne (bezpośrednio lub pośrednio) konsolidowane metodą pełną					
CIECH Trading S.A.	Warszawa	Sodowy, pozostały	Sprzedaż hurtowa i dystrybucja chemikaliów nieorganicznych stałych i organicznych stałych, sprzedaż hurtowa i dystrybucja surowców do chemii gospodarczej, sprzedaż hurtowa i dystrybucja surowców kosmetycznych i farmaceutycznych, sprzedaż hurtowa i dystrybucja wypełniaczy, pigmentów, surowców do farb i lakierów, sprzedaż hurtowa i dystrybucja dodatków do żywności i pasz, sprzedaż hurtowa i dystrybucja kwasów, zasad i innych chemikaliów płynnych.	100%	100%
CIECH Soda Romania S.A.	Ramnicu Valcea, Rumunia	Sodowy, Krzemiany i Szkło	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych, sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych.	98,74%	98,74%
CIECH Vitrosilicon S.A.*	Łódź	Krzemiany i Szkło	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych, produkcja szkła gospodarczego i technicznego, produkcja opakowań z tworzyw sztucznych, produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych.	100%	100%
CIECH Transclean Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Pozostały	Od 2017 roku spółka nie prowadzi działalności operacyjnej.	100%	100%
CIECH Pianki Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Organiczny	Produkcja chemikaliów organicznych i nieorganicznych pozostałych.	100%	100%
Ciech Group Financing AB	Sztokholm, Szwecja	Pozostały	Działalność finansowa.	100%	100%
Verbis ETA Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostały	Komplementariusz Verbis ETA Sp. z o.o. SKA.	100%	100%
Verbis ETA Sp. z o.o. SKA	Warszawa	Pozostały	Działalność finansowa, bezpośrednie udzielanie pożyczek na rzecz spółek Grupy CIECH.	100%	100%
Vasco Polska Sp. z o.o.	Inowrocław	Pozostały	Zagospodarowywanie wapna posodowego do rekultywacji terenów zdegradowanych.	90%	90%
Bosten S.A.	Warszawa	Pozostały	Działalność badawczo-rozwojowa.	100%	100%
CIECH Nieruchomości S.A.**	Warszawa	Pozostały	Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zarządzanie nieruchomościami.	100%	100%
Proplan Plant Protection Company S.L.	Madryt, Hiszpania	Organiczny	Produkcja środków ochrony roślin	100%	-
Grupa CIECH R&D					
CIECH R&D Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostały	Działalność badawczo-rozwojowa, udzielanie licencji spółkom Grupy CIECH na korzystanie ze znaków towarowych: „Ciech”, „Ciech Trading” i „Sól Kujawska naturalna czysta”.	100%	100%
Smart Fluid Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostały	Działalność badawczo-rozwojowa	52,83%	-
Grupa CIECH Finance					

Nazwa spółki	Siedziba	Segment	Przedmiot działalności	Udział w kapitale na 31.12.2018 roku / % głosów na WZ	Udział w kapitale na 31.12.2017 roku / % głosów na WZ
CIECH Finance Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostały	Prowadzenie projektów dezinwestycyjnych dotyczących zbędnego majątku trwałego (nieruchomości) i aktywów finansowych (akcji i udziałów spółek kapitałowych), realizacja zakupów wybranych surowców.	100%	100%
JANIKOSODA S.A.	Warszawa	Pozostały	Od marca 2017 roku spółka nie prowadzi działalności operacyjnej.	100%	100%
Grupa CIECH Soda Polska					
CIECH Soda Polska S.A.	Inowrocław	Sodowy	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych, sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych, wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej.	100%	100%
CIECH Cargo Sp. z o.o.	Inowrocław	Transportowy	Usługi transportowe w zakresie przewozów towarowych.	100%	100%
Cerium Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostały	Komplementariusz CIECH Cerium Sp. z o.o. SKA.	100%	100%
Gamma Finance Sp. z o.o.***	Warszawa	Pozostały	Działalność finansowa.	100%	100%
Grupa CIECH Sarzyna					
CIECH Sarzyna S.A.	Nowa Sarzyna	Organiczny	Produkcja tworzyw sztucznych, produkcja pestycydów i pozostałych środków chemicznych.	100%	100%
Verbis KAPPA Sp. z o.o.	Nowa Sarzyna	Organiczny	Komplementariusz Verbis KAPPA Sp. z o.o. SKA, pozostałe pośrednictwo pieniężne.	100%	100%
Verbis KAPPA Sp. z o.o. SKA	Nowa Sarzyna	Organiczny	Pozostałe pośrednictwo pieniężne.	100%	100%
Algete Sp. z o.o.	Nowa Sarzyna	Organiczny	Udzielanie licencji spółkom Grupy CIECH Sarzyna na korzystanie ze znaku towarowego „Chwastox” dla celów związanych z działalnością gospodarczą.	100%	100%
Grupa SDC					
SDC GmbH	Stassfurt, Niemcy	Sodowy		100%	100%
CIECH Soda Deutschland GmbH&Co. KG	Stassfurt, Niemcy	Sodowy		100%	100%
Sodawerk Holding Stassfurt GmbH	Stassfurt, Niemcy	Sodowy	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych, sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych, wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej.	100%	100%
Sodawerk Stassfurt Verwaltungs GmbH	Stassfurt, Niemcy	Sodowy		100%	100%
CIECH Energy Deutschland GmbH	Stassfurt, Niemcy	Sodowy		100%	100%
Kavernengesellschaft Stassfurt GbmH****	Stassfurt, Niemcy	Sodowy		50%	50%

*Liczba akcji/głosów na WZ przypadających bezpośrednio CIECH S.A. 83,03%, pozostałe 16,97% udział pośredni przez CIECH Soda Polska S.A.

** Udziały w kapitale zakładowym zostały objęte przez CIECH S.A. 99,18% i CIECH Finance Sp. z o.o. 0,82%.

***Udziały w kapitale zakładowym zostały objęte przez CIECH S.A. 1,4% i CIECH Soda Polska S.A. 98,6%.

****Spółka współkontrolowana wyceniana metodą praw własności.

9.6. ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU BILANSOWYM

28 stycznia 2019 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy CIECH S.A. powołało do składu Rady Nadzorczej Pana Marka Kośnika.

W dniu 19 marca 2019 roku Zarząd CIECH S.A. podjął uchwałę o rozpoczęciu szczegółowego przeglądu opcji:

- zmian w strukturze korporacyjno-organizacyjnej Grupy CIECH, ze szczególnym uwzględnieniem docelowego modelu w postaci holdingu z podziałem kompetencji pomiędzy poszczególnymi obszarami biznesowymi i centralą;
- zmian w strukturze aktywów Grupy CIECH.

Przegląd ten nakierowany jest na realizację zasadniczego celu wynikającego ze Strategii, tj. stworzenie efektywnego i w pełni zdywersyfikowanego holdingu chemicznego generującego długookresowo pozytywną wartość dla akcjonariuszy. Osiągnięciu tego celu służyć ma również budowanie wartości poprzez zmiany w portfolio aktywów i skupienie się na obszarach o kluczowym znaczeniu dla działalności Grupy CIECH.

W ramach przeglądu CIECH S.A. dokona szczegółowej analizy modelu korporacyjno-organizacyjnego Grupy CIECH oraz możliwych działań służących jego optymalizacji w celu dostosowania struktury Grupy CIECH do wyzwań wynikających ze Strategii. Rozważane działania mogą obejmować m.in. przenoszenie poszczególnych aktywów w ramach Grupy CIECH, a także przeprowadzenie akwizycji oraz dezinvestycji wybranych aktywów. Analizy prowadzone przez CIECH S.A. będą połączone z badaniem rynku fuzji i przejęć w danych obszarach.

Zgodnie z decyzją Zarządu CIECH S.A. przegląd w zakresie opcji zmian w strukturze aktywów będzie w pierwszej kolejności dotyczył spółek: CIECH Pianki sp. z o.o. oraz CIECH Trading S.A.

Zarząd CIECH S.A. zastrzega, że nie została podjęta żadna decyzja związana z wyborem określonej opcji co do konkretnych zmian w strukturze korporacyjno-organizacyjnej Grupy CIECH ani w strukturze aktywów. Nie ma zatem pewności, czy i ewentualnie kiedy takie decyzje zostaną podjęte w przyszłości.

W dniu 20 marca 2019 roku CIECH Soda Romania S.A. podjęła decyzję w sprawie rozpoczęcia procedury przeprowadzenia zwolnień grupowych. Powodem planowanych zwolnień grupowych jest konieczność restrukturyzacji kosztów stałych poprzez obniżenie poziomu i kosztów zatrudnienia w spółce. Decyzja ta spowodowana jest wzrostem cen pary technologicznej od dnia 1 stycznia 2019 roku oraz ryzykiem wynikającym z zapowiedzianego przez jedynego dostawcę pary – spółkę S.C. CET Govora S.A. - ograniczenia dostaw pary o około 20 % wobec stanu obecnego, w okresie od 15 maja 2019 roku do rozpoczęcia następnego okresu grzewczego. Ograniczenie dostaw pary może spowodować ograniczenie produkcji sody na porównywalnym poziomie. CIECH Soda Romania S.A. w ramach zwolnień grupowych zamierza dokonać zwolnień do 95 pracowników, co stanowi 16,1% załogi, w okresie od dnia 15 maja 2019 roku. 20 marca 2019 roku CIECH Soda Romania S.A. powiadomiła działającą w Spółce zakładową organizację związkową oraz odpowiednie rumuńskie organy - Urząd Zatrudnienia i Państwową Inspekcję Pracy o zamiarze i przyczynach przeprowadzenia zwolnień grupowych.

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Niniejsze Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy CIECH za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki w dniu 26 marca 2019 roku.

Warszawa, 26 marca 2019 roku.

.....

Dawid Jakubowicz - Prezes Zarządu CIECH Spółka Akcyjna

.....

Artur Osuchowski – Członek Zarządu CIECH Spółka Akcyjna

.....

Mirosław Skowron – Członek Zarządu CIECH Spółka Akcyjna

.....

Katarzyna Rybacka – Główny Księgowy CIECH Spółka Akcyjna